

**TURUN
YLIOPISTO**

Television ääressä 6.12. kello seitsemän

Linnan juhlat suomalaisena median rituaalina

Sanni Rämä

Pro gradu -tutkielma

Median, musiikin ja taiteen tutkimuksen tutkinto-ohjelma, Mediatutkimus

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

joulukuu 2022

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Median, musiikin ja taiteen tutkimuksen tutkinto-ohjelma, Mediatutkimus

Sanni Rämä

Television ääressä 6.12. kello seitsemän - Linnan juhlat suomalaisena median rituaalina

Sivumäärät: 73 sivua

Tutkimuskysymykset:

Mediatutkimuksen Pro gradu -tutkielmani tarkastelee Linnan juhlia, erityisesti Linnan juhlien televisiolähetystä, suomalaisena median rituaalina. Tutkielman pääasiallisena tutkimusaineistona käytän Linnan juhlien suorita- ja koostelähetyksiä 1950-luvulta nykypäivään.

Tutkimuksessani tarkastelen, miten Linnan juhlien televisiolähetys on muuttunut vuosikymmenten varrella 1950-luvun lyhyistä televisiokatsauksista 2010-luvun monituntisiin televisiospektaakkeleihin. Pohdin esimerkiksi, miten mediateknologian murrokset, sekä Suomen poliittinen ja yhteiskunnallinen ilmapiiri ovat vaikuttaneet Linnan juhlien medianäkyvyyteen erityisesti televisiossa.

Tärkeimpänä teoriakehyksenä käytän median rituaalien teoriaa ja sovellan sitä yhteydessä Linnan juhliin. Pohdin, millainen median rituaali Linnan juhlat on, miten ja miksi Linnan juhlista on tullut niinkin suuri median rituaali ja mikä tekee Linnan juhlista median rituaalin.

Tutkimuksessani syvennyn tarkastelemaan myös Suomen valtionhallinnon ja Yleisradion yhteen liittymää, ja miten nämä tahot vaikuttavat Linnan juhlien televisiointiin. Käsittelem, kuinka Suomen valtion agenda luoda yhteenkuuluvuutta ja kansallisyylpeyttä suomalaisissa on kytkeytynyt Linnan juhlien televisiolähetystiin. Tutkimuksessani pohdin myös, miten Linnan juhlat luovat katsojissa tätä yhteenkuuluvuutta esimerkiksi erilaisilla seremoniallisilla rituaaleilla, kuten kättelyllä. Analysoin etenkin kättelyä sekä tapakulttuurisena rituaalina, että televisioista välitettävänä median rituaalina, ja mitä kättelyllä halutaan viestittää katsojalle. Pohdin Linnan juhlien rituaalien lisäksi syitä siihen, miten Linnan juhlista on tullut suomalaisille itsenäisyyspäivän vieton rituaali ja traditio.

Tutkin laajasti myös Linnan juhlien katsojakokemusta, ja mikä saa katsojat seuraamaan Linnan juhlia vuodesta toiseen. Kytken Linnan juhlien katsojakokemuksen affektiteoriaan. Pohdin mitä affekteja ja emootioita Linnan juhlat katsojassa herättävät ja ovatko nämä tunteet syy Linnan juhlien kiinnostavuuteen. Lisäksi sivuan hieman muita medianäkyvyyden tapoja, joilla Linnan juhlat ovat viime vuosina lisänneet juhlien affektiivisuutta ja kiinnostavuutta.

Suosittelen tutkielman jatkotutkimuksena esimerkiksi Linnan juhlien ja sosiaalisen median suhteen tutkimista ja sosiaalisen median vaikutusta television, erityisesti reaaliaikaisten mediatapahtumien, katselussa.

Avainsanat: Linnan juhlat, median rituaalit, mediatapahtuma, mediaseremonia, kättely, mediahistoria, julkisuuskuva, suomalaisuus, yhteisöllisyys, Yleisradio, affekti, affektiteoria

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
1.1	Tutkimuskysymykset ja tutkielman rakenne	8
1.2	Aiemman tutkimuksen esittely	9
1.3	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	11
2	Linnan juhlat ja median rituaali	12
2.1	Linnan juhlien lyhyt historia	12
2.2	Mikä on median rituaali?	16
2.3	Linnan juhlat median rituaalina	21
2.3.1	Millainen rituaali Linnan juhlat on?	21
2.3.2	Linnan juhliin kuuluvat rituaaliset käytännöt	23
2.3.3	Rituaalit yhteisöllisyyden luojina	33
3	Linnan juhlat kansallisena rituaalina	36
3.1	Linnan juhlien rituaalit ja suomalaisen identiteetin rakentaminen	36
3.1.1	Suomalaisen identiteetin rakentaminen	36
3.1.2	Linnan juhlat ja suomalaisen identiteetin rakentuminen	42
3.2	Linnan juhlien rooli itsenäisyyspäivän vietossa	46
3.2.1	Linnan juhlat osana itsenäisyyspäivän televisio-ohjelmistoa	46
3.2.2	Linnan juhlien medianäkyvyys suhteessa Suomen poliittiseen ilmapiiriin	49
3.2.3	Yleisradion rooli Linnan juhlien medianäkyvyydessä	51
3.3	Poliittinen agenda ja Linnan juhlat	52
4	Linnan juhlien katselukokemus	59
4.1	Linnan juhlien katsomiseen liittyvät affektit	62
4.1.1	Mikä on affekti?	62
4.1.2	Affektit Linnan juhlien katselukokemuksessa	64
5	Loppupäätelmät	71
	Kirjalliset lähteet	74
	Audiovisuaaliset lähteet	83

1 Johdanto

Niin kauan kuin muistan, oma itsenäisyyspäivän viettoni on keskittynyt television ääreen. Päivällä katsoin aina *Tuntemattoman sotilaan*, Edvin Laineen vuoden 1955 version, ja illalla kokoonnuimme perheeni kanssa katsomaan presidentin Itsenäisyyspäivän vastaanottoa, eli kotoisammin Linnan juhlia. Muilla tavoin itsenäisyyspäivä ei juuri poikennut normaalista viikonlopun tai lomapäivän vietosta.

Pari vuotta sitten itsenäisyyspäivän viettoni oli kovin erilainen, en viettänytkään iltaa katsoen lukemattomia kättelyitä, kättelyitä ei suoritettu ollenkaan. Vuonna 2020 koronavirus oli muuttanut elämämme monin eri tavoin, ehkä yhtenä merkityksettömimmistä tavoista, se oli muuttanut minun ja monen muun suomalaisen itsenäisyyspäivän vieton. *Tuntematon sotilas* tuli televisiosta, kuten ennenkin, mutta Linnan juhlat oli peruttu, ja tällä oli paljon suurempi vaikutus Itsenäisyyspäivän vieton rutiiniin, kuin ainakaan itse osasin odottaa. Toki Linnan juhlien tilalla näytettiin koostelähetys aiemmilta vuosilta, mutta sehän ei ole ollenkaan sama asia?

Koostelähetyistä silmäillessäni aloin pohtia, miksi Linnan juhlat ovat niin tärkeä osa itsenäisyyspäiväämme, ehkä se osa mitä odotetaan eniten? Miten televisio-ohjelmasta, joka on suurelta osin vain ihmisten kättelyä, on kehkeytynyt niin keskeinen mediatapahtuma, jota seurataan kuin olympialaisia? Myös itsenäisyyspäivän televisioituminen kiinnostaa minua. Onhan itsenäisyyspäivää vietetty jo vuodesta 1917, joten miten siitä on viime vuosikymmenten aikana kehkeytynyt televisiovastaanottimien, tai nykyään tietokoneen, ääressä vietettävä juhla? Onko kyseessä ihan normaali elämäntyylin muutos ja teknologian murros, joka vaikuttaa myös juhlapäivien viettoon, vai onko itsenäisyyspäivää tarkoituksellisesti ajettu yhä vahvemmin kansalliseksi mediatapahtumaksi?

Tässä kohdassa olisi hyvä lyhyesti selittää, mitkä ne Linnan juhlat oikeastaan ovat. Jos olet asunut maan alla, tai jostain syystä et ole seurannut suomalaista valtamediaa viime vuosikymmeninä, saatat olla ohittanut Linnan juhlat aivan kokonaan. Linnan juhlat on tuttavallisempi nimitys joka Suomen tasavallan presidentin järjestämälle Itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Linnan juhlat -nimitys myös viittaa juhlista kehitettyyn mediatapahtumaan, joka viime vuosikymmeninä kasvanut ehkä Suomen merkittävimmäksi vuotuiseksi mediatapahtumaksi. Linnan juhlien mediatapahtuman keskiössä on noin kolmen tunnin

mittainen suora televisiolähetys itsenäisyyspäivän vastaanotolta, johon kuuluu osio, jossa presidenttipari kättelee vieraat ja vieraiden juhlapukuja ja etikettimokia arvostellaan. Tämän jälkeen on vuorossa henkilöhaastatteluja ja tanssien seuraamista. Juhlien lähetyskokonaisuuteen kuuluu nykyään myös Linnan juhlien etkot, jatkot ja pukulähetys, joissa on pääasiassa vain lisää tunnelmointia juhlista, sekä juhlapukujen läpi käyntiä.

Viime vuosien mediaspektaakkeli on sikäli huomattava, sillä Linnan juhlan eivät ole aina olleet vastaavanlainen mediatapahtuma, vaan perinne on vakiintunut vasta omana elinaikanani 1990-luvulta eteenpäin. Syvennyn Linnan juhlien synty- ja mediahistoriaan luvussa 2.1. Lisäksi tulen pohtimaan, miten Linnan juhlien medianäkyvyys ja katselukokemus on muuttunut esimerkiksi vanhempien nuoruudesta nykypäivään.

Suurin kiinnostukseni Linnan juhliä kohtaan on se, miten siitä on syntynyt niin suuri ja tunnettu ilmiö Suomessa. Oliko suomalaisessa mediamaisemassa vain yksinkertaisesti tyhjä tila vuosittaiselle juhlalle? Linnan juhlien kaltainen eliittien tapahtuma ei välttämättä tunnu sattuvan suomalaiseen tasavaltalaiseen hallintomuotoon tai pohjoismaisen demokratian kulttuuriin, mutta on tästä huolimatta noussut yhdeksi Suomen seuratuimmista ja puhutuimmista mediatapahtumista. Toisaalta me suomalaiset seuraamme myös esimerkiksi kuninkaallisten häitä, Oscar-gaalaa ja Euroviisuja, joten ehkä me tarvitsemme yhden hienomman oman juhlan, jota seurata televisiosta. Ehkä Linnan juhlat ovat meidän kuninkaalliset häämme, koska omia kuninkaallisia ei meillä ole.

Yksi kiinnostavimmista kysymyksistä Linnan juhliin liittyen on mielestäni; mikä niissä sitten kiinnostaa? Tai mikä edes itseäni kiinnostaa juhlissa? Liittyykö kiinnostus juuri tähän elitismiin ja juhlan tuntuun, kun tavalliset ihmiset voivat seurata miten ns. ”hienompi väki” juhlii. Linnan juhlista on muodostunut julkkisten arvostelun juhlat, jossa katsojat seuraavat ketä juhliin on kutsuttu ja millä meriiteillä, kuinka hienot tai rumat juhlapuvut kelläkin on päällä ja ketä haastatellaan juhlinnan lomassa. Vaikka vierailta kysytään aina heidän suhteestaan itsenäisyyspäivään ja itsenäisyyteen, ei katsojille taida itsenäisyyspäivän juhlistaminen olla se tärkein syy Linnan juhlien seuraamisessa, vai onko?

Onko Linnan juhlien katselusta tullut suomalaisille vain yksinkertaisesti tapa, koska juhlan idea ja houkuttelevuus eivät välttämättä avaudu kenellekään ulkomaalaiselle? Asuessani

muutaman vuoden ulkomailla, selitin Linnan juhlien idean ulkomaalaisille ystäväilleni monta kertaa, yleensä silloin, kun tuli puhe siitä, miten me suomalaiset vietämme itsenäisyyspäivää. Amerikkalaisethan pääasiassa grillaavat ja sytyttävät ilotulitteita omana itsenäisyyspäivänään, joten varsinkin heille kolmen tunnin pituisen kättelyn seuraaminen televisiosta oli hyvin vieras konsepti.

Myös suomalaiset ovat noteeranneet Linnan juhlien outouden, ja kuinka juhlien kiinnostavuus tuntuu avautuvan vain suomalaisille. Internet-aikana Linnan juhlista on tullut jonkinlainen meemi. Itsenäisyyspäivänä sosiaalinen media täyttyy kättelyvitseistä ja suomalaisten yrityksistä esitellä perinnettään ulkomaalaisille, usein vaihtelevin tuloksin.

Pääosa meemeistä ja vitseistä kuitenkin avautuu vain suomalaisille, koska ulkomaalainen harvoin tietää mitkä Linnan juhlat edes ovat, ellei heidän suomalainen ystävänsä laita heitä väkipakolla katsomaan koko Linnan juhlien lähetyksen välittääkseen suomalaista kulttuuria eteenpäin. Voin kokemuksesta todeta, ettei tämä välttämättä toimi toivotusti, ja saa ihmiset pikemminkin pitämään meitä suomalaisia yhtä hullumpina.

Juuri tätä Linnan juhlien outoutta ja syvää suomalaisuutta ja suomalaisiin vetoavuutta lähden tutkimaan tässä gradussani. Linnan juhlat on yksi Suomen merkittävimmistä mediatapahtumista, ja kuten voi huomata, siihen liittyy paljon erilaisia mielenkiintoisia tutkimusaspekteja. Lisäksi itse Linnan juhlia on tutkittu yllättävän vähän ottaen huomioon niiden merkityksen ja näkyvyyden suomalaisessa mediamaisemassa ja yhteiskunnassa. Linnan juhlat on suomalaisena median ilmiönä merkittävä ja mielenkiintoinen ja minusta olisi tärkeää ymmärtää sen juuria, merkitystä ja vetoavuutta. Linnan juhlat on sekä merkittävä medianilmiö, että sen hetkisen suomalaisen yhteiskunnan ja politiikan ilmentymä, josta voi ammentaa paljon aineksia mediatutkimuksen lisäksi, muun muassa historian ja politiikan tutkimuksessa.

Linnan juhlat ovat lisäksi mielenkiintoisessa käännekohdassa. Ne ovat olleet pääsääntöisesti televisiotapahtuma ja mediamurroksen myötä on mielenkiintoista tutkia, miten Linnan juhlat ovat pärjänneet mediakulutuksen siirtyessä verkkoon, ja millä tavoin ne ovat pitäneet televisioyleisönsä paremmin, kuin jotkin muut ohjelmat.

Myös korona-aika asetti Linnan juhlat uusien haasteiden eteen, vuosien 2020 ja 2021 itsenäisyyspäivinä juhlia ei ole järjestetty lainkaan. Miten pandemia ja yleinen maailman tilanne vaikuttaa Linnan juhliin? Järjestetäänkö juhlia ollenkaan, ja missä muodossa? Ajaako aika ohi Linnan juhlista kulttuurillisesti tai teknologisesti, vai kestääkö Linnan juhlien merkitys poliittiset, yhteiskunnalliset ja teknologiset murrokset? Näihinkin kysymyksiin pureudun graduni lopussa, sekä pohdin juhlien tulevaisuutta yleisesti.

1.1 Tutkimuskysymykset ja tutkielman rakenne

Pro gradussani päädyinkin pohtimaan juuri Linnan juhlien merkitystä sekä median ilmiönä, että osana itsenäisyyspäivän juhlintaa. Minua kiinnosti erityisesti, miten Linnan juhlat ovat syntyneet, sekä miten niistä on muodostunut niin tärkeä ja seurattu suomalainen mediatapahtuma. Tutkin tätä kysymystä sekä historiallisesta näkökulmasta, erilaisten aiheesta kirjoitettujen tekstien ja artikkelien pohjalta, että nykyajan näkökulmasta, siitä miten Linnan juhlista uutisoidaan ja miten Linnan juhlien televisiospektaakkeli on laajentunut vuosien varrella.

Graduni pohtii myös, miten Linnan juhlat luovat yhteisöllisyyttä ja rakentavat tiettyä kuvaa suomalaisuudesta. Tarkastelen sekä tätä kysymystä että Linnan juhlien muodostumista mediatapahtumaksi median rituaalien teorian pohjalta. Pohdin Linnan juhlien katsomisen rituaalin muodostumista osaksi itsenäisyyspäivän viettoa ja syitä tämän taustalla. Lisäksi tutkin yhteisöllisyyden rakentamista juhlissa poliittisesta näkövinkkelistä. Millaisia ja kenen tarpeita Linnan juhlien esille tuominen palvelee, tai miksi joinakin vuosikymmeninä on ollut parempi pitää juhlien medianäkyvyys mahdollisimman pienenä?

Aloitan tutkimuskysymysteni käsittelyn esittelemällä ensin tutkimuksen keskiössä olevat Linnan juhlat, ja käymällä ne läpi historiallisesta perspektiivistä. Pohdin Linnan juhlia median rituaalina, esittelemällä ensin median rituaalin teorian. Tutkin myös, miten linnan juhlat sopivat mediatapahtumana median rituaaleihin ja erittelen Linnan juhlien kaavaan kuuluvia eri rituaaleja.

Tarkastelen median rituaalien teorian kautta, miten Linnan juhlat luovat yhteisöllisyyttä, sekä rakentavat tietynlaista kuvaa suomalaisuudesta. Tutkin myös poliittisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta, miten itse Linnan juhlat, sekä juhlien medianäkyvyys, ovat

ilmentäneet aikansa yhteiskunnallista ja poliittista agendaa tai ilmapiiriä. Pohdin myös Yleisradion roolia Linnan juhlien kehittämisessä kansakunnan televisiotapahtumaksi, ja syitä tähän kehitykseen.

Tämän jälkeen pohdin mikä saa tavallisen suomalaisen, joka ei ehkä ymmärrä juhlan poliittista tai yhteiskunnallista taka-ajatusta, seuraamaan Linnan juhlia ritualistisesti joka vuosi. Tutkin tätä muun muassa affektien, eli Linnan juhlien katsomisesta aiheutuvien tunteitten ja emootioiden, kautta. Tarkastelen myös Linnan juhlien medianäkyvyyttä ja hieman myös esimerkiksi, miten kehittynyt teknologia on tehnyt Linnan juhlien katselusta yhä interaktiivisempia ja näin luoneet yhteisöllisyyttä yhä paremmin.

Tutkimukseni lopuksi pohdin myös Linnan juhlien tulevaisuutta. Miten korona vaikuttaa juhliin rituaalina ja mediatapahtumana? Miten teknologian murros ja television hiipuminen näkyy linnan juhlien mediatapahtumassa? Palaavatko juhlat koskaan ennalleen vai jäävätkö ne peräti historiaan?

1.2 Aiemman tutkimuksen esittely

Linnan juhlista ei ole aiemmin juurikaan tehty tutkimusta yllä mainituista näkökulmista, vaikka niitä onkin käytetty esimerkkinä eri median teorioista puhuttaessa. Muun muassa Johanna Sumiala on medianrituaaleista käsittelevissä teksteissään usein viitannut Linnan juhliin. Suomenkielisessä teoksessaan *Median rituaalit* (2010) Sumiala viittaa Linnan juhliin yhtenä suomalaisista median rituaaleista. Teos kuitenkin painottuu median rituaalien teorian tutkimiseen, eikä Sumiala tutki Linnan juhliä median rituaalina sen tarkemmin. Käytän Linnan juhliä tutkiessani yllä mainittua median rituaalien teoriaa, josta on tehty paljonkin aiempaa tutkimusta, ja jota on sovellettu moniin eri mediatapahtumiin Linnan juhlien lisäksi. Tutkielmassani käytän paljon median rituaalien käsitteen luoja Nick Couldryn tekstejä.

Käyn tutkielmassani läpi yleisesti itsenäisyyspäivän ohjelmistoa, ja Linnan juhlien roolia siinä. Esimerkiksi Mari Pajala (2012) on kirjoittanut itsenäisyyspäivän ohjelmistosta ja kuinka se on kehittynyt vuosien saatossa. Hänkin viittaa tekstissään Linnan juhliä osana itsenäisyyspäivän ohjelmistoa, mutta ei taas käsittele juhliä erikseen mediatapahtumana.

Käyn läpi gradussani myös Yleisradion roolia Linnan juhlien televisionäkyvyydessä. Yleisradion historiasta on tehty paljonkin tutkimusta, esimerkiksi Yle itse kustansi vuonna 1996 kolmiosaisen teoksen omasta historiastaan vuodesta 1926 eteenpäin. Teossarja pureutuu erittäin syvälle Yleisradion historiaan, ja siihen, miten esimerkiksi historialliset tapahtumat ja poliittinen ilmapiiri vaikuttivat Yleisradion kehitykseen. Eniten teoksissa kuvaillaan Yleisradion taustalla toimivia henkilöitä, politiikan ja taloustilanteen vaikutuksia Yleisradioon ja tekniikan muutoksia. Teoksista saa ammennettua paljon taustaa Linnan juhlien kehitystä mediaspektaakkeliksi pohdittaessa, muttei se tarjoa varsinaista tutkimusta itse juhlista.

Yleisradion historian lisäksi myös television historiasta Suomessa on tehty monia eri teoksia. Esimerkiksi Veijo Hietala käsittelee suomalaisen mediamaiseman ja televisiokulttuurin muutoksia monissa eri teoksissaan. Nämä teokset eivät liity juuri itse Linnan juhliin, mutta taustoittavat hyvin kysymyksiä Linnan juhlien suosion säilymisestä ja juhlien katselukokemuksesta.

Linnan juhlien historiasta juhlana on kirjoitettu paljonkin, esimerkiksi Helinä Hirvikorven *Linnan juhlat kautta aikojen* (2006) käy läpi Linnan juhlien historian, niiden alkuaajoista lähtien, keskittyen erityisesti eri presidenttien vaikutukseen Linnan juhlien järjestäjinä. Kirja käy läpi muun muassa poliittisen tilanteen vaikutusta Linnan juhliin, suomalaisen juhlinta- ja tapakulttuurin muutosta ja sivuaa median roolia Linnan juhlissa, muttei syvenny tähän aspektiin kuitenkaan tarkemmin tai juuri mediatutkimuksen näkökulmasta. Hirvikorven teos on kattavin Linnan juhlista tehty tutkimus. Kuitenkin 16-vuotta vanhana teoksena sekään ei käy läpi Linnan juhlien viimeaikaisempia kehityssuuntia, erityisesti mediamaiseman muuttuessa niin nopeaan tahtiin.

Aiemman tutkimuksen läpikäynnin yhteydessä tuli ilmi, että Linnan juhliin liittyvistä eri teemoista ja taustoista on tehty paljon tutkimusta. Juhlista on tehty myös muutama kattava teos historiallisesta näkökulmasta. Kuitenkin mikään mediatutkimuksen tutkimus ei ole käyttänyt Linnan juhliä sen fokuksena, vaan juhliin on aina referoitu ohi mennen muun tutkimuksen ohessa. Lisäksi Linnan juhliin fokusoitunut tutkimus on usein jättänyt juhlien medioitumisen ja Linnan juhlien mediatapahtuman tutkimisen taka-alalle, ja syventynyt juuri juhlien historialliseen, yhteiskunnalliseen ja poliittiseen kontekstiin.

1.3 Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Aineistona käytän pääasiassa Linnan juhlien televisiolähetystyksiä ja -koosteita eri vuosilta. Esimerkiksi Ylen Elävästä arkistosta löytyy koosteita ja uutislähetystyksiä vanhoista Linnan juhlista aina presidentti Kekkonen ajoista nykypäivään. Yle Areenasta löytyy kokonaisia lähetystyksiä Linnan juhlista sekä pukukoosteita muutamalta viime vuodelta. Lisäksi Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ylläpitämästä RITVA-tietokannasta löytyvät kokonaiset Linnan juhlien televisiolähetystykset ainakin 90-luvulta eteenpäin.

Tutkiessani Linnan juhlien kehitystä median ilmiöksi ja suuren yleisön huomiota juhlia kohtaan käytän taustamateriaalina muun muassa vanhoja lahtiartikkeleita ja iltapäivälehtien ”lööppejä”, jotka käsittelevät Linnan juhlia. Vanhoja sanoma- aikakausi- ja iltapäivälehtiä olen etsinyt Kansalliskirjaston digitoidusta aineistosta. Tuoreimmat artikkelit ovat usein myös internetartikkeleina, jota olen löytänyt eri hakukoneiden kautta. Lisäksi viittaan hieman sosiaalisen median ja internetin aineistoon pääasiassa pohtiessani Linnan juhlien roolia internetin aikakaudella. En kuitenkaan käytä esimerkiksi sosiaalista mediaa pääasiallisena aineistona, koska tutkimukseni näkökulma on Linnan juhlien televisiolähetystyksissä ja niiden jaetussa yhteisessä kokemuksessa, joka ei sosiaalisen median kautta välity samalla tavalla. Sosiaalisen median ja Linnan juhlien yhteyden tarkastelu on myös hyvin laaja kokonaisuus, josta voisi kirjoittaa oman tutkimuksensa ja oman graduni yhteydessä se paisuttaisi tutkimukseni aivan liian moniulotteiseksi.

Näiden aineistojen lisäksi tutustun Linnan juhlista ja niistä sivuavista aiheista ja teorioista kirjoitettuun tieteelliseen tutkimukseen, johon osaan viittasin jo aiemmin aikaisemman tutkimuksen esittelyssä. Näitä tieteellisiä tekstejä käytän esimerkiksi pohtiessani Linnan juhlien, ja hieman laajemmin myös television, roolia politiikan ja suomalaisen identiteetin välineenä.

Kuten aiemmin jo viittasin, pro graduni pääasiallisena tutkimusmenetelmänä toimii Linnan juhlien televisiolähetysten ja uutiskoosteiden sisällöllinen analyysi. Käytän sisällönanalyysia myös muun aineiston tutkimukseen. Sisällönanalyysissa keskityn analysoimaan keräämääni aineistoa ja tutkimaan mitä aineisto kertoo Linnan juhlien ilmiöstä ja ilmiöön liittyvistä teemoista, joita nostan esille tutkielmani aikana.

2 Linnan juhlat ja median rituaali

Tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto, jonka suoraa televisiolähetystä kutsutaan Linnan juhlaiksi, on monen suomalaisen itsenäisyyspäivän vieton traditio. Joka vuosi kuudes joulukuuta yli miljoona suomalaista kerääntyy television, radion tai internetin ääreen seuraamaan monituntista Linnan juhlien speaktaakkelia. Katsojat tietävät jo ruudun ääreen asettuessaan mitä odottaa, sillä juhlien kaava on aina sama; noin kolme tuntia kuluu loputtomia kättelyjä katsellen, vieraiden pukuja arvostellen ja haastatteluja kuunnellen. Linnan juhlista puhutaan niin kotisohvalla, kuin mediassakin seuraavat pari päivää, kunnes ihmisten kiinnostus siirtyy jo tulevan joulun viettoon. Linnan juhlat tuntuvat unohtuvan ainakin vuodeksi, kunnes taas ensi vuonna tavan mukaan katsojat kerääntyvät ruutujensa ääreen seuraamaan Linnan juhlia.

2.1 Linnan juhlien lyhyt historia

Monelle suomalaiselle Linnan juhlat vaikuttavat pitkäikäiseltä traditiolta, joka on iskostunut olennaiseksi osaksi itsenäisyyspäiväämme. Linnan juhlat on kuitenkin vasta viime vuosikymmeninä noussut tuntemaksemme median ilmiöksi. Ilmiön keskiössä oleva tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto on yli satavuotinen juhla, jota vietettiin jo kauan ennen median pääsyä sisään Presidentinlinnaan. Silti tämäkin tradition on vasta Suomen itsenäisyyden ajoilta ja kytkeytyy vahvasti suomalaisuuden kuvan luomiseen. Tutkijat Eric Hobsbawm ja Terence Ranger kutsuvat tällaisia vanhoiksi miellettyjä, mutta oikeastaan hiljattain keksittyjä traditioita keksityiksi traditioiksi (engl. invented tradition). Nämä traditiot on usein keksitty jotakin tarkoitusta varten, esimerkiksi kansallismielisyyden ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi, kuten Linnan juhlien kohdalla voi olettaa. (Hobsbawm & Ranger 1983, 1)

Linnan juhlien perinne ulottuu 1800-luvulle, jolloin Suomen ollessa suurruhtinaskunta Presidentinlinnassa järjestettiin valtiopäivätanssiaisia. Ensimmäisen varsinainen itsenäisyyspäivän vastaanotto järjestettiin vuonna 1919. Juhlia emännöi presidentti K.J. Ståhlbergin tytär Aino, ja kyseessä oli enemmänkin itsenäisyyspäivän kunniaksi järjestetty kahvihetki. (Hirvikorpi 2006, 18.) Vieraita oli paikalla noin 150 ja juhlat kestivät vain tunnin. Juhlien ohjelmisto oli kovin erilainen, kuin nykyään, ja siihen kuului muun muassa

juhlapuheita ja runonlausuntaa. Alkoholia ei tarjoiltu, koska elettiin vielä kieltolain aikaa. (Hassinen & Parkkinen 2019)

Ensimmäinen itsenäisyyspäivän vastaanotto huomioitiin mediassa melko niukasti. *Uusi Suomi* raportoi tilaisuudesta muiden itsenäisyyspäivän juhlinnasta kertovien artikkelin lomassa, ja itse maininta Linnan juhlista oli päässyt vasta sivulle kahdeksan. Suurimman tilan artikkelissa veivät vieraiden nimilista ja itsenäisyyspäivän vastaanoton jatkojen kuvailu Suomen Kansallisteatterissa. (Uusi Suomi 7.12.1919, 8)

Ensimmäinen illalla järjestetty itsenäisyyspäivän vastaanotto oli vuonna 1922, ja se piti sisällään myös tanssiaisat. 1920-luvulla juhlat vaihtelivat kahvihetken ja iltajuhlan välillä vuosittain. Kutsuvieraitten joukossa oli tuolloin maan hallitus, kansanedustajat, ylempää upseeristoa ja virkamieskuntaa, taiteen edustajia ja diplomaatteja. Vierasmäärän lisääntyessä otettiin käyttöön toinenkin kulkuovi, jolloin diplomaatit saapuivat linnaan Esplanadin puolelta, kuten nykypäivänäkin. (Hirvikorpi 2006, 22–23)

Ensimmäinen kättely tapahtui vuonna 1925, ja tästä lähtien linnassa on kätelty melkein joka vuosi. Svinhufvudit ja Paasikivet saattoivat olla kättelemättä vieraita tai delegoida tehtävän kansliapäällikölleen, mutta Linnan juhlien televisioinnin aikana presidentit ovat poikkeuksetta kätelleet vieraat. Vuonna 1925 Linnan juhlissa myös tanssittiin ensimmäistä kertaa.

Ensimmäinen tanssi oli tuolloin, kuten nykyäänkin, valssi, mutta Linnan juhlissa on tanssittu myös muun muassa tangon ja humpan tahtiin. Vuonna 1964 Linnan juhlissa tanssittiin niin paljon ajan muotitanssia letkajenkkaa, että lehdistökin innostui tästä raportoimaan. (Hirvikorpi 2006, 26–27) (Hassinen & Parkkinen 2019)

Presidentti Relander isännöi Linnan juhlia ensimmäistä kertaa vuonna 1925, ja hän avasi ensimmäisenä lehdistölle pääsyn Linnan juhliin. Tosin lehdistö pääsi seuraamaan juhlia vain Valtiosalin parvelta ja viipyi juhlissa vain osan aikaa. Suomen Kuvalehti esittelikin samaisena vuonna Presidentinlinnan lehtereiltä otettuja kuvia vieraitten iltapuvuista. (Hirvikorpi 2006, 118)

Ensimmäinen radiolähetys Linnan juhlista välitettiin vuonna 1949 ja lähetystä selostivat Leo Meller ja Kalevi Kilpi. Noin puoli tuntia kestävä lähetys Presidentinlinnasta raportoivat selostajat kuvailivat muun muassa juhlien tunnelmaa, koristeita ja vieraita.

Kiinnostus vieraiden pukeutumista kohtaan oli vain kasvanut vuoteen 1949 mennessä, mutta lukuisista kysymyksistä huolimatta selostajat eivät tohtineet kommentoida asuja kummemmin, toteamalla vain; ”Naisten vaatteita vaikea kuvailla, kaikki värit edustettuina. Yleistä on, että olkapäät, ainakin toinen, ovat paljaat” (Hirvikorpi 2006, 125) (Säilynoja 2015)

Aikaisemmilta vuosilta on säilynyt Suomen Filmitieteellisuuden tekemiä Linnan juhlien katsauksia, esimerkiksi vuodelta 1956. Varsinainen televisiokooste Linnan juhlista näytettiin ensi kerran vuonna 1957 nimellä Itsenäisyysellemme 40-vuotisjuhla. Koosteen selostajina toimivat Saara Palmgren ja Niilo Tarvajärvi (Hirvikorpi 2006, 126) Televisiokameroiden tuominen sisälle linnaan toi mukanaan omanlaisensa ongelmat. Yleisradion artikkelissa Linnan juhlista Juhana Säilynoja viittaa, kuinka Radiokuuntelija-lehti raportoi vuonna 1957 mahdollisista teknisistä ongelmista, joita televisiolähetyksiin liittyisi. Televisiokameroita oli saatu mahdutettua linnaan kaksi, yksi kuvaamaan yleiskuvaa juhlista Presidentinlinnan parvekkeelta ja toinen kuvaamaan valtiosalin nurkkauksesta. Radiokuuntelija -lehti kirjoitti: "Vaikeuksistakin tietoisina Yleis-TV on halunnut tehdä voitavansa palvelukseen katselijoitaan suuren juhlatapahtuman kuvaamisella" (Säilynoja 2015)

Vuonna 1957 alkoi myös perinne vaihtoheitoisten itsenäisyys paraatien ja juhlien kuvauksesta televisiossa, kun Marraskuun liike järjesti alkoholistien itsenäisyysjuhlan. Vaikka tapahtuma näytettiin televisiossa vasta itsenäisyyspäivää seuraavana päivänä, aiheutti se katsojissa silti pahennusta. Television ohjelmistoneuvosto käsitteli asiaa, mutta tuli lopulta sille kannalle, että yhteiskunnan kovaosaisten ongelmia valottavat ohjelmat ovat täysin hyväksyttävää itsenäisyyspäivänäkin. (Säilynoja 2015)

Vuonna 1959 lähetettiin ensimmäinen suora lähetys juhlista, mutta varhaisin Ylen arkistoissa säilynyt suora lähetys on vuodelta 1967. Vuonna 1959 suora lähetys alkoi televisiossa kello 19.45, 1960-luvulla nämä suorat lähetykset olivat venyneet jo parituntisiksi. Suorat lähetykset eivät kuitenkaan vakiintuneet heti tavaksi, vaan niitä näytettiin vain joinakin vuosina. Esimerkiksi vuosina 1969–1981 poliittinen ilmapiiri oli niin latautunut, ettei suorita televisiolähetyksiä juhlista näytetty, vaan uutisten yhteydessä juhlista esitettiin vartin pituinen kooste. Yleinen mielipide oli, ettei ajan ilmapiiriin sopinut näyttää televisiossa, kuinka eliitti juhlii. (Hassinen & Parkkinen 2019, Hirvikorpi 2006, 126)

Linnan juhlista muodostui varsinainen mediatapahtuma presidentti Mauno Koiviston aikaan 1980-luvulla. Samalla Linnan juhlien televisiolähetykset vakiinnuttivat paikkansa vuotuisena traditiona. Koiviston aikana juhlia avattiin medialle yhä entisestään; suorat televisiolähetykset pitivät ja haastattelut vakiinnuttivat paikkansa suorien lähetysten osana. Haastatteluissa kuultiin yhä useammin jo perinteeksi muodostunut kysymys, ”Mitä itsenäisyys teille merkitsee?”. Myös Linnan juhlien vieraslista monipuolistui ja mukana oli 1980-luvulla enemmän taiteen ja viihteen edustajia. (Säilynoja 2015)

Presidentti Ahtisaari aloitti 1990-luvulla tradition kutsua Mannerheimin ristin ritarit Linnan juhliin. Presidentti Koiviston aikana heitä oli kutsuttu muutama vuosittain, mutta Ahtisaari kutsuivat Linnan juhliin aina heidät kaikki. Ristin ritarien saapumisesta ensimmäisenä kättelyyn tuli kuuluisa Linnan juhlien rituaali. Ahtisaaren aikana Mannerheimin ristin ritareita saapui juhliin nelisenkymmentä, heistä ensimmäisenä aina vanhin, jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth, jota media tituleerasi juhlien tärkeimmäksi vieraaksi. (Säilynoja 2015)

2000-luvulla Mannerheimin ristin ritarien määrä väheni heidän poismentonsa takia, ja Presidentinlinnaan alettiin kutsua myös muita veteraaneja sekä lottia. (Hirvikorpi 2006, 70–71) Viimeinen elossa ollut Mannerheimin ristin ritari Tuomas Gerdt kuoli vuonna 2020, joten Mannerheimin ristin ritareita ei Presidentinlinnassa tulla enää näkemään. (Paakkanen, Salomaa & Soininen 2020) Vielä elossa olevat sotaveteraanit ja lotat ovat saavuttaneet jo niin korkean iän, joten Linnan juhlien palatessa koronaviruksen aiheuttaman tauon jälkeen, hekin saattavat jäädä juhlista pois.

Vuosien varrella tilaisuuden kutsuvieraslista laajeni ja ”julkkiksia” alettiin kutsua linnaan yhä enemmän. Tämä oli näkyvissä erityisesti 2000-luvulla presidentti Tarja Halosen emännöimissä juhlissa. (Hirvikorpi 2006, 70–71, 124) Seurapiiritoimittaja Rita Tainola, joka oli ollut mukana Linnan juhlissa 1970-luvulta asti, oli huomannut myös vieraslistan ja tunnelman muutoksen. Tainolan mukaan presidentti Kekkosen aikana juhlissa oli jäykkää ja arvovaltaista, eikä lehdistönkään vapaus ollut samaa mitä nykyään. Vuosien varrella tilaisuus keveni ja Presidentinlinnaan alettiin kutsua myös niin sanottuja ”kevyemmän sarjan” julkkiksia. (Hirvikorpi 2006, 122) Lisäksi pinnalle nousi jokunen erittäin seurattu vakiovieras, kuten kansanedustaja Tanja Karpela, jonka asuvalinnat ja mahdollinen avec olivat aina suuri puheenaihe mediassa. (Säilynoja 2015)

Vaikka vieraiden pukeutuminen oli aina ollut Linnan juhlien puheenaihe, 2010-luvulla alettiin kiinnittää huomiota vieraiden pukeutumiseen enemmän kuin aiemmin. Iltapäivälehdet olivat kruunanneet parhaiten pukeutuneita jo vuosia ”illan kuningattariksi”, mutta nyt mukaan liittyivät vieraiden iltapukuihin keskittyneet pukulähettykset, joissa keskityttiin vain Linnan juhlien muotiin ja muodin asiantuntijat kommentoivat vieraiden pukuja. Lisäksi netissä sai äänestää omasta mielestään juhlien parhaiten pukeutunutta. Vieraiden iltapukujen suunnittelijoita haastateltiin lehtiin jo ennen Linnan juhliä. Juhlien kommentaattoreille toimitettiin tietoja vieraitten asuista ennen heidän astumistaan punaiselle matolle, varsinkin jos kyseessä oli yhteiskunnallisesti kantaa ottava asu. 2010-luvulla Linnan juhlista kehkeytyi mediaspektaakkeli ennakkolähettyksineen, pukulähettyksineen ja juhlien jatkoineen. (Säilynoja 2015, Hirvikorpi 2006, 114, 121)

Linnan juhlat ja niiden televisiointi ovat nykypäivänä tulleet osaksi normaalia itsenäisyyspäivän juhlintaa, eikä niiden televisiolähettyksiä ole jätetty näyttämättä esimerkiksi poliittisen ilmapiirin takia. Tämä ei silti tarkoita, ettei juhliä ja niiden järjestämistä protestoitaisi. Esimerkiksi kuokkavieras protestoijat kokoontuivat Presidentinlinnan ympärille 1990-luvun lopulta vuoteen 2003 asti. Protestoijien joukossa oli muun muassa opiskelijoita, työttömiä ja ympäristöaktivisteja, ja heidän tarkoituksenaan oli kiinnittää huomiota juhlien sijasta yhteiskunnan eriarvoisuuteen. (Hirvikorpi 2006, 141)

Linnan juhlista on muodostunut vuotuinen tapahtuma, josta on harvoin poikettu. Juhlat jätetty järjestämättä aikaisemmin vain sotatilan tai presidentin sekä hänen läheistensä sairauden tai kuoleman takia. Myös Presidentinlinnan remontoinnin yhteydessä varsinaiset Linnan juhlat ovat peruuntuneet aiemmin, mutta usein näissä tapauksissa on järjestetty korvaava itsenäisyyspäivän vastaanotto jossain muualla. (Hirvikorpi 2006, 72) Parina viime vuonna koronavirus on asettanut maailmantilanteen päälaelleen, joten ensimmäistä kertaa sitten sotavuosien, Linnan juhlat ovat peruuntuneet kahtena vuotena peräkkäin.

2.2 Mikä on median rituaali?

Linnan juhlista on muodostunut vuotuinen mediatapahtuma, jonka kaava toistuu hyvin samanlaisena vuodesta toiseen. Linnan juhliä voisikin kutsua median rituaaliksi juuri kaavamaisuutensa ja toistuvuutensa takia. Juhliä onkin mielenkiintoista tutkia median

rituaalin teorian kautta; mikä tekee Linnan juhlista median rituaalin ja mitä rituaaleja, medioituneita tai traditionaalisia, Linnan juhliin kuuluu?

Median rituaalin käsite eroaa mediatapahtuman tai median ilmiön käsitteistä, vaikka esimerkiksi mediatapahtuma voi olla myös median rituaali. Median rituaalin teorian kehittäjänä pidetään Nick Couldrya, joka teoksessaan *Media Rituals: A Critical Approach* (2003) kävi läpi mediatapahtumia kehittämänsä median rituaali -teorian kautta ja eritteli erilaiset median rituaalit. Yksinkertaistettuna; Couldryn mukaan median rituaali on mediatapahtuma, joka käsittää erilaisia rituaaleja, tai joka järjestetään rituaalisesti esimerkiksi vuosittain. Couldryn teorioita median rituaaleista on tutkinut paljon suomalainen mediatutkija Johanna Sumiala, joka on monissa teoksissaan viitannut myös suomalaisiin median rituaaleihin, kuten esimerkiksi Linnan juhliin.

Couldryn teoria on kuitenkin monisäikeisempi, kuin yllä oleva tiivistelmä, ja sen keskiössä on etenkin median ja yhteisöllisyyden välinen side. Couldry pohtii teoksessaan paljon sitä, miten media luo yhteisöllisyyttä ja kuinka median rituaalit ovat yksi yhteisöllisyyden luoja. Couldry kuvailee median rituaalien, median ja yhteisöllisyyden sidettä tekstissään selittämällä, kuinka median rituaalit ovat toimintatapoja, jotka on organisoitu median ympärille. Nämä toimintatavat ja niihin liittyvät performanssit vahvistavat ajatusta mediasta yhteiskunnan keskuksena. (Couldry 2003, 2) Couldryn ajatukset myötäilevät paljon sosiologi Emile Durkheimin teorioihin pohjautuvia post-durkenhaimilaisia ajattelutapoja, joissa median ja yhteisön välistä sidettä ei automaattisesti ole, vaan se pitää rakentaa. Näin median pitää myös rakentaa ja ylläpitää uskomusta siitä, että yhteisöllä tosiaan on jokin keskus, ja medialla on eksklusiivinen pääsy sinne. (Sumiala 2010, 64)

Couldryn puhuessa mediasta, hän viittaa pääasiassa joukkoviestimiin, kuten televisioon, radioon, sanomalehtiin, tai internettiin, joka oli Couldryn tekstin julkaisun aikaan vielä paljon pienemmässä roolissa mediakentällä, kuin nykypäivänä. Monet Couldryn ajatukset median rituaaleista keskittyvät sen merkitykseen median symbolisen vallan luojana.

Median valta perustuu sen kykyyn luoda yhteisöllisyyttä, joka pohjautuu kykyyn keskittää ja käyttää kulttuurisia voimavaroja ja liittää itseensä erilaisia symboleja. Esimerkkejä tällaisista yhteisöllisyyden luomisen keinoista ovat muun muassa vuotuiset mediatapahtumat, kuten Linnan juhlat, jääkiekon MM-kisat tai Euroviisut, jotka kietovat katsojansa kuviteltoon

yhteisöön. Tällaista rituaalisesti toistettua tapahtumaa, esimerkiksi juuri Linnan juhlia, voi tulkita jaetun kuvitelman performanssiksi. Sen ytimessä on katsojan haave omasta tähteydestä tai menestyksestä, jonka ympärille symbolinen valta tiivistyy. (Sumiala 2010, 91–94)

Median rituaalit ovat erittäin laaja käsite, joka pitää sisällään monia eri toimintatapoja. Kaikkia median rituaaleja yhdistää se, että ne ovat aina julkisia ja toimivat julkisessa tilassa, jossa ne ovat vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa. (Massey 2008) Tila, jossa rituaalit tapahtuvat voi olla media itsessään, mutta median rituaaleilla on myös konkreettisia tiloja, kuten tv-studio tai sanomalehden sivut. Tilan lisäksi median rituaalit tapahtuvat myös tiettyssä ajassa, jolloin rituaalit rytmittävät arkea, kuten esimerkiksi televisiouutiset tai joulurauhan julistus joka jouluaatto klo. 12.00. Yleensä median rituaaleista puhuttaessa on kysymys arjesta poikkeavista mediatapahtumista, kuten kuninkaallisista häistä, mutta myös televisiouutiset ovat tietynlainen median rituaali. (Couldry 2005, 7) (Sumiala 2010, 90–91)

Eri median rituaalit voidaan kuitenkin karkeasti jakaa kolmeen eri alatyyppiin, jotka Johanna Sumiala erittelee kirjassaan *Median Rituaalit* (2010) seuraavasti:

1. vastaanoton rituaalit
2. mediatuotannon rituaalit
3. mediaesitysten rituaalit

(Sumiala 2010, 129)

Vastaanoton rituaaleissa on kysymys median vastaanottajan omista rituaaleista. Esimerkiksi sanomalehden luku joka aamu samaan aikaan voi olla yksi tällainen rituaali. Pääasia näissä rituaaleissa on, että rituaali toistuu ja tapahtuu aina säännöllisesti tiettyyn aikaan. (Sumiala 2010, 99–104)

Mediatuotannon rituaalit ovat median tuottajien luomia ritualistisia käytäntöjä. Näitä voivat olla esimerkiksi uutisrituaalit, jotka ovat vakiintuneita journalistisen kerronnan käytänteitä. Uutisrituaaleihin liittyy myös strategisia rituaaleja, joilla jostain tapahtumasta saadaan kehitettyä uutinen. (Sumiala 2010, 110)

Kolmas median rituaalien kategoria, eli mediaesitysten rituaalit, ovat mitä traditionaalisesti pidetään median rituaaleina. Tähän kuuluu muun muassa mediatapahtumia, jotka ovat vuosien

saatossa saaneet rituaalin arvon. Tämä kategoria voidaan myös jakaa kahteen; medioituneisiin rituaaleihin ja medialisoituneisiin rituaaleihin. (Sumiala 2010, 129)

Näitä medioitumisen ja medialisoitumisen termejä ovat tutkineet monet tutkijat, kuten esimerkiksi edellä mainittu Nick Couldry, jonka ajatuksia aiheesta Johanna Sumiala kiteyttää omassa teoksessaan. Yksinkertaistettuna; medioituminen tarkoittaa mediavälitteisyyden vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan, medialisaatio taas median ja sen logiikan vaikutusta yhteiskuntaan. Erona medioitumisella ja medialisaatiolla on, että medialisaatio edellyttää aina medioitumista, mutta kaikki medioituminen ei tuota medialisaatiota. (Sumiala 2010, 112–113) Näin ollen medioitunut rituaali on mediantapahtuma, joka on jo itsessään rituaali ilman median vaikutusta. Näihin kuuluvat muun muassa kansakunnan juhlahetket, esimerkiksi juuri itsenäisyyspäivän vastaanotto tai merkittävät urheilukilpailut, jotka eivät tarvitse median läsnäoloa ollakseen ritualistisia tapahtumia. (Sumiala 2010, 112–113)

Medialisoitunut rituaali taas median rituaali, josta voidaan nähdä median ja sen oman toimintalogiikan suora vaikutus itse rituaaliin. Kun medioituneessa rituaalissa itse rituaali voisi olla olemassa ilman mediaa, medialisoitunut rituaali on taas median vaikutuksen varassa ja siinä korostuu median rooli rituaalin esityttämisen- ja tulkitsemistavan muokkaajana. Esimerkkinä Sumiala mainitsee vaalivalvoajat, jotka ovat olemassa ilman mediaa, mutta jotka nyky-yhteiskunnassa välitetään juuri median kautta medialisoituneessa muodossa. (Sumiala 2010, 114)

Yllä mainittujen median rituaalien alalahkojen lisäksi median rituaaleihin on kytkeytynyt muita termejä, jotka muistuttavat median rituaalia mutta myös eroavat siitä jotenkin. Kaksi tällaista termiä, joita on tutkittu median rituaalin yhteydessä eniten, ovat mediaspektaakkeli ja mediatapahtuma.

Mediaspektaakkeli (engl. media spectacle) eroaa hieman median rituaalista. Media rituaali on enemmänkin orgaanisesti muodostunut tapahtuma, joka toimii niin sanottuna yhteiskunnan keskuksena. Media spektaakkeli taas on mediayhtiöiden ja muiden mediallyllisten rahanteon kehittäjämediakohu yleensä jonkin tapahtuman kilpailun tai uutistapahtuman ympärille. Mediaspektaakkeliä on kuvailtu jopa kaupallistetuksi ja vulgaariksi rahanteon välineeksi. (Kellner 2009, 1) Kuten median rituaali, mediaspektaakkeli sisältää omat rituaalinsa ja ritualistiset käytäntönsä, joiden avulla katsoja liitetään osaksi spektaakkeliä. Spektaakkeli

rituaaleiksi voidaan kutsua esimerkiksi mielikuvien ja tavaroiden kuluttamista mainonnan kautta. (Sumiala 2010, 119) Mediaspektaakkeliä on kutsuttu myös pinnalliseksi ja yhteiskunnasta vieraannuttavaksi. Mediaspektaakkelin rituaalien kautta ihmiset kadottavat toimijuutensa yhteisössä, päinvastoin kuin median rituaalissa, jossa on tarkoitus luoda tiiviimpää yhteisöllisyyttä. (Sumiala 2010, 121)

Toinen median rituaaliin liitetty termi on mediatapahtuma, jota on käytetty yleisenä terminä erilaisille median rituaaleille ja muille tapahtumille, joissa media on läsnä. Varsinaisen mediatapahtuma -termin luojina pidetään Daniel Dayania ja Elihu Katzia, jotka pohtivat sitä teoksessaan *Media Events: The Live Broadcasting of History* (1992). Dayan ja Katz loivat mediatapahtuma -termin (engl. media event) pohtiakseen täysin päinvastaista dynamiikkaa mediaspektaakkeliin verrattuna. Dayan ja Katz painottavat mediatapahtuman pyrkimystä yhdistää ihmisiä ja luonnehtivat mediatapahtumaa television erityiseksi lajityypiksi jolle yhteisön luomisen lisäksi on tyypillistä suora lähetys formaatti, päivittäisten mediarutiinien keskeytys, tapahtuman käsikirjoitus tai ennakkovalmistelu, valtava yleisö (”koko maailma” katsoo), katsomiseen liittyvät sosiaaliset ja normatiiviset odotukset (”pakko katsoa”) ja mediakerronnan seremoniallinen sävy.

Mediatapahtuma -termin lisäksi, tämän kaltaisia television lajityyppejä voisi kutsua esimerkiksi television seremonioiksi tai kulttuurisiksi performansseiksi. Dayanin ja Katzin jakavat vielä mediatapahtumat eri kategorioihin; valloituksiin, mittelöihin ja kruunajaisiin (Dayan & Katz 1992, 1–2) Valloituksiin voisi kuulua esimerkiksi kuussa käynnin televisiointi, mittelöihin olympialaiset ja kruunajaisiin Linnan juhlat.

Mediatapahtuman käsite on hyvin samankaltainen median rituaalin käsitteen kanssa. Molemmissa on keskiössä mediatapahtuma, joka on jollain tavalla seremoniallinen, ja jota monet ihmiset seuraavat, luoden ihmisten välille yhteisöllisyyttä. Mediatapahtuman käsite ei myöskään ole niin laaja, kuin median rituaalin, näin se toimii vain osana median rituaalin suurempaa käsitettä. Mediatapahtumat ovat vain mediavälitteisiä tapahtumia, joiden tarkoitus on yhdistää ihmisiä. Median rituaaleihin kuuluu myös muita rituaalimaisia tapahtumia, jotka eivät ole tekemällä tehty, eivätkä välttämättä tuo ihmisiä lähemmäksi toisiaan, vaan erottavat eri ihmisryhmiä. Tällaisia median rituaaleja on muun muassa mediakatastrofi, jolla tarkoitetaan jotakin odottamattomia väkivaltaisia mediatapahtumia, esimerkiksi televisioituja sotia tai luonnonmullistuksia. (Sumiala 2010, 123–124)

2.3 Linnan juhlat median rituaalina

2.3.1 Millainen rituaali Linnan juhlat on?

Linnan juhlat ovat yksi Suomen tunnetuimmista median rituaaleista. Lisäksi ne ovat median rituaali, josta katsojakin tunnistaa tapahtuman ritualistisuuden. Linnan juhlat ovat siitä mielenkiintoiset, että juhlat ovat sekä mediavälitteinen median rituaali katsojille, että eräänlainen seremoniallinen rituaali juhlien kutsuvieraille. Median rituaaliksi Linnan juhlat tekee esimerkiksi sen toistuvuus vuosittain ja se, että Linnan juhlien televisiolähetys rikkoo televisio-ohjelmiston monotonian ja peruu muut samaan aikaan lähetettävät ohjelmat päivästä riippumatta. Myös ihmisten kokoontuminen televisioidensa ääreen joka vuosi samaan aikaan katsomaan juhlien televisiolähetystä, tekee Linnan juhlista median rituaalin. Helinä Hirvikorven teokseensa haastatteleva mediakulttuurin professori Mikko Lehtonen Tampereen yliopistosta toteaa, että Linnan juhliin liittyy yleisön samanaikainen kokemus siitä, että katsoja on yksi kahdesta miljoonasta katsojasta. (Hirvikorpi 2006, 131)

Lehtonen kuvailee Linnan juhlia suomalaisen kulttuurin nykyseremoniana, johon kuuluu vahvasti toiston elementti, ja jossa pienetkin muutokset tuntuvat suurilta, kun kyseessä on kansallinen rituaali. (Hirvikorpi 2006, 131) Olennaista rituaaleille, myös median rituaaleille, on jonkin asian toisto, mikä tekee tavasta ritualistisen. (Sumiala 2010, 34–35, 97) Linnan juhlissa näkyvin esimerkki tästä on kättely.

Kuten yllä jo hieman viitattiin, Linnan juhlat ovat erittäin perinteinen median rituaali ja mediatapahtuma, joka usein mielletään kuuluvan median rituaaleihin. Johanna Sumialan erittelemistä median rituaalien alalahkoista (Sumiala 2010, 129) Linnan juhlat kuuluvat mediaesitysten ryhmään, johon kaikki seremonialliset mediatapahtumat kuuluvat. Mediaesitysten ryhmä taas on jaettu medioituneisiin rituaaleihin ja medialisoituneisiin rituaaleihin, jotka esiteltiin aiemmassa kappaleessa.

Linnan juhlat ovat medioitunut rituaali, eivätkä tarvitse median läsnäoloa ollakseen rituaali itsessään. Historiallisesti Linnan juhlat olivat itsenäisuuden juhlinnan rituaali jo ennen median lehdistön tai televisiokameroiden pääsyä juhliin. Toinen samankaltainen median rituaali on esimerkiksi Joulurauhan julistus, joka oli vuosisatoja vanha rituaali ennen muuntumistaan myös medianrituaaliksi radion ja television myötä. Vaikka televisiokamerat ja Linnan juhlien

näyttäminen televisiossa ovat muokanneet itse tapahtumaa, ei tapahtuman ritualistisuus ole median luoma, kuten medialisoituneessa rituaalissa.

Jos Linnan juhlia pohtii Dayanin ja Katzin mediatapahtuma -termin näkökulmasta, Linnan juhlat sopivat jokaiseen mediatapahtumaa kuvaavaan osaan; Linnan juhlat lähetetään aina suorana lähetyksenä ja sen lähetys keskeyttää kyseisen päivän mediarutiinin, oli viikonpäivä mikä tahansa. Tapahtumaa on valmisteltu paljon ennakkoon, sen televisiointiprosessi käynnistyy jo elokuussa. (Hirvikorpi 2006, 127) Televisiolähetyksellä on suuri yleisö ja sitä seuraa melkein koko Suomi. Tämän lisäksi Linnan juhlat on erittäin odotettu mediatapahtuma, jota pohditaan lehdistössä ja mediassa viikkoja ennen itse juhlia. Dayanin ja Katzin mediatapahtumien jaossa Linnan juhlat kuuluvat kruunajaisten alatyyppeihin, johon kuuluu nimensä mukaisesti muun muassa televisioituja kuninkaallisten kruunajaisia ja häitä.

Linnan juhlia taas ei voi suoranaisesti kutsua mediaspektaakkeliiksi. Vaikka Linnan juhlat sisältävät joitakin mediaspektaakkeliin piirteitä, kuten mediayhtiöiden suuren vaikutuksen tapahtuman televisiointiin, eivät Linnan juhlat ole samalla tavalla kaupallistettu kuin mediaspektaakkelit aina ovat. Linnan juhlat myös näytetään Yleisradion kanavalta, eikä kapalliselta kanavalta, joten Linnan juhliin ei ole voitu sijoittaa samanlaista piilomainontaa, kuin esimerkiksi erilaisiin ulkomaisiin musiikkigaloihin, joissa tapahtumien sponsorit ovat näkyvästi esillä. Kuten aiemmin on mainittu, mediaspektaakkeleja on kutsuttu pinnallisiksi ja ihmisiä toisistaan vieraannuttaviksi, kun taas Linnan juhlien perustana on itsenäisyyden juhlistaminen ja tätä kautta yhteisöllisyyden luominen, ei esimerkiksi vieraiden pukuloiston kadehtiminen.

Yllä on käsitelty laajasti Linnan juhlia median rituaalina, mutta myös Linnan juhlien katselu on katsojalle oma rituaalinsa. Median rituaalin teorian perusteella voi Linnan juhlien seuraamisen mieltää katsojan näkökulmasta vastaanoton rituaaliksi, koska katsoja seuraa Linnan juhlia tiettyyn aikaan joulukuun kuudes ja katsominen toistuu joka vuosi. Sekä Linnan juhlat, että niiden katsominen ovat median rituaaleja. Tämän lisäksi itse Linnan juhliin kuuluu monia yksittäisiä ritualistisia käytäntöjä, jotka muodostavat juhlan kaavan. Osa näistä rituaaleista ovat juhliin liittyviä perinteitä, jotka ovat olleet käytössä Linnan juhlien alku ajoista saakka, osa rituaaleista liittyvät vahvasti median läsnäoloon ja ovat median kehittämiä kotikatsomoa varten. Seuraavaksi syvennyttään näistä rituaaleista muutama näkyvimpään.

2.3.2 Linnan juhliin kuuluvat ritualistiset käytännöt

Linnan juhliin kuuluu monia ritualistisia käytäntöjä, joiden olemassaolo tekee Linnan juhlista juuri median rituaalin. Osa rituaaleista on itse juhlaan ja itsenäisyyspäivään kuuluvia, osa on muodostunut rituaaleiksi Linnan juhlien televisioitumisen myötä.

Linnan juhlien kulku on yksi toisiaan seuraavia rituaaleja, jotka muodostavat juhlan traditionaalisen kaavan. Itse itsenäisyyspäivän vastaanotolla juhlien eri rituaalit saattavat tapahtua samanaikaisesti, mutta juhlien televisiolähetys seuraa tiettyä rituaalien järjestystä, joka on tarkoin suunniteltu. Tarkastelemalla viimeisen noin kolmenkymmenen vuoden aikaisia Linnan juhlien televisiolähetystyksiä, voi huomata, että lähetys on vakiintunut tiettyyn formaattiin ja tapahtumien kulkuun. Linnan juhlien televisiolähetys alkaa kello 18.50 aiemmin päivällä nauhoitetulla presidenttiparin haastattelulla. Tämän jälkeen kuvataan Mariankadun puolelle saapuvia vieraita ja tunnelmoidaan aiempia Linnan juhlia. Linnan juhlien sisätiloja kuvataan vasta itse juhlan alkaessa kello 19.00. (Hirvikorpi 2006, 128)

Kättelyt alkavat kello 19.00 Mariankadun puoleisista ovista, jolloin ykkösadjutantti nyökkää merkkinä kapellimestarille, joka aloittaa ”Jääkärimarssin”, jonka tahtiin sotaveteraanit tai muut sodassa kunnostautuneet astelevat sisään. (Hirvikorpi 2006, 128) Tämän jälkeen sisään tulevat, ja presidenttiä kättelevät, kansanedustajien ja tavallisten tallajien lisäksi illan seuratuimmat julkkikset. Televisiokamerat seuraavat tiiviisti tunnetuimpia vieraita, ja selostajat käyvät läpi heidän pukujaan, ja mahdollisia mokiaan, punaisella matolla.

Mariankadun vieraiden loppuessa niin katsojilla, kuin selostajillakin on pieni hengähdystauko. Tämän jälkeen näytetään kättelyn toinen osa; Pohjoisesplanadin ovista tulevat vieraat. Nämä Pohjoisesplanadin vieraat eivät yleensä kiinnosta katsojia yhtä paljon, koska ovista kättelyyn saapuu paljon diplomaatteja ja papiston edustajia. Tärkeimmät toisen kättelyn edustajat ovat senhetkisen hallituksen ministerit ja viimeisenä saapuvat entiset presidentit, jotka kättelyiden päätteeksi pysähtyvät poseeraamaan kameroille istuvan presidentin kanssa.

Tämän jälkeen televisiolähetyksessä siirrytään pikaisesti vieraiden haastatteluihin. Varsinkin muutama vuosi sitten tietyillä haastatteluilla oli kiire, koska vieraihin kuului vielä Mannerheimin ristin ritareita, jotka eivät Presidentinlinnassa kauaa jaksaneet juhlia ja lähtivät

yleensä jo aikeisemmin kotiin. Sotaveteraanien haastatteluiden jälkeen televisiolähetyksessä näytetään satunnaisia tärkeiden vieraiden haastatteluja ja musiikkiesityksiä linnasta ennen ensimmäistä tanssia, jolloin kamerat kuvaavat tiiviisti presidenttiparin askelia parketilla.

Ensimmäisten valssien jälkeen televisiolähetys alkaa olla loppuillaan, ja yleensä tähän mennessä on juontajat ovat saaneet haastateltua kaikki tärkeimmät ja puhutuimmat vieraat. Televisiokamerat on sammutettava kello 22.15, johon mennessä kaikki tärkeimmät vieraat ja hohdokkaimmat hetket pitää saada nauhalle. Itse juhlat jatkuvat vielä televisiolähetysten loputtua. (Hirvikorpi 2006, 129)

Linnan juhlien televisiolähetykseen kuuluu, kuten yllä mainittiin, monta ritualistista osaa. Seuraavaksi analysoidaan vielä tarkemmin kaikkein merkittävimmät ja tunnetuimmat Linnan juhliin sisältyvät rituaalit siinä järjestyksessä, kun ne yleensä televisiossa näytetään.

Ensimmäinen vieras on nimellisesti myös Linnan tärkein vieras. Ensimmäisestä vieraasta on tehty merkittävä osa Linnan juhlien televisiolähetystä, ja hänen haastattelunsa nähdään usein myös haastatteluista ensimmäisenä. Ahtisaaren aloittaessa kaikkien Mannerheimin ristin ritarien jokavuotisen kutsumisen juhliin, ensimmäinen vieras oli aina ristin ritareista vanhin.

Kuva 1. Adolf Ehrnrooth saapumassa Linnan juhliin vuonna 1994. Kuvakaappaus: "Marskin ritarit 1994" kooste (00:40), Yle Areena, <https://areena.yle.fi/1-50127188>

Monta vuotta tämä henkilö oli jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth, jota katsojat osasivat odottaa ensimmäisenä Linnan ovista. Televisiokamera suuntasi linssinsä jo hyvissä ajoin Valtionsalin ovia kohti, jotta saataisiin mahdollisimman hyvä otos Linnaan ensimmäisenä saapuvasta. Kuten yllä olevasta kuvakaappauksesta voi huomata, vieraat eivät ole aina astelleet kättelyyn punaista mattoa pitkin, vaan vanhoja Linnan juhlia katsomalla voi huomata, että tämä tapa vakiintui vasta 1990-luvun ja 2000-luvun vaihteessa.

Kaikkein ikonisin ja tunnetuin Linnan juhlien rituaali on itse kättely. Voidaan väittää, että koko Linnan juhlien viihdyttävyyden perustuu kättelyyn ja sen ympärille rakennettuun mediahuomioon juhlapukuineen ja etikettimokineen. Kättely onkin sekä itse Linnan juhlien, että televisiolähetyksen tärkein ja seuratuin osa.

Kuten aiemmin tutkielmassa mainittiin, Linnan juhlien vieraiden kättely vakiintui tavaksi vuonna 1925. Linnan juhlien televisiolähetyksen perusteella kättelyn kulku ei ole muuttunut vuosien saatossa; vieraat saapuvat kättelyyn vuorotellen ja kättelevät istuvan presidentin ja mahdollisesti tämän puolison, jos hän on juhlissa mukana. Kättelyn aikana usein vaihdetaan muutama sana, esimerkiksi hyvän itsenäisyyspäivän toivotus, mutta sananvaihto pyritään pitämään lyhyenä. Usein vain muutama vieras keskustelee presidentin kanssa pidempään, esimerkiksi Presidentinlinnaan kutsutut sotaveteraanit saattavat viettää kättelyssä hieman pidemmän ajan. Juhlan kaavaan kuitenkin kuuluu, että vieraat saadaan kättelystä läpi melko nopeasti.

Yleisesti kättelyyn liittyy monia etikettisääntöjä, traditionaalisesti ensimmäisenä juhlien järjestäjää kättelee pariskunnasta nainen. (Korhonen 1996, 165–166.) Nais- ja miesparien kohdalla tämä sääntö ei tietenkään päde. Linnan juhlissa on kuitenkin toisenlaiset etikettisäännöt, ja presidenttiä kättelee ensin aina se, kelle kutsu on osoitettu, ja vasta tämän jälkeen hänen avecinsa. (Helsingin Sanomat 5.12.2010)

Linnan juhlia seuratessa huomaa, että kutsuvieraiden kättelytavat ovat myös melko perinteiset, ja esimerkiksi käsisuudelmia nähdään hyvin harvoin. Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth suuteli presidentti Tarja Halosen kättä, saapuessaan Linnan juhliin vuonna 2000. Tämä oli kuitenkin yksittäistapaus, eikä käsisuudelmia katsottaisi suomalaisessa kulttuurissa ehkä niin hyvällä, ellei kyseessä olisi ollut juuri Mannerheimin ristin ritari.

Annakaisa Suominen on kirjassaan ”*Miksi kättelemme? Tervehtimisen ja tapojen historia*” (2017) tutkinut suomalaista tapa- ja tervehtimiskulttuuria, erityisesti kättelyä. Hän on jakanut kättelyt eri kategorioihin sen perusteella, mitä kättely kussakin tilanteessa symboloi. Nämä kategoriat eri kättelyille ovat sopimuksen ja sovinnon osoittaminen, tasa-arvon ja kunnioituksen osoittaminen, sekä hyvätahdon ja ystävyysden ele. Pohtiessaan kättelyä tasa-arvon ja kunnioituksen osoituksena, Suominen käyttää esimerkkinä Linnan juhlien kättelyä. Suomisen mukaan kättely on symmetrinen merkki, jossa aloite tulee molemmilta osapuolilta samaan aikaan. Tämä korostaa eleen tasa-arvoisuutta. Itsenäisyyspäivän vastaanotolla Presidentinlinnassa tapahtuva vastaanottokättely on kohtaamistilanne, johon on liitetty miltei institutionalisoitunut tasa-arvoisuuden merkitys. Suominen tarkentaa, että Linnan juhlien kättelytilanteessa tervehtijöiden statukset eroavat huomattavasti toisistaan, mutta tästä huolimatta kättelytilanne tuo heidät tasa-arvoiseen asemaan toisiinsa nähden. (Suominen 2017, 98–103)

Kättelyn esitys Linnan juhlien televisiolähetyksissä on muuttunut paljon vuosien saatossa, kuten alla olevasta kuvaparista presidentti Kekkonen ja presidentti Niinistön isännöimistä Linnan juhlista voi huomata. Presidentti Kekkonen aikana kättelyyn tuleviin vieraisiin ei keskitytty niin paljon kuin parina viime vuosikymmenenä. Tämä johtui osaksi siitä, että alun perin lähetykset olivat koosteita, joihin kaikkia vieraita ei pystytty mahduttamaan. Myös televisiokameroita oli juhlissa paljon vähemmän, Linnan juhlien alkuaikoina niitä oli vain kaksi, joten kättelyä kuvaava kamera osoitti illan tärkeintä henkilöä kohti, presidentti Kekkonen. Näin ollen käteltävistä näkyi pääasiassa vain heidän selkensä tai sivuprofiili, kuten alla olevasta kuvakaappauksesta Linnan juhlista vuodelta 1956 voi huomata.

Myös jono kättelyyn oli salin puolella huomattavasti lyhyempi, kutsuvieraat kätelivät presidentin melkein heti ovista sisään astuttuaan, jolloin he näkyivät kameran kuvissa vain hetken. Televisiokoosteiden perusteella voi huomata, että Kekkonen presidenttikausilla vieraat jäivät odottelemaan juhlien alkua samaan saliin, missä presidentti vielä kätteli muita vieraita. Lisäksi ennen 1990 ja 2000-lukuja punainen matto loisti poissaolollaan.

Kuva 2. Presidentti Kekkonen kättelee saamelaispariskunta Britta & Niila Magгаа Linnan juhlissa 1956. Kuvakaappaus: "Katsaus Linnan juhliin 1956" (00:05), Yle Areena, <https://areena.yle.fi/1-50124370>

Muutosta kättelyn televisioimiseen oli havaittavissa jo Kekkonenkin aikana vuoden 1967 Linnan juhlissa, jotka lähetettiin suorana lähetyksenä. Lähetykseen oli saatu monia eri kuvakulmia kättelystä. Televisiokameroiden asettelu osaksi vieraiden ja henkilökunnan taakse, sekä huono kuvanlaatu tosin tekivät vieläkin hankalaksi erottaa vieraita kättelyssä. Presidentti Koiviston isännöimissä Linnan juhlissa 1986 tekniikka oli parantunut ja kuvaa lähetettiin värillisenä. Lisäksi kuvaustapa ja kuvakulmat lähentelivät jo nykypäivän Linnan juhlien televisiointia. Nämä seikat, sekä esimerkiksi pukujen ja vieraiden seikkaperäinen selostus, saivat vuoden 1986 lähetyksen tuntumaan jo erittäin modernilta. Lähetyksestä oli myös aistittavissa, kuinka siinä oli pyritty välittämään kansallisen mediatapahtuman tuntua, eikä kyseessä ollut vain jonkin juhlallisen tapahtuman televisiointi, vaan myös kotikatsomo otettiin juhlatunnelmassa huomioon.

Nykypäivänä kättelyä kuvaavat monet eri televisiokamerat monesta eri kuvakulmasta, jotta kutsuvieraat ja presidentti saadaan ikuistettua televisioon mahdollisimman hyvin. Tunnettuja vieraita pyritään näyttämään kättelyn yhteydessä kuvakulmasta, jossa heidän kasvonsa näkyvät, jotta katsojat kotisohvallakin ehtivät tunnistamaan kutsuvieraan.

Kuva 3. Jari Litmanen kättelee presidentti Niinistöä ja tämän puolisoa Jenni Haukiota Linnan juhlissa 2017, Kuvakaappaus: "Linnan juhlat 2017 Itsenäisyyspäivä: Linnan juhlat" kooste (28:58), Ylen elävä arkisto, Yle areena, <https://areena.yle.fi/1-4256820>

Esimerkiksi yllä olevasta kuvakaappauksesta Linnan juhlista vuodelta 2017 voi huomata eron Kekkosen aikaan, koska Jari Litmanen kasvot ovat näkyvissä hänen kätellessään presidentti Niinistöä, ei vain hänen selkensä. Erityisen tunnettuja henkilöitä pyritään kuvaamaan myös monesta eri kuvakulmasta, ja jos katsojalta meni heidän sisääntulonsa jostain syystä ohi, kyseisestä kättelystä näytetään koosteita myöhemmin juhlien aikana. Televisiokamerat pyrkivät nykyään myös poimimaan tunnetuimmat vieraat ruutuun heidän jo astuessaan Valtionsalin ovista sisään. Tällä tavoin pyritään saamaan kuviin myös näyttävät tai erikoiset puvut, jotta lähetyksessä oleva muotikommentaattori pystyy kertomaan asusta riittävästi sen lyhyen aikaa, mitä asu näkyy katsojille ruudussa.

Yksi Linnan juhlien odotetuimmista vieraista oli monen vuoden ajan Tanja Karpela, joka juhli Linnan juhlissa kansanedustajana, mutta oli kotikatsomolle tuttu myös Miss Suomi taustastaan. Televisiolähetyksen kamerat pyrkivät löytämään Karpelan heti kun hän astui salin ovista punaiselle matolle, kuten alla olevasta kuvakaappauksesta Linnan juhlista vuodelta 1999 voi huomata. Karpelassa kiinnosti katsojia hänen asuvalintojensa lisäksi se, kenen kanssa hän saapui juhliin ja kenen kanssa hän siellä esimerkiksi tanssi. (Hirvikorpi 2006, 131) Televisiokamerat seurasivatkin Karpelaa tiiviisti koko juhlan ajan.

Kuva 4. Tanja Karpela Linnan juhlissa 1999, Kuvakaappaus: "Tanja Karpela linnassa 1999" (00:04), Yle Areena, <https://areena.yle.fi/1-50134172>

Kuva 5. Harry "Hjallis" Harkimo astuu silloisen puolisonsa Leena Harkimon helmalle kättelyssä Linnan juhlissa 2000, Kuvakaappaus: "Hjallis astuu Leenan helmalle" (00:40), Yle Areena, <https://areena.yle.fi/1-50187711>

Kättelyn aikana katsojat ja selostavat seuraavat myös tarkkaavaisesti vieraiden mahdollisia puku- ja etikettimokia. Kutsuvieraiden mokista erityisesti naisvieraiden helmoille astuminen

on hyvin yleinen ja huvitusta aiheuttava kömmähdys punaisella matolla. Nämä ovat myös suosittuja tilannekuvia iltapäivälehtien etusivuille itsenäisyyspäivää seuraavana päivänä. Esimerkiksi yllä olevassa kuvakaappauksessa Harry ”Hjallis” Harkimo astuu silloisen puolisonsa Leena Harkimon helmalle kättelyssä poistuessaan. Harkimo oli myös aiemmin kättelyn aikana astunut kyseiselle helmalle, mikä teki tapahtuneesta erityisen unohtumattoman mokan. Linnan juhlien juhlapukuihin liittyviä paljon julkisuutta saaneita etikettivirheitä ja -mokia olivat esimerkiksi laulaja Jonna Tervomaan läpinäkyvä puku vuonna 2004 ja kansanedustaja Pertti ”Velto” Virtasen silinteri ja baskeri vuoden 1995 Linnan juhlissa. (Kupiainen 5.12.2006)

Kättelyt päättää entisten presidenttien sisääntulo, joka on myös omalta osaltaan yksi juhlien tärkeimmistä rituaaleista. Käteltyään presidentit kokoontuvat yhteiseen kuvaan muiden vieraiden ympäröimänä, jonka jälkeen juhlat voivat varsinaisesti alkaa. Nykyisen ja entisten presidenttien ottaman kuvan on oletettavasti tarkoitus reflektoida Suomen viimeaikaista historiaa ja kunnioittaa entisiä presidenttejä. Esimerkiksi vuonna 2012 kyseinen presidenttien kokoontuminen kuvaan oli erityisen vaikuttava, koska Niinistön ensimmäisellä kaudella oli kulunut 74-vuotta siitä, kun viimeksi linnassa oli juhlinut istuvan presidentin lisäksi kolme entistä presidenttiä. (Linnan juhlien televisiolähetys 2012)

Kuva 6. Entiset presidentit puolisoineen poseeraavat presidentti Niinistön ja rouva Jenni Haukion kanssa Linnan juhlissa 2012, Kuvakaappaus: Linnan juhlat 2012 ”Toinen kättely” kooste (21:13), Yle Areena, <https://areena.yle.fi/1-50122418>

Kuten yllä olevasta kuvakaappauksesta voi huomata, kaikki neljä presidenttiparia olivat kokoontuneet kuvaan erittäin juhlallisin menoin. Kuvaa otettaessa muut entisten presidenttien kanssa samoista ovista tulevat vieraat jäävät heidän taaksensa odottelemaan kuvan ottoa ja juhlien alkua, toisin kuin ensimmäisistä ovista tulevat vieraat, jotka nykyään ohjataan pikimmiten kättelyn jälkeen pitemmälle Presidentinlinna.

Yhdeksi Linnan juhlien televisiölähetyksen rituaaliksi on muodostunut vieraiden haastattelut, jotka katkaisevat juhlahumun näyttämisen monotonian. Haastatteluihin valitaan yleensä kiinnostavimmat vieraat, jotka ovat olleet vuoden aikana paljon esillä. Perinteisesti aluksi haastatteluvuorossa olivat ensimmäisenä linnahan tulleet sotaveteraanit, koska he myös usein lähtivät muita vieraita aiemmin. Tämän jälkeen televisiokamerat yrittävät näyttää vuoroin esimerkiksi viihteen, politiikan ja urheilun edustajia. Haastatteluista tuli olennainen osa Linnan juhlia 1980-luvulla presidentti Koiviston aikana, jolloin linnahan alettiin kutsuaan yhä enemmän myös ”julkkiksia”. Alla kuvakaappaus laulaja Juice Leskisen haastattelusta vuodelta 1986. Kuvasta huomaa myös Linnan etiketin muutoksen, nykyään haastateltavat seisovat yleensä siististi vierekkäin haastattelun ajan, mutta vuonna 1986 Leskinen poltteli rennosti tupakkaa haastattelun aikana.

Kuva 7. Juice Leskisen haastattelu Linnan juhlissa 1986, Kuvakaappaus: ”Juicen haastattelu linnassa” (01:05), Yle Areena, <https://areena.yle.fi/1-50098124>

Haastattelun kysymykset keskittyvät yleensä haastateltavan viimeisen vuoden tapahtumiin ja syyhyn miksi heidät on kutsuttu linnaan. Esimerkiksi urheilijan kohdalla kysymykset saattavat keskittyä menestykseen menneen kauden kilpailuissa. Haastattelu noudattaa kuitenkin tiettyä kaavaa ja kaikilta haastateltavilta kysytään tiettyjä peruskysymyksiä kuten: ”Mitä itsenäisyys teille merkitsee?” ”Mitä sanoitte presidentille kättelyssä?” ”Millainen tunne on tulla kutsutuksi Linnan juhliin?” ja ”Oletteko maistanut jo Linnan boolia?”. Yleensä mitä pitemmälle juhlat ovat edenneet, sitä enemmän haastateltavat ovat maistelleet boolia, ja se myös näkyy joissakin haastatteluissa.

Myös presidenttiparin ensimmäinen tanssi on muodostunut televisiolähetysten traditionaaliseksi osaksi. Kun presidentillä ei ole ollut puolisoa, on media seurannut silmäkovana ketä presidentti pyytää tanssiparikseen. Esimerkiksi vuonna 1978 presidentti Kekkonen viihtyi tanssilattialla entisen Miss Suomen Satu Östring-Precoyén kanssa, josta nousi sen vuoden Linnan juhlien lehdistökohu. (Hirvikorpi 2006, 56) Presidenttiparin ensimmäisen valssin lisäksi parketilla seurataan muitakin pareja ja kiinnostavia tapahtumia. Esimerkiksi 1980-luvun alkupuolelta on jäänyt enemmän mieleen presidentti Koiviston tyttären johtama tiputanssi. (Juntto 2014) Televisiokameroilla on suuri työ löytää eri tanssipareja tanssiparketin tungoksen keskeltä.

Kuva 8. Presidentti Urho Kekkonen tanssii ensimmäisen valssin erään kutsuvieraan kanssa. Kuvakaappaus: ”Linnan juhlat 1959” (05:38), Yle Areena, <https://areena.yle.fi/1-50174633>

Kuva 9. Presidentti Tarja Halonen ja hänen puolisonsa Pentti Arajärvi tanssivat ensimmäisen valssin Linnan juhlissa 2011, Kuvakaappaus: "Haastatteluita ja juhlatunnelmaa" (19:16), Yle Areena, <https://areena.yle.fi/1-50146752>

Kuten yllä olevasta kuvaparista voi huomata, ensimmäisen tanssin kuvaaminen ei ole juurikaan muuttunut 1950-luvulta nykypäivään, vaan paras kuvakulma presidenttiparin ikuistamiseen vieraiden keskeltä on vieläkin salin parvelta.

2.3.3 Rituaalit yhteisöllisyyden luojina

Linnan juhlien perimmäinen tarkoitus osana itsenäisyyspäivän juhlintaa, on esitellä positiivista kuvaa suomalaisuudesta, sekä vahvistaa suomalaista identiteettiä ja kuvaa suomalaisten yhtenäisyydestä. Sekä itse juhlat perinteisenä seremoniallisena rituaalina, Linnan juhlat median rituaalina, että juhliin kuuluvat eri ritualistiset osat pyrkivät luomaan yhteisöllisyyttä ja vahvistamaan isänmaallisuutta sekä juhlavieraiden, että kotoa seuraavien suomalaisten kesken. Tässä luvussa keskitytään vain yhteisöllisyyden luomiseen rituaalien kautta. Yhteisöllisyyttä muodostetaan myös suomalaisen identiteetin ja isänmaallisuuden vahvistamisen kautta, mutta noihin keinoihin palataan tutkielmassa hieman myöhemmin.

Yksi kaikkien median rituaalien perimmäisistä tarkoituksista on juuri luoda yhteisöllisyyttä rituaalin katsojissa. Tämä esimerkiksi erottaa median rituaalin, jonka tarkoitus on yhdistää

katsojia, ja mediaspektaakkelin, joka saattaa jopa vieraannuttaa katsojat toisistaan. Yhteisöllisyys liittyy olennaisena osana sekä median rituaaleihin, että itse mediaan instituutiona, koska median pyrkimyksenä on ollut sen alkuajoista asti luoda kuviteltuja yhteisöjä, joita ei voi paikantaa mihinkään tiettyyn sijaintiin, mutta jotka ovat silti osa sosiaalista todellisuutta (Sumiala 2010, 78–79) Kansallisella tasolla yhteisöllisyyttä yritettiin luoda joukkoviestininstituutioiden, kuten Yleisradion avulla. (Salokangas 1996, 40)

Syy miksi media pyrkii luomaan yhteisöjä, on yhteiskunnan halu liittää yksilöt yhteiskuntaan ja yhteisöön. Ranskalainen sosiologi Emile Durkheim on tutkinut tätä pyrkimystä symbolisen kommunikaation teorian avulla. Symbolinen kommunikaatio on yksilön liittäminen yhteisöön yhteisten rituaalien avulla. Nämä rituaalit voidaan jakaa pyhiin ja maallisiin rituaaleihin. (Sumiala 2010, 47) Median rituaalien teoria lainaa näitä symbolisen kommunikaation perusteita ja soveltaa niitä mediatapahtumiin, joiden tarkoituksena on tuoda ihmisiä osaksi yksilöitä median kautta välitettävien rituaalien kautta. (Couldry 2003, 1–3)

Linnan juhlien televisiolähetykset pyrkivät tuomaan katsojan osaksi juhlintaa monin eri tavoin, ja näin saamaan yhteisöllisyyden ja isänmaallisuuden tunteet välitettyä kotikatsomoihinkin. Juhlien selostajat pyrkivät selostuksessaan pitämään katsojat kartalla, mitä linnassa milläkin hetkellä tapahtuu ja kuka on vuorossa kättelyssä. Oman värinsä tähän tuo, että selostajtkaan eivät tiedä ketä juhliin aina kutsuttu ja missä järjestyksessä he astelevät sisään, jolloin sekä selostajat, että katsojat elävät kättelyä samassa hetkessä. (Hirvikorpi 2006, 129) Lisäksi selostajat kertovat satunnaisia anekdootteja esimerkiksi Linnan juhlien historiasta, arkkitehtuurista, menusta ja vieraitten aikaisemmista etikettimokista.

Nykyään televisiokamerat pyrkivät välittämään kaikki tärkeät juhlien hetket parhaista kuvakulmista, jotta katsojat saavat visuaalista silmänruokaa. Myös juhlien haastateltavat kutsuvieraat pyritään valitsemaan mahdollisimman monipuolisesti, jotta katsoja kiinnostuu ainakin yhden kutsuvieraan haastattelusta. Linnan juhlien televisiointi on tästä huolimatta muuttunut joillakin tavoin etäännyttävämmäksi, vaikka Linnan juhlien televisioinnissa ei ole kyse vain vieraiden kuvaamisesta, vaan myös juhlatunnelman luomisesta kotikatsomoihin. 1960-luvun alussa kutsuvieraat saattoivat vilkuttaa televisiokameralle. Nykyään Linnan vieraat eivät noteeraa televisiokameroita, vaikka tietoisuus niistä ohjaakin heidän käytöstään. (Hirvikorpi 2006, 131) Kamerat noteerataan ainoastaan haastattelutilanteessa, ja vain selostajat ja juontajat puhuttelevat katsojia suoraan.

Linnan juhlien televisiosta välitettävillä eri rituaaleilla, varsinkin kättelyllä, on myös yhteisöllisyyttä luova vaikutus. Annakaisa Suominen mainitsee käsitellessään kättelyä tapana, kuinka tervehtiminen liittyy olennaisena osana yhteisöllisyyden synnyttämiseen ja ylläpitämiseen. Sekä tervehtijät, että tervehdittävät liittyvät toisiinsa vuorovaikutuksellisessa verkostossa. (Suominen 2017, 31) Vaikka itse kättely fyysisenä kosketuksena luo yhteisöllisyyden tunnetta pääasiassa vain tervehtijöille, saattavat Linnan juhlien kättelyä seuraavat katsojat omaksua yhteisöllisyyden tunteen myös itselleen ja samaistua henkilöihin, joita presidentti kättelee. Tämä kättelyyn samaistuminen saattaa olla helpompaa silloin, kun tervehdysvuorossa on tavallisia kansalaisia, joita ei ole kutsuttu linnaan esimerkiksi poliittisen taustansa tai julkisuutensa takia.

Vaikka kättely nähtiin vielä 1800-luvulla Suomessa herraskaisena eleenä, on siitä 1900-luvun alusta lähtien muotoutunut suosittu tapa kaikkien yhteiskuntaluokkien keskuudessa. Nykyään kättelyä pidetään hyvätahdon ilmaisuna, joka ei korosta eriarvoisuutta. (Suominen 2017, 53–54) Tästä voikin vetää johtopäätöksen, että kättely eleenä ja sen näyttäminen kansalaisille televisiossa luo ihmisissä samanarvoisuuden tunnetta, ja tätä kautta luo yhteisöllisyyttä. Tämä tunne korostuu varsinkin, kun kättelijänä toimii presidentti, joka on perinteisesti nähty erittäin arvovaltaisena henkilönä.

Myös muilla Linnan juhliin kuuluvilla rituaaleilla on osansa yhteisöllisyyden muodostamisessa. Nämä rituaalit, kuten presidenttien yhteiskuva ja kutsuvieraiden haastattelut, luovat yhteisöllisyyttä suomalaisen identiteetin luomisen ja isänmaallisuuden vahvistamisen kautta, jolloin yhteisöllisyys perustuu vahvasti juuri suomalaisuuteen.

3 Linnan juhlat kansallisena rituaalina

Linnan juhlat eivät ole vain median rituaali, vaan ennen kaikkea suomalainen median rituaali. Suomalaiset katsovat muitakin mediatapahtumia rituaalin omaisesti, kuten esimerkiksi Euroviisuja ja eri maiden kuninkaallisia häitä, mutta nämä ovat kansainvälisiä ja eri kansallisuuksia yhdistäviä median rituaaleja. Linnan juhlat ovat yksilöllisesti suomalainen median rituaali, joka on pääosin tarkoitettu vain suomalaisille. Linnan juhlat liittyvät vahvasti itsenäisyyspäivään, jolloin rituaali ei ole vain juhlien katsominen silloin kun ne tulevat televisiosta, vaan Linnan juhlat ovat osa suurempaa itsenäisyyspäivän vieton rituaalia. Linnan juhlat viestivät kansallisylypeydestä sekä luovat Suomesta ja suomalaisista tietynlaista kuvaa suomalaisille. Juhlat ovat tärkeä tradition ylläpidon tapa ja keino tuoda itsenäisyyspäivää ja ylpeyttä Suomen itsenäisyydestä lähemmäksi niitäkin katsojia, joita sotamuistelot eivät kiinnosta. Lisäksi Linnan juhlissa rakennetaan eri rituaalien avulla suomalaista identiteettiä ja Suomen kansan yhteisöllisyyttä.

3.1 Linnan juhlien rituaalit ja suomalaisen identiteetin rakentaminen

3.1.1 Suomalaisen identiteetin rakentaminen

Jokaisella suomalaisella on oma yksilöllinen identiteettinsä. Tämä identiteetti muodostaa asiat, joita jokainen henkilökohtaisesti pitää tärkeinä tai pyhinä. Monille suomalaisille nämä voivat olla esimerkiksi perhe, ystävät, työ, uskonto, kulttuuri tai tiede. Monien suomalaisten identiteettiin kuuluu myös isänmaa, kieli ja kotipaikka. Suomen kulttuurirahaston vuonna 2018 tekemän tutkimuksen mukaan 83 prosenttia suomalaisista pitää identiteettiin kytkeytynyttä kansallistunnetta enemmän myönteisenä, kuin kielteisenä asiana. (Suomen kulttuurirahasto 2018) Kansallisen identiteetin voi määritellä yhtenä identiteetin erityistapauksena, kollektiivisena identiteettinä, joka on jonkin ryhmän, tässä tapauksessa suomalaisten, suhde itseensä suomalaisina. Se voi myös tarkoittaa yksittäisten suomalaisten suhdetta kollektiiviseen suomalaisten ryhmään, johon he kokevat itsekin kuuluvansa. (Anttila 2007, 8) Suomalaisen kansallisidentiteetin rakentamisen taustalla on kansan yhtenäisyys, johon esimerkiksi Suomen valtio toimillaan pyrkii. Linnan juhlilla on suuri merkitys suomalaisen identiteetin, sekä myös pienemmässä määrin Suomi-kuvan rakentamisessa. Juhlien rooli suomalaisen identiteetin ja kansan yhteisöllisyyden vahvistamisessa on tullut selvemmin esille Linnan juhlien muuntuessa joka vuotiseksi kansalliseksi mediatapahtumaksi.

Suomalaisen identiteetin keskiössä on vuosisatojen ajan ollut ajatus suomalaisista ahkerana ja työteliäänä kansana, joka selviytynyt vaikeuksista huolimatta. Suomalaista identiteettiä ja yhtenäiskulttuuria on aina edistetty viestinnällisin keinoin. (Laukka & Kannisto 2016, 371) Kansallisromantiikan aikoihin suomalaista identiteettiä edistettiin esimerkiksi kirjojen, sävellysten ja maalausten avulla. Viestintäteknologian edistyessä identiteetin ja yhteisöllisyyden rakentuminen on siirtynyt aina yhä uusiin viestimiin, esimerkiksi elokuvaan, televisioon ja 2000-luvulla internettiin.

Suomalaisen identiteettiin on aina kytkeytynyt ajatus suomalaisten yhtenäisyydestä ja yhteisöllisyydestä. Tämä oli erityisen vahvasti esillä Suomen itsenäisyyden jälkeisinä vuosikymmeninä ja toisen maailmansodan aikoina aina 1950-luvulle asti. Tuleva tasavallan presidentti Urho Kekkonen oli yksi suomalaisen yhtenäisyyden puolestapuhujista, julkaisten vuonna 1938 kirjan *Yhtenäinen kansa – itsenäisyytemme vankin turva ja tuki*. (Laukka & Kannisto 2016, 372) Julkinen sana, myöhemmin media, on aina toiminut yhtenäiskulttuurin ylläpitäjänä. Tämän huomioon ottaen ei ole ihme, että myös Kekkonen käytti tätä hyväkseen, oli se sitten kirjan julkaisemisen muodossa tai kutsumalla televisiokamerat Suomen itsenäisyyden juhlistamistapahtumaan, Linnan juhliin. Vaikka nykypäivänä Suomea ei yhtenäistetä niin aggressiivisesti kuin esimerkiksi 1930-luvulla, kuuluu suomalaiseen identiteettiin vieläkin tiettyjä mielikuvia, joilla kansaa yritetään yhdistää.

Yksi suomalaisen identiteetin kulmakivistä on näkemys suomalaisten sisukkuudesta, selviytymisestä vaikeuksista huolimatta voittoon ja tietynlainen altavastaajana oleminen. Suomen itsenäistymisen aikaan näkemys pohjautui vahvasti Venäjän vallan alta pääsemisestä. Myöhemmin toisen maailmansodan aikana suomalaisuus ja suomalainen identiteetti kiedottiin vahvasti ”talvisodan henkeen” ja Suomen kansan taistelijan luonteeseen. Historioitsija Tuomas Teporan mukaan talvisodan henki oli etenkin kotirintamalle suunnattu mielentilan ja moraalin kohotus, jolla pyrittiin estää suomalaisia vaipumasta epätoivoon sodan keskellä. Nykypäivänäkin termiä käytetään usein, tosin sen merkitys on muuttunut enemmän juuri vaikeuksien kautta voittoon tyyppiseksi sanonnaksi, jolla vaalitaan kansallisyhpeyttä. (Voltti 2019)

Nykypäivänä yllä mainittu sisukkuus ja voitontahto näkyy erityisesti urheilussa, joka on tärkeä osa suomalaista identiteettiä, ja jonka avulla luodaan yhteenkuuluvuutta. (Martiskainen

2017) Erityisesti jääkiekko on noussut yhdeksi suomalaisten kansallislajiksi, ja Suomen joukkueen menestys siinä, etenkin naapurimaitamme vastaan, yhdistää kansaa joko televisioiden ääreen tai torille.

Suomalaisen identiteetin osaksi on muutaman viimeisen vuosikymmenen aikana noussut Suomen asema teknologian ja tieteen huippumaana. Etenkin 1990–2000 luvuilla Nokian nousu teknologiamarkkinoilla kohotti suomalaisten itsetuntoa siitä, että suomalainenkin yritys pystyy menestymään maailmanmarkkinoilla. Nokian vaikutus suomen talouteen ja suomalaiseen identiteettiin on huomattavasti vähentynyt viime vuosina, mutta tästä huolimatta moni suomalainen kokee tieteen ja teknologian olevan heille henkilökohtaisesti tärkeää. (Yle 10.9.2010, Suomen kulttuurirahasto 2018)

Luonto on myös ollut aina tärkeä osa suomalaisten identiteettiä. Ympäristöministeriön toteuttaman kyselyn mukaan koronaepidemia on saanut suomalaiset arvostamaan luontoa ja sen tuomaa hyvinvointia yhä enemmän. Jopa neljä viidesosaa vastaajista piti luontoa heille erittäin tärkeänä resurssina ja identiteetin osana. (Lumiaro 2020)

Kaiken kaikkiaan suomalainen identiteetti koostuu asioista, jotka kaikki suomalaiset mieltävät osaksi suomalaista identiteettiä. Näitä voivat olla esimerkiksi Sibelius, sauna ja sisu, tai ruisleipä, Kekkonen ja talvisota. Yhteistä näille kaikille on, että ne mielletään kollektiivisen suomalaisuuden kautta suomalaisiksi. Jokainen yksittäinen suomalainen taas itse mieltää kuinka tärkeä esimerkiksi sauna on hänelle henkilökohtaisesti. Vuonna 2003 tehdyn ISSP:n kyselyn mukaan suomalaiset ovat ylpeimpiä muun muassa Suomen teknologisista, tieteellisistä ja taloudellisista saavutuksista, Suomen historiasta, sosiaaliturvajärjestelmästä sekä kulttuuri- ja urheilusaavutuksista. (Oinonen, Blom & Melin 2005, 17) Suomalainen identiteetti juurtuu siis hyvin vahvasti näihin kansallisylypeyden aiheisiin.

Suomen menestymisen viimeaikaisissa maailman onnellisimpien maiden mittauksissa, olisi jonkun toisen kansan kohdalla voinut olettaa iskostuvan osaksi kansallista identiteettiä. Suomalaisten keskuudessa asia on kuitenkin toisin. Suomalaiset ovat ylpeitä onnellisuutta takaavista asioista, kuten tasa-arvosta, vapaudesta ja vakaasta yhteiskuntarakenteesta, mutta eivät koe olevansa itse erityisen onnellisia. (Yle Savo 26.9.2011) Suomalaiseen identiteettiin kuuluu juuri aiemmin mainittu vaikeuksien kautta voittoon -ajatus, sekä tietynlainen pessimistisyys. Suomen saavutuksia onnellisimpien maiden listauksessa käytetäänkin

enemmän maakuvan luomisessa ulkomaalaisille, kuin suomalaisen identiteetin rakentamisessa.

Suomalainen kansallinen identiteetti ja Suomen maakuva eriävät siinä, että suomalaista identiteettiä rakennetaan suomalaisille, ja maakuva on enemmänkin kansainväliselle yleisölle tarkoitettu brändäys taktiikka. Tätä brändäys taktiikkaa Ulkoministeriö kutsuu maakuvatyöksi, joka on strategista vaikuttamis- markkinointi- ja viestintätyötä, jolla vaikutetaan kohderyhmien tietoihin, mielipiteeseen ja lopulta päätöksiin. Onnistunut maakuvatyö muun muassa edistää Suomen menestymistä poliittisesti, kaupallistaloudellisesti ja kulttuurisesti. Valtioneuvoston kanslia lisää, että maakuvatyöllä luotu mielikuva Suomesta esimerkiksi auttaa suomalaisyrityksiä myymään tuotteitaan, sekä houkuttelee Suomeen investointeja ja turisteja. (Ruokolainen & al. 2021, 13) Sekä suomalainen identiteetti, että Suomen maakuva kytkeytyvät vahvasti toisiinsa ja jakavat monia yhteisiä piirteitä, kuten luonnon ja suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnin ja osaamisen korostamisen. (Ruokolainen & al. 2021, 18–19) Toisaalta suomalainen kansallisidentiteetti ja sen rakentaminen perustuu enemmän suomalaisuuden korostamiseen, kansallisyllpeyteen ja suomalaisten yhteisöllisyyden korostamiseen. Suomen maakuvan ja brändin luominen taas nojaa enemmän Suomen mainostamiseen onnellisena, kansainvälisenä tieteen ja tekniikan valtiona, jolla on paljon hienoa luontoa ja kulttuuria tarjolla potentiaalisille turisteille.

Sekä suomalainen identiteetti, että Suomen maakuva rakentuvat osin itsestään. Suomen hallinto on kuitenkin pyrkinyt vaikuttamaan molempiin ja rakentamaan niistä mahdollisimman itselleen otolliset. Maakuvatyön tarkoituksena on kasvattaa Suomea taloudellisesti ja Suomen mainetta kansainvälisesti Suomen mahdollisuuksien mainostamisella. (Ruokolainen & al. 2021, 13) Suomalaisen identiteetin rakentamisen taustalla on pyrkimys luoda mahdollisimman yhtenäinen kansa, jolla on samanlaiset päämäärät ja ylpeys omasta suomalaisuudestaan.

Sekä suomalaista identiteettiä, että Suomen maakuva on luotu valtionhallinnon toimesta monin eri tavoin, nykypäivänä etenkin eri viestimien ja median avulla. Suomen valtionhallinto pyrkii kokoaikaisesti vaikuttamaan sekä maakuvaan, että suomalaisen identiteetin ja yhteisöllisyyden rakentumiseen esimerkiksi erilaisilla kampanjoilla ja teemavuosilla. Valtionhallinnon kampanjointi oli erityisen hyvin näkyvissä Suomen 100-vuotis juhluvuonna, jolloin Suomen hallinto pyrki tuomaan Suomea positiivisesti esille sekä

kotimaisessa, että ulkomaisessa mediassa. Kotimaan mediassa esimerkiksi valtion omistama Yleisradio näytti paljon Suomeen ja suomalaisuuteen liittyvää ohjelmistoa ja pyöritti suomalaisuuteen liittyviä kampanjoita. (Ruokolainen & al. 2021, 20–24)

Tärkein osa suomalaista identiteettiä ovat kuitenkin itse suomalaiset, jotka toiminnallaan ja mielipiteillään luovat kansallista identiteettiä, tahallisesti tai tahattomasti. Suomalainen identiteetti yhdistää kansaa; joskus tämä yhdistävä tekijä voi olla yhteinen historia ja tätä kautta tuleva kansallisyhteisyys, joskus yhdistävä tekijä voi olla suomalaisuuden kiteyttävä lausahdus. Suomalaisten omaksi sloganiksi ja meemiksikin muodostunut ”Torilla tavataan” ponnahtaa esille aina kun Suomi tai suomalaiset menestyvät jossakin. Alkunsa se sai Suomen jääkiekon mm-kullasta vuonna 1995. Lausahdus pitää sisällään ajatuksen suomalaisten yhteen kokoontumisesta oli se sitten tosissaan tai hieman ironisesti suomalaisuuden juhlimista. (Markkola 2015) ”Torilla tavataan” myös yhdistää suomalaisia muilla tavoin, sillä lausahduksen käytöstä heti tunnistaa toisen suomalaisen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, jossa muutoin saatetaan käyttää englannin kieltä. Ja mikä olisi kansaa yhdistävämpää kuin sukeltaa pakkassäälläkin hyytävään suihkulähteeseen ilkosillaan juhlistamaan Suomen menestystä.

Kansallisen identiteetin rakentamista voi ymmärtää sosiaalisen konstruktivismin teorian kautta. Sosiaalinen konstruktivismi kuuluu laajemman konstruktivismi -termin alle. Konstruktivismi on käsitys, jonka mukaan ihmisen luova toiminta rakentaa ideain, käsitteiden ja matematiikan kautta johdonmukaisen maailman. Ihmistieteissä, varsinkin kasvatusalan tutkimuksissa, korostetaan inhimillisen tietämyksen rakentuvan mielessä tavalla, jossa uutta tietoa valikoidaan, tulkitaan, jäsennetään ja yhdistetään aiemmin omaksuttujen tietorakenteiden ohjaamana. (Tieteen termipankki, Filosofia: konstruktivismi 19.9.2022) Sosiaalinen konstruktivismi taas tarkoittaa tiedon ja käsitteiden yhteisöllistä rakentumista. Sosiaalisen konstruktivismin teoria perustuu paljolti tutkijoiden Peter Bergerin ja Thomas Luckmannin pohdintoihin teoksessa *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen* (engl. *The Social Construction of Reality*) (1966). Kirjassa Berger ja Luckmann pohtivat esimerkiksi, miten ihmisten tavat hahmottaa ja ymmärtää arkitodellisuutta ovat sosiaalisesti rakentuneita.

Berger ja Luckmann pohtivat sosiaalista konstruktivismia ja sen yhteyttä identiteetin rakentumiseen. Heidän mukaansa identiteetti on tärkeä osa subjektiivista todellisuutta, ja koko ajan kytköksissä ja vuoropuhelussa yhteiskunnan kanssa. Identiteetti muodostuu sosiaalisten

prosessien kautta, ja se vahvistuu ja tarkentuu sosiaalisten kanssakäymisten yhteydessä. Muodostunut identiteetti reagoi yhteiskunnan sosiaaliseen rakenteeseen, joka puolestaan joko vahvistaa tai muokkaa syntynyttä identiteettiä. Kaikkien yhteiskuntien identiteetin rakentumiseen vaikuttaa yhteiskunnan historia. Tämän historian ovat kuitenkin luoneet ihmiset, joilla on ollut jo oma identiteettinsä. Näin identiteetti rakentuu syklimäisesti ihmisten ja heidän aiempien kokemusten pohjalta, jotka taas vaikuttavat tulevaisuuden identiteetin rakentumiseen. (Berger & Luckmann 1966, 194)

Suomalaisen identiteetin rakentumisen yhteydessä sosiaalinen konstruktivismi tarkoittaa, kuinka suomalaiset ja muut yllä mainitut tahot, yhteisönä luovat ja rakentavat itselleen tietynlaista identiteettiä. Suomalainen identiteetti ei siis ole automaattisesti olemassa, vaan suomalaisten kokemukset, historia ja mielipiteet luovat identiteettiä. Tämän vuoksi jokaisella suomalaisella on hieman erilainen käsitys siitä, mitä suomalainen identiteetti pitää sisällään, mutta yhteisö, tässä tapauksessa suomalaiset kansana, ovat aikojen saatossa luoneet tietyt identiteetin normit, jotka valtaosa ihmisistä on omaksunut osaksi suomalaista identiteettiä.

Konstruktivismiin voi liittää vahvasti myös banaalinationalismi -termin, joka tarkoittaa kansallisen identiteetin rakentumista jonkinlaisen performanssin kautta. Performanssilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi seremoniallista ja ritualistista juhlaa, kuten Linnan juhlia. Banaalinationalismi termin keksijänä pidetään englantilaista akateemikko Michael Billigiä, joka kirjoitti vuonna 1995 teoksen *Banal Nationalism*, suomeksi kirjaimellisesti banaalinationalismi. Billigin mukaan banaalinationalismi on tietyn kansan kansallidentiteetin ja yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen erilaisilla arkipäiväisillä ja yleisesti käytetyillä kansan ja valtion tavoilla, uskomuksilla ja representaatiolla. (Billig 1995, 7) Yksi yleinen esimerkki näistä representaatioista on valtion lipun käytön useissa eri arkisissa paikoissa. (Billig 1995, 38–39) Muita banaalinationalismin representaatioita ovat esimerkiksi kansallishymni, oma valuutta, oman kansan historian, mystiikan ja uskomusten esille tuominen ja arvostaminen, urheilukilpailujen kansalliset representaatiot ja uutisten jakaminen kotimaan ja ulkomaan uutisiin. (Billig 1995, 42, 73, 77, 86, 118–119)

Billig pohtii kirjassaan myös median ja banaalinationalismin suhdetta. Billigin kirja on julkaistu vuonna 1995, jolloin internet oli vielä lastenkengissä, joten hän keskittyy pääasiassa siihen, miten televisio on vaikuttanut banaalinationalismiin. Billigin mukaan televisio on tuonut ihmiset eri maailmankolkista samojen ohjelmien, esimerkiksi olympialaisten tai

merkittävien uutisten äärelle. Nämä eri ohjelmat tuottavat myös erilaisia banaaleja representaatioita, mutta kyseessä on Billigin mukaan enemmänkin banaali globalismi, jossa tietyt arkipäiväiset representaatiot koskettavat kaikkia median kuluttajia, ei vain tietyn kansan jäseniä. (Billig 1995, 132) Billig ottaa esimerkikseen Yhdysvallat, joka tuottaa globaaleja ohjelmia, tuotteita ja brändejä. Näitä ovat esimerkiksi McDonald's ja Hollywood elokuvat. Näissä kaikissa tuotteissa ja brändeissä on upotettuna amerikkalaisuuden representaatioita, etenkin niitä amerikkalaisuuden representaatioita, joita globaalisti halutaan välittää muille ihmisille. Nämä amerikkalaisuuden representaatiot tekevät globaaleista ohjelmista ja brändeistä banaalinationalistisia, vaikka ne ovatkin tarkoitettu myös kansainväliselle yleisölle. (Billig 1995, 149–150)

Suomi ja Yhdysvallat, jota Billig käytti esimerkkinään, käyttävät banaalinationalisima hyväkseen täysin eri mittasuhteissa. Billig mainitsi, että televisio on luonut enemmänkin banaalia globalismia. Tämä banaali globalismi on erityisen huomattavissa etenkin internetin aikakaudella. Kuitenkin Suomessa tietyt median konventiot, jotka ovat vain suomalaisille tarkoitettuja ovat pysyneet erittäin vahvoina median laajasta kansainvälistymisestä huolimatta. Näistä esimerkkinä ovat juuri Linnan juhlat, joissa voi nähdä monia yllä eriteltyä banaalinationalismin representaatiota, kuten esimerkiksi lipun, kansallishymnin, kansan historian esille tuomisen ja kansalaisten menestymisen eri kilpailuissa. Osa näistä representaatioista näkyy juhlissa vain taka-alalla, hyvin arkipäiväisenä representaationa, kuten esimerkiksi Suomen lippu presidentinlinnan seinällä. Jotkin näistä banaalinationalismin representaatioista ovat taas erittäin selvästi esillä, esimerkiksi juhlien vieraiden saavutusten muotoileminen Suomen kansan saavutukseksi.

3.1.2 Linnan juhlat ja suomalaisen identiteetin rakentuminen

Kuten yllä mainittiin, suomalaista identiteettiä ja yhteenkuuluvuutta luodaan monin eri tavoin ja monien eri tahojen toimesta. Linnan juhlat toimivat yhtenä medialisena identiteetin ja yhteisöllisyyden luomisen tapana, ja ne ovat muodostuneet yhdeksi suomalaisen kulttuurin nykyseremonioista ja keskeiseksi suomalaisen identiteetin rakentajaksi. (Hirvikorpi 2006, 131) Suomen itsenäisyyden 100-vuotis juhluvuoden jälkeen tehdyssä kyselyssä ilmeni, että kaikista juhluvuoteen liittyvistä suomalaisen identiteetin ja yhteisöllisyyden luomiseen liittyvistä tapahtumista ja ohjelmista, juuri Linnan juhlat olivat jääneet suomalaisille eniten mieleen. (Ruokolainen & al. 2021, 33) Kyselyn pohjalta huomattiin, että juhluvuoden eri

teemat eivät muuttaneet itsenäisyyden juhlintaa, vaan Linnan juhlilla, sekä esimerkiksi *Tuntematon sotilas* -elokuvalla (1955), on vieläkin lähtemätön paikka suomalaisen itsenäisyyspäivän, sekä suuremmalla tasolla, identiteetin rakentumisessa. (Ruokolainen & al. 2021, 57)

Linnan juhlat alkoivat pienimuotoisena Suomen itsenäisyyden juhlistamisen tilaisuutena, mutta vuosien varrella sai mediahuomiota muotoutuen yhdeksi kansan yhdistäväksi mediatapahtumaksi, jonka seuraaminen on tänä päivänä yksi tärkeimmistä itsenäisyyspäivän juhlinnan tavoista. Linnan juhlat ovat tilaisuuden alkuajoista saakka luoneet kansan yhteenkuuluvuutta ja rakentaneet suomalaista identiteettiä, ja tapahtuman televisioiduttua juhlan tavat rakentaa suomalaista identiteettiä ovat vain laajentuneet.

Linnan juhlien alkuaikoina tilaisuuden ollessa vain pienen piirin kahvihetki ja myöhemmin tanssiaiset, media raportoi juhlista sanomalehdissä pienimuotoisesti ja juhlat eivät keskittyneet yhteenkuuluvuuden ja identiteetin luomiseen massoille, vaan vain juhlaan kutsutuille vieraille. Linnan juhlien alkuperäinen tarkoitusperä oli juhlistaa itsenäisyyspäivää ja itsenäisyyttä ja rakentaa uudenlaista suomalaista identiteettiä Venäjän vallasta erillään. Yhteenkuuluvuuden ja suomalaisuuden korostukseen kuului yhteiskunnallisesti merkittävien vieraiden kutsuminen, suomalaisen musiikin soittaminen ja yleinen Suomen itsenäisyydestä puhuminen.

Linnan juhlien avauduttua reporttereille ja tätä kautta Suomen kansalaisille radion ja television välityksellä, juhlat alkoivat luoda suomalaista identiteettiä yhä johdonmukaisemmin. Tätä identiteetin ja Suomen itsenäisyyteen liittyvää yhteenkuuluvuutta luotiin muokkaamalla Linnan juhlia yhä näkyvämmäksi mediatapahtumaksi, ja lopulta suorien televisiolähetysten avulla suomalaisia yhdistäväksi traditioksi. Yleisradion toimesta itsenäisyyspäivän televisiotarjontaa muokattiin niin, että itsenäisyyspäivää pystyi viettämään vain television äärellä pysyen. Tämä yhteinen itsenäisyyspäivän vieton kokemus televisioruudun äärellä muodostui myöskin yhdeksi yhteenkuuluvuuden luomisen välineeksi.

Linnan juhlat ja niiden televisiolähetykset sisältävät monia suoria ja epäsuoria, banaalinationalistisia suomalaisuuden luomisen representaatioita. Joitakin banaalinationalistisia keinoja, joilla Linnan juhlat ovat rakentaneet suomalaista identiteettiä ja yhteisöllisyyttä ovat esimerkiksi Suomen lippujen näkyvä läsnäolo niin itse juhlissa, kuin

televisiokameroiden välittämässä kuvissa. Suomen lippujen näkyvyyteen vaikuttaa myös se, että ne eivät ole suomalaisessa arkipäivässä niin vahvasti esillä, kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa, joissa lippuja näkyy jatkuvasti talojen pihoilla, julkisilla paikoilla ja muissa näkyvissä yhteyksissä.

Muita banaalinationalistisia keinoja on muun muassa juhlien vieraiden ja heidän saavutustensa esille tuominen suomalaisten saavutuksina ja tätä kautta identiteetin rakentaminen työteliäänä, ahkerana tai voitokkaana kansana. Etenkin Linnan juhlien sotaveteraanivieraiden kohdalla heidän esille tuomisensa keskittyi siihen, kuinka heidän ansiostaan suomalaiset saivat pitää itsenäisyytensä. Nämä sotamuistelot toimivat osana Suomen historian tapahtumien esille tuomista suomalaisia yhdistävänä tekijänä.

Suomen presidentin kuvaaminen tärkeänä osana Linnan juhlia, etenkin kättelyssä, tuo esille kansan yhtenäisyyttä ja vieraiden, myös muutaman tuiki tavallisen vieraan, kättely saa kotisohvalla ehkä aikaan tunteen, että katsoja itsekin on juhlallisuuksissa mukana ja tulee presidentin tervehtimäksi.

Suomalaista identiteettiä rakennetaan Linnan juhlissa myös musiikillisin keinoin, painottamalla suomalaisia säveltäjiä ja artisteja. Linnan vieraiden ja etenkin presidenttiparin puvut huokuvat usein suomalaisuutta esimerkiksi värivalinnoillaan, inspiraatiollaan tai suunnittelijallaan. Juhlien menu koostuu suomalaisista ruuista ja raaka-aineista ja tämä tuodaan etenkin televisiolähetyksen selostuksessa monta kertaa esille, yleensä Suomen luonnon ja luonnon antimista kehumisen yhteydessä. Monet pienetkin asiat Linnan juhlissa rakentavat suomalaisuutta ja painottavat ylpeyttä suomalaisuudesta.

Suomalaisuudesta ylpeyden ja suomalaisten yhteenkuuluvuuden lisäksi Linnan juhlat painottavat aiemmin mainittuja suomalaisen identiteetin kulmakiviä, kuten suomalaisten nousua altavastaajasta voittajaksi, sisukkuutta ja ahkeruutta. Nämä piirteet ovat vahvasti esillä juhlien vierasvalinnoissa, etenkin sotaveteraanivieraiden kohdalla ja suomen historian ja esimerkiksi urheilumenestyksen esilletuomisessa.

Suomalaista identiteettiä ja yhteenkuuluvuutta on luotu myös jättämällä Linnan juhlat vähemmälle huomiolle ja näyttämättä juhlat televisiosta. 1970-luvun poliittinen ilmapiiri ei ollut kovin myönteinen suureleisiä ja elitistisiä juhlia kohtaan. Äärivasemmistolaisuus oli

tullut osaksi valtakulttuuria, etenkin nuorisokulttuuria, ja tämä tarkoitti vanhoillisten yhteiskunnallisten arvojen kyseenalaistamista, myös mediassa. (Laukka & Kannisto, 2016, 379–380) Luultavasti tämän takia Linnan juhlat jätettiin pois televisio-ohjelmistosta ja muutenkin pidettiin paljon pienimuotoisempina. Yleisradio painotti ohjelmistossaan enemmän ajankohtaisohjelmia ja kansan epäkohtien tarkastelua, ja tämä heijastui myös itsenäisyyspäivän ohjelmistoon. 1980-luvulle tultaessa yhteiskunnan mielipide oli jo muuttunut, ja suomalaista identiteettiä ja yhteenkuuluvuutta voitiinkin luoda jo suurien juhlien kautta.

Kuten tästä voi päätellä Linnan juhlat, paitsi Suomen itsenäisyyden juhla, on myös laskelmoitu yhteisöllisyyttä ja Suomalaista identiteettiä rakentava mediatapahtuma, jonka takaa löytyvät Yleisradio ja Suomen valtionjohto. Linnan juhlia muokataan sen mukaiseksi, mitä suomalaiset milloinkin haluavat nähdä ja mikä parhaiten luo suomalaisuudesta ylpeyttä ja kansan yhtenäisyyttä, oli se sitten mahtipontinen mediatapahtuma tai juhlien näyttämättä jättäminen.

Myös itse juhlan vieraat rakentavat läsnäolollaan tietynlaista suomalaista identiteettiä, ovathan he tavallaan representaatio suomalaisista, tosin hyvin suppea sellainen, jossa poliitikot, yritysjohtajat ja julkikset ovat yliedustettuina. Osallistumalla Linnan juhliin, kutsuvieraat allekirjoittavat juhlan sanoman Suomen itsenäisyydestä ja suomalaisten yhteenkuuluvuudesta, sekä rakentavat kuvaa suomalaisista. Tämä rakennettu kuva on vuosien varrella muuttunut, kun vieraslista on muovautunut yhä enemmän ”julkkis” painiotteiseksi. Toisaalta suomalainen identiteetti on vuosien varrella muuttunut niin, että ennen identiteettiä painotettiin valtiojohdon kautta, nykyään sitä rakennetaan enemmän julkisuuden henkilöiden, esimerkiksi tunnettujen urheilijoiden ja muusikoiden kautta. Lisäksi vieraslistan kautta näkyy suomalaisen identiteetin moninaistuminen, kun Presidentinlinnassa vieraana on esimerkiksi maahanmuuttajia. Linnan juhliin kutsutaan nykyään myös niin sanottuja tavallisia ihmisiä tuomaan esille suomalaista kulttuuria ja identiteettiä. Linnan juhlien ”julkisuuskultti” kuitenkin elää kuitenkin vahvana, sillä suomalaista identiteettiä on helpompi rakentaa tunnettujen kasvojen kautta ja Linnan juhlien viihteellisyys riippuu paljon myös kiinnostavista vieraista (Hirvikorpi 2006, 131–132)

Ohjelman katsojat osallistuvat myös jonkinlaisen identiteetin rakentamiseen kokoontumalla katsomaan juhlia, keskustelemaan niistä, ja nykypäivänä myös kirjoittamalla ja

kommentoimalla Linnan juhlia internetissä ja sosiaalisessa mediassa. Tätä kautta Linnan juhlat päätyvät joskus myös kansainvälisen yleisön tietoisuuteen, vaikkakin vain meemien kautta. Tämä luo ulkomaalaisille myös tahatonta Suomen maakuvaa, joka ei ole Linnan juhlien tarkoitus, mutta ehkäpä harmiton sivutuote.

3.2 Linnan juhlien rooli Itsenäisyyspäivän vietossa

3.2.1 Linnan juhlat osana itsenäisyyspäivän televisio-ohjelmistoa

Linnan juhlat ovat tärkeä osa suomalaisten itsenäisyyspäivän viettoa ja niiden katsominen on muodostunut monelle jokavuotiseksi traditioksi. Itsenäisyyspäivä itsessään on muuttunut viime vuosikymmeninä yhä enemmän televisiopainotteiseksi; monen suomalaisen itsenäisyyspäivän vietto keskittyy juuri television ääreen, eikä päivää juhlita juuri muilla tavoin. Linnan juhlat on tärkeä osa itsenäisyyspäivän televisiotarjontaa, jonka muita kulmakiviä ovat esimerkiksi itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus, Suomen historiaan ja etenkin talvisotaan keskittyvät dokumentit ja elokuvat, elokuvista etenkin *Tuntematon sotilas*, josta näytetään yleensä Edvin Laineen ohjaama vuoden 1955 versio. (iltapulu.fi: Tv-ohjelmat 6.12.2021) *Tuntematon sotilas* itsenäisyyspäivän traditiona on yllättävän nuori, vasta 2000-luvun alusta alkaen, mutta muuten itsenäisyyspäivän televisio-ohjelmisto on pysynyt melko samankaltaisena jo 80-luvulta eteenpäin Linnan juhlineen ja Suomeen ja itsenäisyyteen liittyvine dokumentteineen ja elokuvineen. (Haku: itsenäisyyspäivä, RITVA-tietokanta)

Suuri osa itsenäisyyspäivän ohjelmistoksi mielletyistä televisio-ohjelmista näytetään valtion omistaman Yleisradion eri kanavilla, niin televisiossa kuin radiossa. Ylen televisiokanava TV1 näyttää perinteisesti Linnan juhlat noin kello seitsemältä illalla alkaen. Ennen Linnan juhlia kanavalta tulee muuta perinteistä itsenäisyyspäivän ohjelmistoa, kuten jumalanpalvelus ja Linnan juhlien ennakkolähetys. Lisäksi lähetysvirran keskeyttävät uutislähetykset, joita näytetään kesken Linnan juhlienkin. Yleisradion toinen pääkanava TV2 taas keskittyy normaaliin ohjelmistoonsa ja saattaa esittää muuta joulunaikaan kuuluvaa materiaalia. Nykyään yhdistynyt kanava Yle Fem ja Teema näyttävät muuta itsenäisyyspäivän materiaalia niin suomeksi, kuin ruotsiksi. Kanavalta tuli esimerkiksi itsenäisyyspäivänä vuonna 2021 itsenäisyyspäivän juhlakonsertti ja jatkosodasta kertova elokuva *Etulinjan edessä* (2004, ohj. Åke Lindman). (iltapulu.fi 6.12.2021) Aiemmin kun Yle Fem ja Yle Teema olivat erillisiä kanavia, Fem keskittyi ruotsinkieliseen materiaaliin ja näytti esimerkiksi Linnan juhlat

ruotsiksi selostettuina, kun taas Teema keskittyi itsenäisyyspäivänä enemmän itsenäisyyteen ja suomalaisuuteen liittyvien dokumenttien ja elokuvien esittämiseen. Myös Ylen radiokanavat lähettävät itsenäisyyspäivään liittyvää ohjelmaa, esimerkiksi vuonna 2020 Yle Radio 1 lähetti illalla itsenäisyyspäivän juhlalähetyksen, jossa käytiin muun muassa läpi Suomen historian tärkeitä tapahtumia ja haastateltiin entistä presidenttiä Tarja Halosta. Yle Radio Suomi taas lähetti Linnan juhlat suorana radiolähetyksenä. (Yle.fi 17.11.2020) Nykyään Linnan juhlat, kuten suuren osan muustakin Ylen itsenäisyyspäivän televisiotarjonnasta, *Tuntematon sotilasta* lukuun ottamatta, voi katsoa myös internetin välityksellä Yle Areenasta, joko suorana tai myöhemmin. Yle Areenasta löytyy esimerkiksi kymmenenkin vuoden takaisia Linnan juhlia kokonaisuudessaan, sekä koosteita Linnan juhlista vuosikymmentenkin takaa. (Yle Arena: Linnan juhlat 2021)

Tuntematon sotilas on Linnan juhlien lisäksi toinen itsenäisyyspäivänä esitettävä klassikko. Edvin Laineen vuoden 1955 versio on esitetty televisiossa joka itsenäisyyspäivä vuodesta 2000 saakka. Elokuva oli esitetty televisiossa jo tätä aiemmin, mutta usein sattumanvaraisena päivänä. Ensimmäisen kerran vuoden 1955 *Tuntematon sotilas* näytettiin televisiossa itsenäisyyspäivän jälkeisenä päivänä 7.12 vuonna 1967, jolloin se keräsi peräti 2 280 000 katsojaa. Vuodesta 2000 lähtien elokuva on esitetty joka vuosi, ensin TV2:ssa, sitten muutaman vuoden Yle Fem ja Teeman puolella, ja nykyään TV1:ssä. (*Tuntematon sotilas* 1955, elonet.finna.fi)

Tuntemattoman sotilaan katsojamäärät ovat vaihdelleet paljon elokuvan esitysaikan mukaan. Traditionaalisesti elokuva on esitetty päiväsaikaan, mutta vuonna 2012 voimaan tulleiden ikärajasuositusten myötä esitysaikaa jouduttiin lykkäämään myöhemmäksi. Tämän takia *Tuntematon sotilas* esitettiin vuonna 2012 Linnan juhlien kanssa osin päällekkäin klo. 17.00 alkaen Yle Teemalta ja vuonna 2013 elokuva esitettiin vasta Linnan juhlien jälkeen klo. 22.15. Seurauksena Yle sai katsojilta paljon pettynyttä palautetta, koska suuri osa elokuvan vanhemmasta katsojakunnasta seurasi samaan aikaan Linnan juhlia, ja jotkut olivat menneet jo nukkumaan. Outo esitysaika näkyi myös katsojamäärien tippumisena, yleensä *Tuntematon sotilasta* on katsonut reippaasti yli puoli miljoonaa suomalaista, mutta vuonna 2012 määrä putosi reiluun 200 000. Vuonna 2014 ikärajasuositukset oli poistettu ja *Tuntematon sotilas* siirtyi takaisin päiväsaikaan. (Mällinen 2012, Nurmio 2014, Manninen 2013) Vuonna 2021 *Tuntematon sotilas* esitettiin paraatipaikalla TV1:ssä kello yhden aikaan päivällä. (iltapulu.fi 6.12.2021)

Rauni Mollbergin ohjaama vuoden 1985 *Tuntematon sotilas* on esitetty myös muutamana itsenäisyyspäivänä, viimeksi vuonna 2012. Viimeisin televisioesitys elokuvalla on 15.12.2020 Yle Fem ja Teemalta. (*Tuntematon sotilas* 1985, elonet.finna.fi) Mollbergin ohjaama versio ei kuitenkaan ole saanut samanlaista paikkaa itsenäisyyspäivän ohjelmistossa, kuin Edwin Laineen versio. Viimeisin versio, Aku Louhimiehen ohjaama *Tuntematon sotilas* vuodelta 2017, ei myöskään ole vielä saavuttanut paikkaansa itsenäisyyspäivän perinteenä, mutta se on esitetty TV2:ssa kahtena viime itsenäisyyspäivänä, yleensä ilta-aikaan. (*Tuntematon sotilas* 2017, elonet.finna.fi) (iltapulu.fi 6.12.2021)

Yleisradion ulkopuolisten kanavien itsenäisyyspäivän televisio-ohjelmisto koostuu pääasiassa samoista ohjelmista, kuin mitä kanavat tuona päivänä näyttäisivät muutenkin. Tämä on erityisen selvää pienempien kanavien, kuten esimerkiksi Subin, Jimin, Livin ja Foxin kohdalla. Suuremmat televisiokanavat MTV ja Nelonen pidättäytyvät myös tavallisessa ohjelmistossa, mutta näyttävät illalla esimerkiksi suomalaisen elokuvan. Esimerkiksi vuoden 2021 itsenäisyyspäivänä MTV näytti *Uuno Turhapuro – Suomen tasavallan presidentti* -elokuvan (1992, ohj. Ere Kokkonen) ja Nelonen näytti lotista kertovan elokuvan *Lupaus* (2005, ohj. Ilkka Vanne). (iltapulu.fi 6.12.2021)

Yleisradion ohjelmisto itsenäisyyspäivänä keskittyy paljolti itsenäisyyden ja historian paatukseen. Linnan juhlien rooli Itsenäisyyspäivän televisio-ohjelmistossa on tuoda hieman viihdettä tähän tarjontaan, mutta samalla pitäytyä itsenäisyyden ja suomalaisuuden teemassa. Linnan juhlien tarkoitus on kerätä suomalaiset juhlistamaan itsenäisyyttä televisioruutujen yhteyteen. Ehkä tämän takia muut Yleisradion ulkopuoliset kanavat pyrkivät tarjoamaan tavallista ohjelmaa tai viihdyttäviä elokuvia niille, jotka eivät Suomen itsenäisyyden habituksesta ja lukuisten kättelyiden katsomisesta niin perusta.

Kuitenkin monille suomalaisille Linnan juhlien ennalta arvattava kaava on juuri houkutteleva. Juhlat toimivat erinomaisesti kansan yhdistäjänä, olivat suomalaiset maansa tilanteesta mitä tahansa mieltä minä tahansa muuna päivänä. Linnan juhlien suosio on pysynyt korkeana vuodesta toiseen, ja se onkin itsenäisyyspäivän katsotuin ohjelma. Linnan juhlat on lisäksi TV1:n vuoden kolmanneksi katsotuin ohjelma uutisten ja Euroviisujen jälkeen, sekä kaikki kanavat mukaan luettuna kymmenen vuoden katsotuisimman ohjelman joukossa. (finnpanel.fi 2021) Tämä kertoo, että Linnan juhlilla on korvaamaton paikka itsenäisyyspäivän televisiotarjonnassa.

3.2.2 Linnan juhlien medianäkyvyys suhteessa Suomen poliittiseen ilmapiiriin

Linnan juhlien medianäkyvyyden voi katsoa kasvaneen tasaisesti vuosikymmenestä toiseen. Kuitenkin on ollut aikakausia, jolloin linnan juhlat katosivat televisioruudusta ja niiden palstatila lehdissä kutistui. Tämä ei johtunut ihmisten kiinnostuksen laantumisesta, vaan ylemmän tahon, valtiojohdon, päätöksestä.

Linnan juhlien alkuaikoina pian Suomen itsenäistymisen jälkeen valtiojohdolle oli tärkeää suomalaisuuden korostaminen ja kansan yhtenäistäminen, varsinkin vuoden 1918 sisällissodan jälkeen. Ensin linnan juhlat olivat vain eliitin juhla, josta ehkä uutisoitiin vain sanomalehdessä. Juhlien niin sanotusti maallistuttua ja mediateknologian edistyttyä, Linnan juhlia aloitettiin näyttämään katsojille enemmän. Suomalaisuuden ja itsenäisyyden arvostus ja juhliminen oli erityisen tärkeää toisen maailmansodan jälkeen. Tämä mielipide kantoi vahvasti 1950-luvulle, jolloin televisiotekniikka oli edistynyt niin, että juhlista voitiin näyttää koosteita televisiossa.

1960-luvulle tultaessa televisio oli yleistynyt kotitalouksissa, ja tekniikka mennyt niin paljon eteenpäin, että Linnan juhlista voitiin lähettää suora lähetys, yhdistäen suomalaisia vielä paremmin ja laajemmin. 60-luvulla suomalaisuus ja sitä juhlistavat hienot juhlat olivat vielä kansan mielestä positiivisia. 1970-luvulle tultaessa yhteiskunnan enemmistön mielipide kuitenkin muuttui. (Hirvikorpi 2006, 126)

Linnan juhlien medianäkyvyydessä tapahtui selvä taantuma 1970-luvulla. Tätä ennen Linnan juhlat olivat tasaisesti kasvattaneet palstatilaansa lehdistössä, juhlista oli näytetty koosteita televisiossa, sekä pari suoraa lähetystä linnan juhlista. Kuitenkin vuodesta 1969 vuoteen 1981 Linnan juhlista lähetettiin vain lyhyitä koosteita. (Hirvikorpi 2006, 126) Linnan juhlissa 1986 vieraanakin ollut Juice Leskinen kuvaili 1970-luvun uutta musiikkisuuntausta, punkia, seuraavasti ”Kapinaahan punk on, nuorten kapinaa jähmettyneitä tottumuksia ja kalkin valtaamia arvoja vastaan”. Tämä lausahdus kuvaili muutakin 1970-luvun ilmapiiriä osuvasti. Sotien aikana syntyneet suuret ikäluokat tulivat aikuisikään ja heidän mielestään vanhemmalla sukupolvella oli liikaa valtaa yhteiskunnassa ja tähän tarvittiin muutos. (Heikkinen, *Sanoin saavutettu: 1970-luku*, 2017) 1970-luvulla suomalainen kulttuuri oli erittäin politisoituneita ja suomalaiset seurasivatkin tiiviisti uutisia ja ajankohtaisia tapahtumia. Niin yhteiskunta, kuin televisiokanavat tasapainottelivat vastakkaisten

puoluekantojen, sekä idän Neuvostoliiton ja lännen välillä. (Yle.fi 17.8.2009) Teemu Palokankaan mukaan tämä poliittinen muutos näkyi selvästi myös viihdetarjonnassa, jossa pidettiin yllä tietynlaista varovoisuutta ja poliittista tasapuolisuutta. Kuitenkin viihde 1970-luvulla pyrki kohti yhteiskunnallisuutta ja oli poliittisesti erittäin punainen.

Yhteiskunnallisuus ja poliittinen punaisuus olivat muutenkin vahvasti kytköksissä toisiinsa 1970-luvulla. Televisiossa viihteellisyys ja asiallisuus erotettiin selvästi toisistaan, eikä televisio-ohjelma voinut tavoitella molempia yhtä aikaa, viihteellisyyttä pidettiin myös selvästi alempiarvoisena televisiokategoriana. (Palokangas 2007, 343–345) Tämän politisoituneen ilmapiirin takia on ymmärrettävää, että Linnan juhlat, vaikka myös poliittinen tapahtuma, ei hieman viihteellisempänä suomalaisuuden ilmentymänä, sopinut kokonaisuudessaan 1970-luvun itsenäisyyspäivän televisioon.

1980-luvulle siirryttäessä yhteiskunnallinen mielipide muuttui ja suurien, pröystäilevien juhlien pitäminen tuli taas muotiin. 80-luku oli taloudellisen kasvun, yhteiskunnallisen ja teknologisen kehityksen ja optimismin aikaa. (Heikkinen, *Sanoin saavutettu: 1980-luku*, 2017) Lisäksi television ja Yleisradion suhteessa viihteeseen tapahtui selvää vapautumista, katsojaa ei yritetty enää holhota yhteiskunnallisten aiheiden pariin, vaan katsojaa alettiin pitää enemmän asiakkaan, jolle tarjotaan mitä asiakas haluaa, eli viihdettä. (Palokangas 2007, 346–349) Tähän sopivat siis suomalaisen kehityksen ja statuksen esille tuominen koko kansalle Linnan juhlien siivellä, ja Linnan juhlien uudelleen kehystämisen viihdeohjelmaksi. Televisioteknologia oli myös niin kehittynyt, että jokavuotisten monituntisten suorien televisiolähetysten näyttäminen juhlilta oli mahdollista. Tällöin Linnan juhlien perinne itsenäisyyspäivän keskeisenä televisio-ohjelmana alkoi. (Hirvikorpi 2006, 126)

Linnan juhlilta tuli vahvasti itsenäisyyspäivään liittyvä perinne viimeistään 1990-luvulla, jonka jälkeen yhteiskunnalliset ja poliittiset kriisit eivät ole poistaneet sitä televisio-ohjelmistosta. Varsinkin 1990-luvulla laman aikoihin olisi voinut olettaa, etteivät ihmiset olisi halunneet katsoa hienoja eliitin juhlia. Tällöin kuitenkin presidentti Ahtisaari muutti juhlia tärkeällä tavalla kutsumalla Mannerheimin ristin ritarit Linnan juhliin ja muuttamalla juhlat vielä enemmän Suomen itsenäisyyden, ja itsenäisyyden säilyttämisessä auttaneiden, juhlaksi. Tämä muutos jätti poliitikot, akateemikot ja yritysjohtajat juhlissa taka-alalle, ja teki juhlilta luultavasti tavalliselle kansalaiselle lähestyttävämmän.

Tänä päivänä Linnan juhlien viihteellisyyden rooli on myös kasvanut, ja vaikka juhlassa onkin mukana poliitikkoja, Linnan juhlat ja niiden televisiolähetys keskittyy enemmänkin suomalaisuuden juhlistamiseen ja unohtaa hetkeksi päivänpolttavat poliittiset debatit, elleivät ne ole suoraan yhteydessä Suomen itsenäisyyteen.

3.2.3 Yleisradion rooli Linnan juhlien medianäkyvyydessä

Linnan juhlien medianäkyvyys on suurilta osin Yleisradion ansiota, joka aloitti linnan juhlien välittämisen ihmisille, ensin radiossa, sitten televisiossa ja viimeisimpänä internetin kautta. Yleisradio lisäksi uutisoi Linnan juhlista laajasti itsenäisyyspäivän aikaan. Myös muut televisiokanavat ja mediavälittimet uutisoivat nykyään Linnan juhlista, mutta Yleisradiolla on aina ollut vakiintunut rooli Linnan juhlien medianäkyvyydessä.

Yleisradio on valtion omistama yhtiö, joka aloitti televisio toimintansa 1950-luvun puolivälissä. Yhtiöllä oli monia vuosikymmeniä kestänyt monopoli Suomen televisiotarjonnassa aina vuoteen 1993 saakka, jolloin Yleisradioon kuulunut kolmoskanava Mainos-TV erkautui omaksi MTV3 -kanavaksi. (Salokangas 2007, 39–51) Television alkuvuosina Yleisradion kanavat TV1 ja TV2 keskittyivät vahvasti asiapitoisempiin ohjelmiin ja uutisiin, kun taas Yleisradion rahoittama ja ylläpitävä kolmoskanava Mainos-TV lähetti viihteellisempää ohjelmistoa. Televisio-ohjelmissa painotettiin asiallisuutta ja uutislähetykset olivatkin ensimmäisiä vakinaisesti lähetettyjä televisio-ohjelmia. (Aslama, Hellmann & al. 2007, 68–69)

Linnan juhlat tarjosi ohjelmiana sekä ajankohtaisuutta ja asiallisuutta, että viihdettä. Juhlat olivat herättäneet kansan kiinnostuksen, koska niistä oli uutisoitu jo lehdistössä ja lähetetty suorina radiolähetystyksiä. Valtion omistama Yleisradio sai Linnan juhlien kautta oivan mahdollisuuden tarjota kansalaisille ajankohtaista viihdettä, parantaa sekä Suomen, että istuvan presidentin imagoa ja tunnettavuutta ja esitellä Yleisradion uusinta teknologiaa suorien televisiolähetysten kautta. Yleisradiolla oli Suomen ainoana televisioyhtiönä myös monopoli Linnan juhlien medianäkyvyyden suhteen ja valtion omistamana yhtiönä helppo pääsy Presidentinlinnaan kuvaamaan juhlia. Sekä Yleisradio, että Suomen valtio pystyivät näin yhdessä tuumin ajamaan omia etujaan, suosiotaan ja tiettyä kuvaa suomalaisuudesta Linnan juhlien kautta.

Yleisradion monopolin väistyttyä 1990-luvulla ja uusien televisiokanavien, sekä kaapelitelevision synnyn myötä katsojaluvut, ja tätä kautta televisio-ohjelmien viihteellisyys ajoi aiemmin arvostettujen asiallisuuden ja sivistyksen arvojen edelle. (Ruoho 2007, 132)

Yleisradio alkoi muovata Linnan juhlia yhä enemmän suureksi kansalliseksi mediatapahtumaksi ja onnistuikin tässä, taaten nykypäivänäkin erittäin suuret katsojaluvut.

2010-luvulla television alkaessa jäädä mediamuotona internetin taakse, Yleisradio on siirtänyt Linnan juhlien tarjontansa internettiin saadakseen juhlille myös nuoremman sukupolven. Viimeisimpänä esimerkkinä tästä on Twitterissä käytettävä Linnan juhliin liittyvä hashtag, jota mainostetaan myös itse juhlien televisiolähetyksessä. Hashtagin avulla kannustetaan katsojia keskustelemaan Linnan juhlista sosiaalisen median kautta, ja näin luomaan itse juhlille lisää medianäkyvyyttä, mikä taas takaa Yleisradiolle lisää käyttäjäkuntaa niin television, kuin internetinkin kautta. Yleisradio tarvitsee tätä käyttäjäkuntaa taatakseen toimintansa valtiollisena televisioyhtiönä ja merkityksellisyytensä televisiokanavana vielä 2020-luvulla, etenkin yleisradioveron astuttua voimaan vuonna 2013 aiemmin kerättyjen televisiomaksujen tilalle. (Sundqvist 2012)

3.3 Poliittinen agenda ja Linnan juhlat

Paitsi viihdyttävä ja isänmaallinen mediatapahtuma, Linnan juhlat on myös erittäin poliittinen juhla ja televisio-ohjelma. Juhlien keskiössä on jo tässä työssä paljon läpi pohdittu suomalaisuuden ja isänmaallisuuden korostus ja yhteisöllisyyden vahvistaminen. Linnan juhlat kuitenkin toimivat myös Suomen politiikan päätapahtumana, jossa poliitikot voivat luoda imagoaan politiikan ulkopuolella. Lisäksi tietyt valinnat itse juhlien teemassa, sekä televisiolähetysten sävyssä, kertovat paljon senhetkisestä poliittisesta tilanteesta ja siitä, miten Suomen valtiojohto, erityisesti istuva presidentti, haluaa tuoda sitä esille.

Istuvalla Suomen presidentille Linnan juhlat ovat tärkeä imagon luomisen tapahtuma. Presidentti ja hänen mahdollinen puolisonsa ovatkin juhlissa keskeisessä roolissa, ja juhlat tuovat presidenttiä niin sanotusti lähemmäksi katsojaa ja mahdollisesti inhimillistävät presidenttiä. Presidentin lisäksi imagoaan Linnan juhlissa rakentavat myös juhlien kutsuvieraat, erityisesti muut poliitikot, joille televisio on nykypäivän mediapainotteisessa maailmassa tärkeä maineenrakennusväline.

Suomen politiikan näkyminen Linnan juhlissa on myös kuvastanut politiikan asemaa televisiossa. Kuten Anne Koski mainitsee tekstissään, poliitikot ovat aina pyrkineet ottamaan uudet viestintävälineet ensimmäisenä käyttöönsä. Suomessa säännölliset televisiolähetykset alkoivat Urho Kekkosen uudenvuoden puheella vuonna 1958. (Koski 2007, 203–204) Myös Linnan juhlien televisioinnin aloittaminen oli osa Suomen politiikan tukemista ja imagon kohottamista. Linnan juhlat kuuluvat niin sanottuihin seremoniallisiin ohjelmiin, joille on ominaista journalistisen näkökulman puuttuminen ja tunnelman välittäminen viihteellisesti paikan päältä kuvamateriaalin avulla. Kuten Koski mainitsee, pahimmillaan tällaiset ohjelmat tarjoavat poliitikoille epäkriittisen näyttäytymismahdollisuuden, joka takaa poliitikoille positiivista ja epäpoliittista julkisuutta. (Koski 2007, 203) Linnan juhlien kaltaiset tapahtumat inhimillistävät poliitikot katsojille ja ovat samalla suosion kalastelu tapahtuma. Jos poliitikko tekee kansalaisiin tarpeeksi hyvän vaikutuksen politiikan ulkopuolella, ehkä häntä äänestetään poliittisista mielipiteistä huolimatta. Linnan juhlat on myös oiva paikka poliitikoille saada positiivista julkisuutta, etenkin aikoina, jolloin heidän poliittisia päätöksiänsä on kritisoitu.

Vaikka Linnan juhlat ovat oiva paikka poliitikoille rakentaa julkisuuskuvansa, juhlissa ei voi muokata omaa mainettaan suurieleisemmin. Esimerkiksi jos poliitikko on jonkinlaisen poliittisen kohun keskellä, Linnan juhliin osallistuminen tuskin saa katsojan unohtamaan tätä kohua kokonaan. Linnan juhlat toimivat siis enemmän imagon ja julkisuuskuvan parantajina, esimerkiksi äänestäjien haalimisvälineenä.

Imago ja maine termejä käytetään usein samankaltaisissa asiayhteyksissä. Imago on kuitenkin paljon pintapuolisempi julkisuuskuva, johon voi vaikuttaa esimerkiksi esiintymällä edustavasti juhlissa. Maineeseen taas vaikuttavat poliitikkojen kohdalla heidän poliittiset päätöksensä ja tekonsa. Imagot toimivat julkisuuden henkilöille, tässä tapauksessa poliitikoille, pelkistettyinä julkisuuskuvina, tietynlaisina henkilön stereotyyppinä. (Karvonen 1999, 17–23) Kuten jo aiemmin sivuttiin, televisiosta ja muista teknologisista viestintävälineistä on tullut tärkeitä imagonrakentamisen välineitä niin poliitikoille, kuin muillekin julkisuuden henkilöille. Poliitikko on henkilölistynyt, jolloin poliitikkojen poliittisten kantojen ollessa katsojien näkökulmasta niin samankaltaisia, katsojat kiinnittävät enemmän huomiota poliitikkojen viestitettyyn henkilöprofiiliin. Monien ihmisten mielestä on helpompaa arvioida ihmistä henkilönä, kuin heidän puoluekantaansa tai ideologioitaan. (Karvonen 1999, 190–191) Televisio mediana nostaa keskeisesti esiin sen miltä henkilö näyttää, sekä hänen nonverbaalisen ja verbaalisen viestintänsä. Televisio luo myös niin

sanotun parasosiaalisen suhteen esiintyjän ja katsojan välille, jolloin esimerkiksi televisiossa esiintyvien poliitikkojen ilmeiden merkitys korostuu. Televisiossa ystävällisyys ja tuttavallisuus on suositeltavampaa, kuin vihamielisyys ja vastustus. (Karvonen 1999, 203, 209) Tällöin voi olettaa, että poliitikkojen kannattaa esiintyä televisiossa enemmänkin viihteellisessä valossa, kuin vakavana, saadakseen katsojien suosion puolelleen. Esimerkiksi vuoden 1994 presidentinvaalien aikaan ehdokkaat Martti Ahtisaari ja Elisabeth Rehn vierailivat Tuttu Juttu televisio-ohjelmassa. Ahtisaari esiintyi ohjelmassa edukseen ja oli erittäin letkeä vieras, joka esimerkiksi kehui piirakanrypytystaitojaan, Rehnin esiintymistä ei taas pidetty niin rentona. Ohjelman jälkeen syntyi keskustelua siitä, vaikuttiko suositussa televisio-ohjelmassa edukseen esiintyminen Ahtisaaren vaalivoittoon ja äänestivätkö ihmiset Ahtisaarta, koska pitivät häntä mukavana tyyppinä, ei niinkään hänen politiikkansa takia. (Kempfi & Lindfors 2010, Haapsaari 2014) Nykyaikana viihteelliset televisio-ohjelmat ovatkin nousseet tärkeiksi politiikan ja suosion tekemisen tavoiksi poliitikoille. Linnan juhlat ovat tällainen vuotuinen ohjelma, joka takaa poliitikoille ainakin yhdenlaisen tavan esiintyä televisiossa viihteellisessä valossa, oli se valokeila sitten vain muutaman sekunnin kättelyjonossa.

Linnan juhlat ovat etenkin istuvan presidentin imagonrakentamistapahtuma, jossa presidentti rakentaa oman julkisuuskuvansa lisäksi Suomen valtion imagoa. Linnan juhlassa presidentti rakentaa imagoaan muun muassa asuvalintojen, illan teeman ja kutsumiensa vieraitten kautta. Presidentti edustaa samalla myös Suomen valtion imagoa, joka osaltaan määräytyy istuvan presidentin mukaan. Suomen presidentin valta varsinkin sisäpoliittisissa asioissa on vähentynyt viime vuosikymmeninä, jolloin tietynlaisen julkisuuskuvan ja Suomen valtion imagon ruumiillistaminen on noussut presidentin yhä tärkeämmäksi tehtäväksi.

Entinen tasavallan presidentti Kekkonen on mielenkiintoinen esimerkki julkisuuskuvan rakentumisesta, jossa Linnan juhlien osa oli pieni, mutta tarkastelun arvoinen. Presidentti Kekkonen ollessa istuva presidentti vuosina 1956–1982 Linnan juhlissa tapahtui suuria muutoksia etenkin niiden medianäkyvyyden näkökulmasta. Kekkonen aikakaudella Linnan juhlat näytettiin ensimmäisen kerran televisioista, jolloin juhlan vieraiden piti luoda julkisuuskuvansa muiden vieraiden lisäksi myös laajalle katsojakunnalle. Kekkonen aikaisia Linnan juhlia katsoessa tulee selväksi, että juhlat olivat imagonrakennustapahtumana vielä alkutekijöissään ja vieraille oli pääasiassa uutta ja eksoottista tulla kuvatuksi televisiokameran kautta, olihan televisiotekniikka, etenkin Suomessa, vielä 1950–60 luvuilla erittäin uusi asia.

Linnan juhlien vieraat olivat pyrkineet laittamaan parastaan ja esimerkiksi pukeutumaan erittäin hienoihin juhlapukuihin jo ennen televisiokameroiden tuloa Presidentinlinnaan, mutta vieraiden alkaessa saada ruutu-aikaa, monet panostivat enemmän erikoisiin tai mielipidetä ilmaiseviin asuihin tullakseen huomatuksi. Lisäksi alkuaikojen televisioituista Linnan juhlista voi huomata, kuinka kamera keskittyy etenkin presidentti Kekkoseen, eikä niinkään kautsuvieraisiin. Kuvaavia televisiokameroita oli Presidentinlinnassa vain pari ja ne oli strategisesti aseteltu niin, että presidentti Kekkonen näkyi kuvassa keskellä ja vieraat kävelivät kättelyn yhteydessä kameran ohi. Kamera ei siis fokusoinut esimerkiksi johonkin tiettyyn kättelyä odottavaan vieraaseen ja kuvannut tämän asua kuten nykyajan Linnan juhlien televisiolähetyksissä on tapana näyttää. Presidentti Kekkonen pitäminen kuvan keskiössä heijastuu myös nykypäivän Linnan juhlien televisiolähetykseen, jossa presidentti on myös keskiössä. Kuitenkin Kekkonen kohdalla ilmiö korostuu ja viittaa ehkä Kekkosesta hänen presidenttikaudellansa rakennettuun julkisuuskuvaan Suomen kansan ikonina ja valtion kiistattomana johtajana.

Kekkonen julkisuuskuva ja imago on mielenkiintoinen aihe, jota on tutkittu paljon hänen kuolemansa jälkeisinä vuosikymmeninä. Poliittisen johtajan julkisuuskuvan rakentaminen viestinnällisin keinoin oli varsinkin Suomessa erittäin uusi suuntaus Kekkonen noustessa presidentiksi vuonna 1955. Kekkonen presidenttiaikana televisiosta tuli tärkeä moderni tiedonvälityskanava, jolla oli Suomen mittakaavassa erittäin laaja yleisö.

Televisiojournalismia pidettiin Suomessa eliittijournalismia, joka mahdollisti poliitikoille esiintymisen televisionäyttämöllä kansan toimiessa katsojina. Tällaisia näyttäytymisen paikkoja olivat esimerkiksi eduskunnan istunnot ja valtiolliset seremoniat, kuten vaikka Linnan juhlat. Mediatutkija Anne Koski on pitänyt tämänkaltaisia politiikkaa kuvaavia ohjelmia erittäin epäpoliittisina, koska ne keskittyvät spektaakkeliin eivätkä ota poliitikkoihin kriittistä etäisyyttä. (Lounasmeri 2016 137–139)

Kekkonen käytti eri medioita aktiivisesti hyväkseen ja tunsu television mahdollisuudet viestintätekniikkana. Hän oli kiinnostunut television kehityksestä mediana, ja oli Yleisradioon yhteydessä heti Yleisradion aloitettua koelähetykset. Kekkonen järjesti televisiokamerat Linnan juhliin jo 1957 ja piti ensimmäisen televisioitun presidentin uuden vuoden puheen 1958. Kekkonen ensimmäisestä uuden vuoden puheesta tuli Yleisradion varsinaisen kanavatoiminnan ensimmäinen ohjelmanumero ja samalla pitkään jatkunut traditio, jota seuraavat presidentit ovat jatkaneet. (Pesonen 2017)

Kekkonen oli erittäin taitava televisioesiintyjä, joka osasi esiintyä kuvissa edukseen, ja oli lisäksi erittäin tietoinen julkisuuskuvan merkityksestä poliittisessa vallan käytössä. Kekkonen ja hänen taustajoukkonsa myös suhtautuivat julkisiin esiintymisiin strategisesti, visuaalisissa medioissa oli tärkeää miltä Kekkonen näytti ja kuulosti, sekä mihin kuviin ja symboleihin hän yhdistyi. Kekkosesta välittyi kuva paitsi filmitähtenä, myös karismaattisena ja luontaisena johtajahahmona, joka oli kuitenkin myös kansan mies. Kekkonen imagoon yhdistyi käsitys suvereenista valtionpäämiehestä ja urheilullisesta, voimakkaasta ja kansanomaisesta jätkästä. (Lounasmeri 2016 139–141)

Vaikka Kekkonen julkisuuskuvaa visuaalisessa mediassa rakennettiin ensisijaisesti vaalielokuvin, uutisartikkelein, kirjojen ja kuvien Kekkonen ulkopoliittisilta matkoilta, olivat Linnan juhlat myös yksi seremoniallinen televisioesitys, jossa hän pystyi rakentamaan imagoaan presidenttinä. Kuten jo aiemmin mainittiin, oli Linnan juhlat paikka rakentaa epäpoliittista ja viihteellistä julkisuuskuvaa poliittisten päätösten ulkopuolella. Linnan juhlat antoivatkin mahdollisuuden näyttää kuvaa presidentti Kekkosesta niin sanotusti koko kansan kaverina. Tätä kuvaa vahvisti myös se, että Kekkonen kutsui Linnan juhliin matkoillaan tapaamiaan ”tavallisia ihmisiä”, ei siis vain eliittiä tai julkisuuden henkilöitä. Tähän Kekkonen Linnan juhlissa luomaan tuttavallisuuden julkisuuskuvaan liittyy vahvasti televisiossa näytetty kättely, joka rituaalina saa katsojan tuntemaan olonsa sisällytetyksi juhlallisuuksiin. Kekkosesta välittyi televisiokameroiden kautta myös kuva lupsakkana miehenä, joka viihdytti vieraita ja tanssitti naisia tanssilattialla. Kekkonen päätyi varinkin tanssipariensa kanssa iltapäivälehtien otsikoihin, muttei negatiivisessa sävyssä, vaan tämänkin voidaan katsoa rakentavan Kekkonen julkisuuskuvaa miehisenä kansanmiehenä. Kaiken kaikkiaan Linnan juhlat toimivat sopivana epäpoliittisena, mutta samalla tarpeeksi valtiollisella ja virallisena seremoniana, jonka avulla Kekkonen rakensi viihteellistä ja kansanmielistä julkisuuskuvaansa.

Linnan juhlien epäpoliittisella julkisuudella ja imagonrakentamisella on myös kääntöpuolensa. 1980-luvulla politiikan ja poliitikkojen esittäminen vapautui aiemmista vuosikymmenistä, ja poliitikkojen kritisoiminen avoimesti televisiossa yleistyi. Tämä näkyi myös siinä, kuinka 1980-luvulla alkoi yleistyä poliitikkojen epäonnistumisten ja vahinkojen näyttäminen televisiossa, pääasiassa tv-uutisissa ja ajankohtaisohjelmissä. (Koski 2007, 210–211) Linnan juhlia alettiin näyttämään 1980-luvulla säännöllisesti suorina lähetyksinä, jolloin

kaikki poliitikkojen etikettimokat ja kömmähdykset tallentuivat editoimatta nauhalle ja näkyivät suoraan kansalaisten kotikatsomoon. Jotkin mokat saattoivat olla katsojien mielestä hauskoja ja parantaa politikkojen imagoa, toiset aiheuttivat katsojissa pahennusta. Poliitiikan kritisoinnin vapautuminen näkyi myös siinä, että suorat lähetykset Linnan juhlista antoivat katsojille tavallaan luvan nauraa poliitikoille ja kritisoida heitä esimerkiksi niinkin vähäpätöisestä aiheesta, kuin pukeutumisesta. Lisäksi lehdistön kiinnostuttua Linnan juhlista, juhlien jälkeen lööppeihin nousi esimerkiksi poliitikkojen kömmähdykset juhlien jatkoilla, joita puitiin sekä lehdistön, että kansalaisten kesken päiväkausia.

Linnan juhlien tavoite on viihdyttää katsojia ja samanaikaisesti luoda kansallisylypeyttä ja yhteisöllisyyttä suomalaisten kesken. Eri aikakausina ohjelman tavoitteet ovat olleet hieman erilaiset, esimerkiksi juhlien televisioinnin alkuaikoina ei osattu odottaa millaiseen mittakaavaan Linnan juhlat kasvaisivat, joten televisiokatsojien viihdyttäminen ei ollut juhlissa etusijalla. Lisäksi eri poliittiset ja yhteiskunnalliset virtaukset ovat vaikuttaneet siihen, miten viihteellisyys tai ylpeys suomalaisuudesta on näkynyt eri aikakausien Linnan juhlissa. Kuten aiemmin on mainittu 1970-luvun poliittisessa ja yhteiskunnallisessa murroksessa se tarkoitti Linnan juhlien medianäkyvyyden minimoimista ja median keskittymistä katsojia tuona aikana kiinnostaneisiin aiheisiin, kuten suomalaisten eriarvoisuuteen. 1980-luvulla taas haluttiin poliittisesti korostaa yhteiskunnan ja talouden kasvua, jolloin Linnan juhlatkin olivat prameat seurapiirijuhlat, joiden varjolla tavallinen kansalainenkin sai osansa juhlien glamourista. 1990-laman jälkeen taas elitistiset seurapiirijuhlat olleet enää katsojien suosiossa monien suomalaisten joutuessa taloudelliseen ahdinkoon. Tällöin Linnan juhlat siirtyivät kuvaamaan sotamuisteloja ja hehkuttamaan Suomen itsenäisyyttä ja suomalaisten sisukkuutta itsenäisyyden turvaamisessa. Tämä oli etenkin tarpeellista Suomen liittyessä EU:n jäseneksi, mikä aiheutti suomalaisissa kitkaa, eriäviä mielipiteitä ja pelkoa Suomen varsinaisen itsenäisyyden menettämisestä. Television tavoite on aina ollut viihdyttää, näin myös Linnan juhlien kohdalla. Kuitenkin 2000-luvusta eteenpäin Linnan juhlat ovat muuttuneet yhä katsojakeskeisemmiksi, interaktiivisemmiksi ja viihdyttävimmiksi mediatapahtumiksi teknologisten harppausten myötä. Tämän taustalla saattaa olla Suomen vallanpitäjien havainto siitä, kuinka suuret mediaspektaakkelit, kuten esimerkiksi Lordin euroviisuvoitto vuodelta 2006 tai jääkiekon mm-kulta, yhdistävät ja integroivat suomalaisia paremmin ja huomaamattomammin kuin mitkään valtiolliset keinot. Tutkija Iris Ruoho mainitsee, että tällöin ihmisten integraatio tapahtuu enemmänkin viettelemällä, kuin pakottamalla, näennäisesti ihmisten vapaasta tahdosta. Ruoho kuitenkin

huomauttaa, että vapaa tahto on televisiomediasta puhuttaessa tietynlainen illuusio, jota televisio mediana luo, etenkin 2000-luvun televisiokulttuurissa. (Ruoho 2007, 133) Myös Linnan juhlat pyrkivät 2010-luvulla nousemaan television mediaspektaakkeliiksi. Etenkin vuoden 2017 Linnan juhlat, jotka toimivat Suomen 100-vuotisjuhlan mahtipontisena päätöstapahtumana, olivat erittäin mediaspektaakkelimaiset, sillä niitä oli valmisteltu ja mainostettu laajasti kuluneen juhluvuoden aikana. Viime vuosien tapahtumat ja kriisit kuten koronapandemia ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttavat myös Linnan juhliin. Nähtäväksi jää millaisiin mittakaavoihin Linnan juhlat kasvavat tulevaisuudessa, paisuvatko ne entisestään vai pienentykö juhlien skaala.

Vaikka Linnan juhlien taustalla on monia tekijöitä, jotka ajavat Suomen etua ja poliittista agenda, tuskin monikaan tavallinen ohjelman katsoja keskittyy Linnan juhliä katsoessaan näihin asioihin. Enemmänkin katsojilla on ajatuksissaan juhlien viihdearvo, mitä Yleisradio yrittääkin korostaa nykyisissä Linnan juhlissa. Viihteellisyyden ollessa juhlissa etualalla, juhlien yleisö ei välttämättä huomaa, että Linnan juhlien muut tavoitteet, kuten suomalaisen identiteetin ja Suomen kansalaisten yhtenäistäminen ja presidentin ja valtiohallinnon imagon kohentamiseen, tapahtuvat juhlissa taustalla.

4 Linnan juhlien katselukokemus

Mikä Linnan juhlissa katsojaa sitten viihdyttää? Vuosi toisensa jälkeen Linnan juhlia seuraa televisiosta miljoonayleisö, suomenkielisessä sosiaalisessa mediassa keskustelu kääntyy juhliin ja iltapäivälehdet täyttyvät Linnan juhliin liittyvistä artikkeleista. Monet Linnan juhlien katsojat eivät ole ehkä edes miettineet miksi he seuraavat tapahtumaa. Syitä jokavuotiseen Linnan juhlien katsomiseen on monia; katselu voi olla tapa, itsenäisyyspäivän vieton traditio, paine katsoa muidenkin katsoessa tai katselu ohjelman viihteellisyyden vuoksi.

Monille suomalaisille Linnan juhlien katselu on muodostunut joka vuotiseksi tavaksi. Kuten jo aiemmassa luvussa mainittiin, Linnan juhlat ovat rakentuneet suomalaiseksi median rituaaliksi, jonka yksi tunnuspiirteistä on se, että rituaali toistuu, tässä tapauksessa vuosittain, keräten suomalaiset television ääreen joka itsenäisyyspäivä. Linnan juhlia on lähetetty säännöllisesti 1980-luvulta lähtien, ja monet nuoremman sukupolven edustajat ovat lapsesta asti seuranneet juhlia säännöllisesti joka vuosi. Tämän takia viimeiset pari vuotta ovat voineet olla televisionkatselijoille outoja, koska juhlia ei ole koronaviruksen takia näytetty televisiossa traditionaalisessa muodossaan.

Yleisradioon panostanut Linnan juhlien näkyvyyteen television lisäksi myös internetissä. Yleisradio pyrkiikin siihen, että Linnan juhlat pysyvät suomalaisten jokavuotisena katselutraditiona jatkossakin median murroksista huolimatta. Etenkin nykypäivänä tärkeitä juhlapäiviä vietetään television tai internetyhteyden äärellä, ja muut traditiot, kuten itsenäisyyspäivänä hautausmaalla käynti ovat vähentyneet. Linnan juhlien laajan medianäkyvyyden avulla suomalaiset silti juhlisivat itsenäisyyttä, vaikkeivat lähtisikään kotoaan koko päivänä.

Linnan juhlat ovat suomalaisten yhteinen katselukokemus, joka tuo yli miljoonan suomalaisista television ääreen. Näin laaja yhteinen katselukokemus ei ole televisiossa enää kovin yleistä ja tapahtuukin katsojalukujen perusteella Linnan juhlien lisäksi vain uutisten, Eurovision ja suurien urheilutapahtumien yhteydessä. Kuten jo aiemmin on mainittu, Linnan juhlista on tullut suomalaisten yhteinen itsenäisyyspäivän vietto tapa, jolloin helposti katsoja päätyy seuraamaan Linnan juhlia ryhmäpaineen kautta. Jos Linnan juhlien katsominen on muillekin traditio, sen omaksuu helposti omaksikin traditioksi. Lisäksi Linnan juhlat ovat itsenäisyyspäivän aikoihin näkyvä puheenaihe, jolloin juhlia päätyy seuraamaan, jotta tietäisi

mistä muut puhuvat. Ja vaikka juhlia ei katsoisikaan televisiosta, iltapäivälehtien kannet ja internetsivut ovat täynnä Linnan juhliin liittyviä otsikoita, jolloin Linnan juhliilta ei pysty välttymään, vaikka ei olisikaan niitä televisiosta katsonut. Linnan juhlat dominoivat itsenäisyyspäivän mediakenttää, jolloin niiden medianäkyvyys saattaa johtaa ihmisten kiinnostukseen ohjelman katsomisesta. Yleisradion kanavilla itsenäisyyspäivän televisio-ohjelmisto on suunniteltu niin, että vääjäämättä katsoja päätyy näkemään jotakin Suomeen, suomalaisuuteen tai itsenäisyyspäivään liittyvää ohjelmaa.

Mikä sitten saa katsojan jäämään seuraamaan Linnan juhlia, tai katsomaan jopa koko lähetyksen ennako-, puku- ja jatkolähetyksineen. Linnan juhlat ovat myös ainoa suomalainen televisioitu juhla, joka kerää katsojille tutut henkilöt niin politiikasta, urheilusta, kuin viihdemaailmastakin saman katon alle. Linnan juhlien kautta katsojat saavat mahdollisuuden nähdä heidän pidetyimmän tai inhotuimman julkisuuden henkilön puvut, avecit ja mahdolliset etikettimokat reaaliajassa.

Linnan juhlat antaa katsojalle mahdollisuuden, sekä myös tietyllä tavalla luvan, seurata ja arvostella henkilöitä, joita jollakin mittapuulla voisi kutsua yhteiskunnan kermaksi. Juhlissa vieraat saapuvat kuin liukuhihnalla kättelyyn, jonka aikana katsoja voi ilmaista mielipiteensä vieraan pukeutumistyylistä tai heidän ansioistaan tulla kutsutuksi muille kanssakatsojille television ääressä tai jopa laajemmalle katsojakunnalle sosiaalisen median kautta. Osa vieraista tiedostaa tämän katsojien rankan arvostelun; Linnan juhlat saattavat olla kova kolaus itsetunnolle, kun pienikin etikettimoka tai katsojien mielestä huono pukeutuminen saa kutsuvieraan kuvan iltapäivälehtien sivulle. Toisaalta Linnan juhliin osallistuminen saattaa tutustuttaa vieraan sellaiselle katsojakunnalle, joka ei muuten tietäisi vieraan nimeä.

Vieraiden arvostelun taka-ajatuksena voi olla katsojan toive siitä, että itsekin tulisi kutsutuksi, jolloin katsojat myötäelävät Linnan juhlien kokemusta kutsuvieraiden kautta. Tätä elämystä edesauttaa myös televisiolähetykset, jotka kuvailevat muun muassa Presidentinlinnan sisustusta, juhlien ruokalistaa ja illan viihdykkeitä. Televisiokamerat usein myös poimivat kättelyjonosta niin sanotut tavalliset kansalaiset, joita presidentti on tavannut maakuntamatkoillaan, ja jotka tätä kautta saivat kutsun juhliin. Näin katsoja pystyy eläytymään ja kuvittelemaan itsensä juhlien osallistujana, vaikkei olisikaan poliitikko tai julkisuuden henkilö.

Lisäksi moni myös katsoo juhlia niiden perimmäisen näyttötarkoituksen vuoksi; juhlistaakseen itsenäisyyspäivää ja ollakseen suomalaisuudesta ylpeä ainakin kerran vuodessa. Tämä on myös se mitä Suomen hallinto ja Yleisradio toivovat katsojien tuntevan seuratessaan ohjelmaa, pyrkimyksessään yhdistää ja yhteisöllistään suomalaisia televisioruudun ääressä.

Linnan juhlien katsojien lisäksi on paljon ihmisiä, joilla on negatiivisia tunteita Linnan juhlia kohtaan. Vaikka suuri määrä suomalaisia kokoontuu television ääreen katsomaan juhlia joka itsenäisyyspäivä, osa suomalaisista protestoivat äänekkäästi Linnan juhlien kaltaista elitismiä, eivätkä katso juhlia televisiosta. Linnan juhlien protestoinnin syy voi myös olla negatiivisuus Suomen valtiota kohtaan, jolloin protestointi keskittyy enemmän itsenäisyyspäivää kohtaan. Monet ihmiset vievät protestointinsa kaduille, ja itsenäisyyspäivänä Presidentinlinnankin ohi kulkee monia protestikulkueita. Näitä protesteja on nähty itsenäisyyspäivänä jo parin vuosikymmenen ajan, esimerkiksi jo aiemmassa luvussa mainitut Kuokkavieras-protestoijat kokoontuvat Presidentinlinnan ympärille 1990-luvun lopulta vuoteen 2003. Kuokkavieraiden tarkoituksena oli kiinnittää huomiota yhteiskunnan eriarvoisuuteen, joka heidän mielestään näkyi erityisesti itsenäisyyspäivänä. (Hirvikorpi 2006, 140) Tänä tulevanakin itsenäisyyspäivänä on tarkoitus järjestää viime vuosina perinteeksi muodostuneet mielenosoituskulkueet, esimerkiksi äärioikeisto 612-soihtukulkueen, ja äärioikeistoa vastustavat järjestävät oman Helsinki ilman natsseja -kulkueen. Nämä kulkueet eivät varsinaisesti protestoivat Linnan juhlia, vaan yrittävätkin tuoda omia mielipiteitään yhteiskunnan tilanteesta ilmi. (MTV uutiset 5.12.2022) Linnan juhlat ja itsenäisyyspäivä itsessään herättävät siis paljon tunteita, vaikkei juhlien televisiolähetystä katsoisikaan. Lisäksi voi olettaa, että on ihmisiä, jotka eivät pidä Linnan juhlien konseptista, mutta päätyvät katsomaan juhlia silti.

Linnan juhlien katsominen on osaltaan suomalaisen kulttuurin ajan hermolla pysymistä. Linnan juhlat herättävät sekä katsojissa, että Linnan juhlista lukeneissa ihmisissä paljon erilaisia mielipiteitä ja tunteita, joita on mielenkiintoista tutkia affektiteorian pohjalta. Ovatko nämä Linnan juhlien synnyttämät tunteet ja reaktiot syy juhlien katsojamenestykseen ja siihen, että juhlat pysyvät ihmisten huulilla vuosi toisensa jälkeen.

4.1 Linnan juhlien katsomiseen liittyvät affektit

4.1.1 Mikä on affekti?

Mediatutkimuksessa käytetään termiä affekti kuvaamaan jonkin median, esimerkiksi televisio-ohjelman tai elokuvan, katsomisesta katsojalle kumpuavia emootioita ja tunnetiloja. Affekteja voivat olla muun muassa riemu, liikutus, inho tai myötähäpeä. Affekti on monitieteellinen käsite, jota eri tutkimussuuntaukset käyttävät hieman eri merkityksissä. Alun perin affektin käsite on peräisin filosofiasta. Filosofin Baruch Spinoza käytti vuonna 1674 ilmestyneessä *Etiikka* teoksessaan affektin termiä synonyyminä tunteelle tai mielenliikutukselle. (Tieteen termipankki Filosofia: affekti 6.11.2022) Filosofiasta termi on kulkeutunut kulttuurien ja taiteen tutkimukseen, jossa affekti on tunteeseen eli emootioon rinnastettava käsite. Jotkut tutkijat käyttävät affektia tunteen synonyymina, toiset tutkijat erottelevat tunteiden ja affektin käsitteet toisistaan niin sanotun affektiteorian mukaan. Teorian mukaan affekti ymmärretään laajemmaksi ja epämääräisemmäksi kuin selkeästi määritelty tunne tai puhdas subjektiivinen kehollinen tuntemus. (Tieteen termipankki Kirjallisuudentutkimus: affekti 6.11.2022) Tässä tutkielmassani pyrin käyttämään affektien termiä pääasiassa tunteeseen rinnasteisena.

Kulttuurien tutkimuksessa keskeisiä affektitutkimuksen kohteita ovat affektien ja tunteiden ruumiillisuus, mutta myös niiden kulttuurisuus ja näiden sidokset menneisyyteen, muistiin, aikaan ja paikkaan sekä aineellisuuteen. Kulttuurien tutkimuksessa affektit ja tunteet erotellaan aina ilmiön mukaan, mutta yhteistä kaikille affektien teorioille on ruumiillisuuden nostaminen tutkimuksen keskiöön. Monet tutkijat, kuten sosiaalipsykologi Margareth Wetherell ja tutkija Sarah Ahmed, ajattelevat, että ruumiilliset aistimukset ovat yhteydessä tunteisiin, eikä niitä voida kokea erillisenä toisistaan. Tunteet eivät siis ole vain kognitiivisia, vaan myös ruumiillisia. Ahmedin mukaan tunteet kohdistetaan johonkin ja niillä on myös kulttuurinen konteksti. Tunteet ovat näin kiinnittyneitä yksilön menneisyyteen ja muistoihin ja ovat osa hetkellistä kokemusta. (Rinne, Kajander & Haanpää 2020, 8–11, Wetherell 2012, 28–31, Ahmed 2004, 9)

Affektiteorioita yhdistää ajatus affektien ja tunteiden ruumiillisesta kokemuksesta. Teoriat taas eroavat pääasiassa käsityksessään affektin suhteesta kulttuuriseen ja sosiaaliseen kontekstiin. Toinen teorioita erottava piirre on käsitys siitä, kuinka tiedostettuja affektit ovat; ovatko affektit vain rutinoituneita ruumiillisia käytäntöjä vai tiedostettuja reaktioita ilmiöihin.

Affektin käsitteen kautta on pyritty ymmärtämään muun muassa mikä on kehon rooli, kun maailma muovautuu tietoisien refleksiivisen pohdiskelun ulkopuolella. Tämän kautta kulttuurien tutkimuksessa on haluttu analysoida esimerkiksi kaupunkiympäristön, luonnon ja maiseman vaikutusta ihmisiin. (Rinne, Kajander & Haanpää 2020, 11–14, Ahmed 2004, 10–11) Affektiivista näkökulmaa voi soveltaa monien eri alojen tutkimuksissa; mediatutkimuksessa se soveltuu hyvin mediaailmiöiden tutkimiseen, kulttuurintutkimuksessa affektiteoriaa voi soveltaa, kun analyysin kohteena ovat erilaiset tilat, paikan tai maiseman kokemukset. Erikoisempina affektitutkimuksen tutkimuskohteina on ollut jopa talouspolitiikan vaikutus suomalaisten affektiiviseen kokemukseen. (Rinne, Kajander & Haanpää 2020, 16–17)

Affektin käsite on levinnyt kulttuurien tutkimuksesta mediatutkimukseen, jossa affektiteorian avulla tutkitaan esimerkiksi katsojakokemusta ja sosiaalisen median käyttöä. Mediatutkimuksessa käytetään pääasiassa affektiteoriaa, jossa termit affekti ja tunne ovat tarkoittavat jokseenkin samaa asiaa. Tutkija Susanna Paasonen mukaan kulttuurisesti jaetun viestinnän kontekstissa tunnetta, affektia ja niiden eri representaatioita on vaikeaa erottaa toisistaan. Tunnetta ja affektia voi teorian tasolla käsitellä erillisinä käsitteinä, mutta käytännöllisen kokemuksen tasolla ne limittyvät ja ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Affektiiviset hätkähdykset ja emootiot, joilla Paasonen tarkoittaa yksilön sisäistettyä ja tulkittua tunnetilaa tai ympäristöä koskevaa arvostelmaa, ovat saman niin sanotun tunnetekstuurin säikeitä. Affektiiviset hätkähdykset ja emootiot sysäävät toinen toistaan liikkeeseen, jolloin affektiiviset reaktiot eivät ole kokemuksen tasolla erotettavissa muistoista, arvoista ja kokemuksista. (Paasonen 2014, 24–25)

Paasonen ajatukset affekteista ja affektiteoriasta pohjautuvat pitkälti Sarah Ahmedin tulkintoihin, joita sovelletaan mediatutkimuksessa laajalti tutkittaessa affekteja ja affektiivisuutta. Ahmedin mukaan affektiivisuus on vuorovaikutusta kehojen, kuvien, tekstien, ajatusten, muistojen ja opittujen asioiden välillä. Ahmed myös esittää, että affektin diskursiivinen ilmaisu on kytköksissä kielen performatiivisuuteen ja tunteen nimeäminen edellyttää usein tunteen tuntijan ja kohteen erottelua, ja sitä kautta erilaisten sosiokulttuuristen valtasuhteiden määrittelyä. (Ahmed 2004, 4–16)

Ahmed myös käyttää affektiteoriassaan termiä tahmaisat affektit. Tahmaisilla affekteilla Ahmed tarkoittaa tahmaa, joka tarttuu merkin tai ilmiön kiertäessä ja ollessa

vuorovaikutuksissa toisiin merkkeihin tai ilmiöihin, ei siis jonkin ilmiön niin sanottua tahmaisuuutta. Ahmedin mukaan siis jokin ilmiö tulee affektiivisemmaksi ja herättää enemmän tunteita, mitä enemmän se on saanut huomiota, ja mitä enemmän se herättää erilaisia miellelyhtymiä ja kytköksiä muihin ilmiöihin. (Ahmed 2004, 44–46, 91) Esimerkiksi Linnan juhlat herättävät katsojassa tietynlaisia affekteja ja emootioita televisio-ohjelmalla ja itsenäisyyden juhla. Tämän lisäksi Linnan juhlien ilmiöön kuitenkin kytkeytyy myös esimerkiksi katsojien poliittiset mielipiteet, ajatukset Suomen valtiosta instituutiona ja katsojan sosioekonominen tausta. Nämä kaikki vaikuttavat siihen mitä affekteja ja emootioita katsoja kokee seuratessaan Linnan juhlia.

4.1.2 Affektit Linnan juhlien katselukokemuksessa

Linnan juhlat ovat ylläpitäneet suosionsa televisiokatsojien keskuudessa monien vuosikymmenien ajan ja saavat vieläkin miljoonayleisön television ääreen. Aiemmassa kappaleessa käsittelin Linnan juhlien suosion syitä; Mikä saa suomalaiset katsomaan juhlia joka itsenäisyyspäivä? Linnan juhlien suosioon liittyy monta tekijää, joihin kytkeytyy olennaisella tavalla katsojien katselukokemus. Linnan juhliin kutsuttujen poliitikkojen ja julkkisten pukujen ja mokien seuraaminen on monesta katsojasta erittäin kiinnostavaa ja yksi syy miksi he seuraavat Linnan juhlia. Mutta miksi juhlavieraitten pukujen ja etikettikömmähdysten seuraaminen on niin viihdyttävää. Mitä tunteita ja affekteja Linnan juhlien katsominen herättää ja ovatko ne niitä affekteja mitä Linnan juhlien taka-alalla toimivat tahot kuten Yleisradio haluavat katsojien saavan.

Kuten jo aiemmassa kappaleessa sivuttiin, Linnan juhlien katsojien kokemat affektit ovat tiukasti kytköksissä laajempaan Linnan juhlien kulttuuriseen ja sosiaaliseen kontekstiin. Jos Linnan juhlat olisivat vain televisiosta näytettävä satunnainen juhla, ei juhliin liittyisi niin paljon eri affekteja, erityisesti tahmeita affekteja, kun mitä niihin liittyy nyt. Linnan juhlat ovat kytköksissä Suomen itsenäisyyteen ja sen juhlintaan, suomalaiseen identiteettiin ja siihen miten katsoja sen mieltään, poliittiseen ja yhteiskunnalliseen ilmapiiriin ja kontekstiin sekä katsojan omaan sosioekonomiseen ja kulttuuriseen taustaan. Linnan juhlat median seremoniana ja juhlien taustalla toimivat henkilöt toimivat olettamuksella, että suomalaiset ovat yhtenäinen joukko ihmisiä ja juhlan tarkoituksena onkin myös yhdistää suomalaisia ja luoda kansalaisissa yhteisöllisyyden tunnetta. Näin ei kuitenkaan todellisuudessa ole, ja monet Linnan juhlien katsomisesta kumpuavat affektit ovat eri katsojille yksilöllisiä. Tähän lukuun

olen kuitenkin pyrkinyt kokoamaan muutaman erimerkin Linnan juhlien seuraamisesta kumpuavista affekteista ja miten ne vaikuttavat juhlien katselukokemukseen ja ohjelman suosioon, sekä ovatko nämä ne affektit sellaisia, joita Yleisradio ja muut Linnan juhlien taustalla toimivat tekijät haluavat katsojille välittyvän.

Affekti tai emotio on vaikea käsite rajata Linnan juhlien katsomisen yhteydessä; mistä affektista katsojalle koituu ruumiillinen reaktio ja voiko sille emootiolle antaa nimeä? Jonkinlainen tunnekuuhu katsojalle Linnan juhlista kuitenkin aiheutuu, koska juhlista puhutaan niin sosiaalisessa mediassa, kuin kotisohvalakin ja television ääreen palataan katsomaan juhlia vuosi toisensa jälkeen. Katsojan kokemat affektit Linnan juhlia seuratessa ovat yksilölliset mutta joitakin esimerkkejä voi olla muun muassa kansallinen ylpeys, riemu, inho, kateus tai myötähäpeä.

Linnan juhlien televisioinnin yksi tavoitteista on saada katsojat kokemaan kansallista ylpeyttä suomalaisuudesta. Se, toteutuuko tämä tavoite, riippuu paljon katsojasta. Myös miten kansallinen ylpeys katsojassa ruumiillistuu ja ilmentyykö se jonakin toisena affektina, on myös henkilökohtaista. Monet seremonialliset aspektit Linnan juhlissa on suunniteltu niin, että katsoja kokee suomalaista yhteisöllisyyttä ja ylpeyttä Suomesta. Esimerkiksi Linnan juhlien teema, Presidentinlinnan sisustus, kutsuvieraslista ja vieraiden kättely sekä vieraiden haastattelut on suunniteltu niin, että niistä huokuu ylpeys suomalaisuutta ja itsenäisyyttä kohtaan, jonka Linnan juhlien televisiolähetysten tuottajat toivovat huokuvan kotikatsomoihin.

Linnan juhlissa vierailleet sotaveteraanit saivat monen katsojan liikuttamaan ja itkemään. Esimerkiksi vuonna 2015 juhliin kutsuttu sotaveteraani Armas Ilvo esitti Veteraanin iltahuuto kappaleen presidenttiparille. Esitys herkisti sekä presidenttiparin, että katsojat ja sai paljon huomiota lehdistössä vaikuttavuutensa vuoksi. (Nykänen & Holopainen 2017) Katsojien liikutus voidaan tulkita kansallisen ylpeyden kokemiseksi, mutta affektit eivät ole niin yksinkertaisia ja syy katsojan itkulle esimerkiksi Veteraanin iltahuudon kuullessaan voivat olla moninaiset ja kompleksit, sekä liittyä vahvasti katsojan omaan taustaan. Johtuuko katsojan itku ja liikutus kansallisylpeydestä ja suomalaisten sinnikkyydestä sodassa, myötätunnosta sodassa palvelutta veteraania kohtaan vai surusta siitä, että veteraani on elämänsä ehtopuolella? Vaikka ruumiillistunut affekti, esimerkiksi itku, johtuu samasta

koetusta televisiohetkestä, se miksi katsoja liikuttuu, on erittäin henkilökohtainen, eikä katsoja itsekään pysty välttämättä nimeämään syytään liikutukselleen.

Katsojia kiinnostaa aina julkisuuden henkilöiden seuraaminen Linnan juhlissa. Mielenkiinto julkikkusia kohtaan ei sinänsä ole affekti itsessään, mutta julkisuuden henkilöiden läsnäolo juhlissa voi aiheuttaa katsojissa erilaisia emootioita. Jollekin katsojalle lempijulkikkusen näkeminen juhlissa voi nostaa esiin iloa ja riemua, tämä voi kummuta ajatuksesta, että julkisuuden henkilö, esimerkiksi laulaja tai näyttelijä, on tarpeeksi kuuluisa ja menestynyt tullakseen kutsutuksi juhliin. Ilo voi kummuta myös vain pelkästä lempijulkikkusen näkemisestä televisiossa. Linnan juhlien kättelyjono voi välillä vaikuttaa katsojalle vain ihmismassalta, jolloin ilon tunne kumpuaa siitä, kun katsoja vihdoinkin tunnistaa jonkun vieraista. Jotkut katsojat katsovat Linnan juhlia vieraiden juhlamuodin vuoksi, ja heille eniten mielihyvää tuottaa pukujen arvostelu. Katsoja voi tällöin tuntea iloa tai tyytyväisyyttä, kun vieras onnistuu pukuvalinnassaan, tai vaihtoehtoisesti pettymystä, myötähäpeää tai jopa ärsytystä, kun vieraan päällä on katsojan mielestä epäonnistunut asuvalinta.

Julkisuuden henkilöiden näkeminen juhlissa voi myös yleisellä tasolla aiheuttaa katsojassa ärsytystä tai jopa vihaa heitä kohtaan. Jos juhliin on kutsuttu esimerkiksi poliitikko, jonka poliittiset mielipiteet ovat aivan päinvastaisia katsojan kanssa, voi se katsojassa nostattaa ärsytyksen tai jopa vihan tunteen. Näin voi myös käydä, jos juhliin on kutsuttu jokin julkisuuden henkilö, joka ei katsojan mielestä ansainnut tulla kutsutuksi, tai joka jostain muusta syystä ärsyttää katsojaa. Kuten aiemmassa luvussa tutkittiin, Linnan juhlat ovat poliitikolle helppo ja epäpoliittinen julkisuuskuvaan rakentamisen paikka. Julkisuuskuva voi kuitenkin nopeasti muuttua, jos Linnan juhlissa käyttäytyy epäedullisella tavalla. Erityisesti katsojat, jotka eivät seuraa tarkasti politiikkaa, voivat tehdä johtopäätöksiä poliitikoista heidän Linnan juhlien esiintymisen perusteella ja olla esimerkiksi äänestämättä poliitikkoa, joka ärsytti heitä jollain tavalla television välityksellä.

Kuitenkin usein se miten katsoja suhtautuu esimerkiksi poliitikon käytökseen ja edustavuuteen juhlissa pohjautuu katsojan alkuperäiseen mielipiteeseen kyseisestä poliitikosta. Katsoja voi pitää poliitikon asua rumana ja televisiohaastattelua ylimielisenä, jos hänellä on jo aikaisempi mielipide kyseisestä poliitikosta. Taas joku toinen katsojan omia poliittisia kantoja vastaava poliitikko ei aiheuta samanlaista ärsytystä, vaikka hänen pukeutumisensa ja käytöksensä olisi aivan samanlaista kuin katsojan ärsytyksen kohteena

oleva poliitikko. Linnan juhlien vieraista vain poliitikot eivät joudu yllä mainittujen affektien kohteeksi, vaan arvostelun kohteena ovat myös muut juhliin kutsutut julkisuuden henkilöt. Se ärsyttävätkö vai ilostuttavatko kutsuvieraat katsojaa, pohjautuu paljolti katsojan aikaisempaan mielikuvaan vieraista.

Joillakin katsojilla inho Linnan juhlien kaltaisia elitistisiksi miellettyjä juhlia kohtaan voi nousta päällimmäiseksi affektiksi katsoessaan Linnan juhlia. Yleisesti voisi luulla henkilön, joka ei arvosta Linnan juhlia instituutiona, jättävän juhlien katsomisen välistä, mutta kuten aiemmassa kappaleessa jo mainittiin, he saattavat katsoa Linnan juhlia niin sanottuna inhokatseluna. Termi inhokatselu (engl. hate-watching) tarkoittaa katsojan mielestä surkealle elokuvalle tai esimerkiksi televisio-ohjelmalle nauramista ja ohjelman kritisointia, sekä tästä koituvaa mielihyvää. (Merriam-Webster: hate-watch 17.11.2022) Inhokatselussa siis katsoja saa katselusta mielihyvää vaikkei pitäisi ohjelmasta lainkaan. Tällöin katsojan kokemat affektit ja emootiot ovat monimutkaisempia, sillä katseluun liittyy inhon lisäksi positiivisia tunteita, joka aiheuttaa affektien ristiriidan, mutta toisaalta saattaa koukuttaa katsojaa katsomaan inhoamiaan ohjelmia enemmän.

Inhokatseluun liittyy usein kritisismi ohjelmaa niin sanottua turhuutta tai viihteellisyyttä kohtaan. Vaikka Linnan juhlat on yhteiskunnallisesti merkittävä itsenäisyyspäivän juhla, on se televisio-ohjelmana tietyllä tavalla samassa kategoriassa Euroviisujen ja jopa tosi-tv sarjojen kanssa, jotka kuuluvat yleisesti inhokatseltuihin ohjelmiin. Linnan juhlien televisiolähetyksissä juontajien ja kameroiden huomion keskittyy vahvasti vieraiden juhlapukuihin ja julkisuuden henkilöiden haastatteluihin. Päivänpoliittisia aiheita tuodaan juhlissa kyllä esille, ja veteraanien haastattelut tuovat juhliin vakavampaa otetta. Tästä huolimatta on Linnan juhlien televisioinnissa silti paljon kevyempi ote, kuin esimerkiksi ajankohtaisohjelmassa. Nykypäivän maailmanpoliittisessa ja yhteiskunnallisessa tilanteessa ihmisten on helppo kritisoida tällaisia viihteellisempiä ohjelmia niin sanottuna roskana, joka ei tuo mitään yhteiskunnallisesti merkittävää esille. Lisäksi katsoja saa mielihyvää ylimielisestä (engl. holier than thou) asenteestaan kritisoidessaan viihdyttäviä ja mielestään alempiarvoisia televisio-ohjelmia. Tällöin mielihyvä voi juontaa juurensa siihen, että katsoja pystyy pitämään itseään parempana ihmisenä, kuin kaikki television viihdyttävässä ohjelmassa esiintyvät henkilöt. (Wong 2021)

Lisäksi jonkinlainen sisäänrakennettu inhokatselu on Linnan juhlissa vahvasti läsnä. Ihmisten avoin ja tietyllä tavalla luvallinen arvostelu on yksi Linnan juhlien katsomisen kulmakivistä. Toisilla arvostelu keskittyy vain ihmisten pukeutumiseen, toiset arvostelevat juhliin kutsuttuja vieraita ja osa arvostelee koko juhlaa, silti kuitenkin katsoen sitä televisiosta. Inhokatselussa katsojan katsomisen tarkoitus on olla mahdollisimman negatiivinen ja ivallinen ohjelmaa kohtaan ja saada tästä negatiivisuudesta mielihyvää. Se, lasketaanko Linnan juhlien vieraiden kritisointi inhokatseluksi vai onko inhokatselua vain koko juhlan ivaaminen, riippuu siitä, miten kukakin inhokatselun termin mieltää. Monen katsojan negatiivinen näkemys Linnan juhlista saattaisi helpostikin muuttua, jos heidät olisi kutsuttu juhliin mukaan.

Linnan juhlien tarkoitus on luoda katsojalle tunnelma siitä, että he televisiolähetyksen kautta pääsevät itsekin osallistumaan Linnan juhliin. Kuitenkin osa katsojista ei pysty eläytymään täysin tähän mielikuvaan ja heillä pintaan saattaa nousta kateellisuuden tunteita. Katsoja saattaa olla sitä mieltä, että joku kutsutuista ei ansaitsisi tulla kutsutuksi. Kateus saattaa kohdistua myös niihin niin sanottuihin tavallisiin ihmisiin, joita presidentti kutsuu joka vuosi. Katsoja saattaa miettiä miksi häntä ei kutsuttu, kun muutkin ei-julkisuuden henkilöt saavat kutsun. Tämä voi olla myös kytköksissä aiemmassa kappaleessa mainittuun asenteeseen siitä, että katsoja pitää itseään parempana, kuin juhlissa esiintyvät ihmiset. Tässä tapauksessa asenne ei kuitenkaan näyntyä ylimielisyytensä ja inhokatseluna, vaan kateellisuutena kutsuvieraita kohtaan. Usein nämä inhokatselun ja kateellisuuden asenteet voivat olla vahvasti linkittyneitä, ja mitä katsoja itse pitää inhokatseluna, onkin kateellisuutta juhlien osallistujia kohtaan, ja kritisismi juhlien elitismiä kohtaan on kateellisuutta siitä, ettei itse ole osa tuota sosiaalista ympyrää.

Linnan juhliin kutsutut vieraat pyrkivät aina antamaan itsestään parhaan kuvan televisiokameroiden edessä, kuitenkin joka vuosi vieraille sattuu puku- ja etikettimokia. Nämä voivat aiheuttaa katsojassa myötähäpeänä tunnetun tunteen, jolloin katsoja tuntee noloutta ja häpeää jonkin henkilön puolesta. Mari Pajala on tutkinut katsojan häpeän tunnetta Euroviisujen, etenkin suomalaisten euroviisuesitysten, yhteydessä. Hänen mukaansa televisio voi audiovisuaalisena mediana olla otollinen lähde häpeälle, sillä näköaisti on keskeinen häpeän kokemuksessa. Pajala myös siteeraa Silvan Tomkinsia, jonka mukaan häpeää luonnehtii kasvokkain kommunikation väheneminen ja häpeä saa ihmisen kääntämään katseensa alaspäin ja välttämään toisen silmien kohtaamista. (Tomkins 1995, 134–138, Pajala 2006, 331–332)

Myös Linnan juhlien yhteydessä katsoja saattaa kokea samanlaisen tunteen seurattessaan jonkun vieraan kömmähdyksiä punaisella matolla. Katsoja välttää katsekontaktia televisioruutuun, punastuu tai katsoo juhliä sormien välistä. Kuitenkin koettu Euroviisuja ja Linnan juhliä katsoessa koettu häpeä on syissään ja kokemuksessaan hieman erilaisia, vaikka ruumiillistuvatkin samalla tavalla. Euroviisuissa, etenkin suomen menestyessä huonosti, on Pajalan mukaan kyse katsojan omasta häpeästä suomalaisena. Suomen huonon menestyksen tai katsojan mielestä ala-arvoisen esityksen takia katsoja häpeää suomalaisuuttaan ja sitä, että hänet yhdistetään kyseiseen euroviisuesitykseen. Häpeä tuntuu olevan tällöin henkilökohtaista ja vaikuttaa katsojaan itseensä. (Pajala 2006, 328–336) Linnan juhlissa katsoja taas häpeää vieraan puolesta, kuinka vieras on käytöksellään tai kömmähdyksellään mennyt nolaamaan itsensä. Tällöin katsojan häpeä ei ole omakohtainen kokemus, vaan jonkun toisen puolesta koettu affekti, eli myötähäpeä. Myös euroviisuesitysten yhteydessä voi kokea myötähäpeää, jos katsojan mielestä jokin esitys on tarpeeksi nolostuttava. Myötähäpeä kuitenkin usein kohdistuu jonkin vieraan maan esitykseen, joka on irrallinen suomalaisesta katsojasta, kun taas Suomen esitys euroviisuissa on henkilökohtainen ja nivoutuu katsojan identiteettiin suomalaisena. Ironisesti Linnan juhlien tarkoitus on luoda katsojassa yhteisöllisyyttä ja ylpeyttä suomalaisuudesta. Katsoja kuitenkin pystyy irtautumaan Linnan juhlien vieraasta, eikä usein omaksu tätä osaksi suomalaisuuttaan. Tällöin kutsuvieraiden mokat ovat vain yksittäisten ihmisten myötähäpeää aiheuttavia kömmähdyksiä, joita katsoja voi seurata kotisohvalta sen vaikuttamatta katsojan omaan imagoon.

Myötähäpeä usein liitetään televisiossa esimerkiksi komediasarjoihin, joiden tarkoitus on naurun lisäksi aiheuttaa katsojassa jonkin asteista myötähäpeää. Toinen televisiogenre, joka on erikoistunut myötähäpeän aiheuttamiseen katsojalle, on tosi-tv ohjelmat. Tosi-tv:n katselusta aiheutuva myötähäpeä on ilmiönä kiinnostanut myös monia tutkijoita psykologian tutkimuksesta lääketieteeseen. (esimerkiksi Melchers, Markett & al. 2015) Tosi-tv:n, erityisesti ihmissuhteisiin liittyvän tosi-tv ohjelman, yhteydessä voidaan argumentoida, että ohjelman yksi tarkoituksista on aiheuttaa katsojalle myötähäpeän tunnetta televisiossa esiintyvän henkilön kustannuksella. Linnan juhlat eivät ole erikoituneet myötähäpeän aiheuttamiseen katsojassa, mutta reaaliaikainen televisiolähetys luo oivan pohjan kaikenlaisille kömmähdyksille ja mokille, joita ei pystytä leikkaamaan lähetyksestä pois. Lisäksi viime vuosina Linnan juhlien televisiolähetykset ovat alkaneet korostamaan kaikenlaisia mokia ja kömmähdyksiä ja näyttämään tiettyjä ohjelmanpätkiä lähetyksessä

uudelleen, joskus myös hidastettuna, ettei katsojalta vain jäisi jokin tärkeä tai viihdyttävä kömmähdyks näkemättä.

Esimerkiksi vuonna 2019 katsojat näkivät, kun joltakin Linnan juhlien vieraalta tipahti jonkinlainen pieni valkoinen käärö Presidentinlinnan punaiselle matolle. Myös televisiokamerat poimivat tämän valkoisen käärön matolla, näyttivät sen uusintana lähetyksessä ja vieraiden astellessa sisään zoomasivat kameran matolla lojuvaan esineeseen. Katsojat riemastuivat ja moni diagnosoi esineen esimerkiksi tamponiksi. Tämä aiheutti monessa katsojassa huvitusta sekä myötähäpeää, sekä pohdintoja käärön alkuperästä. Lopulta käärö paljastui vieraan asusta pudonneeksi kankaanpalaksi, mutta ehti ennen tätä paljastusta nostattaa monia affekteja katsojissa. (Kantola & Makkonen 2019, Kantola 2019, Sipinen 2019)

Vaikka Linnan juhlien katsomisesta saattaa nousta katsojalle yksi affekti tai emootio ylitse muiden, on Linnan juhlien monituntinen katsomiskokemus kuitenkin monien eri affektien sekamelska, jossa emootiot vaihtelevat hetkestä toiseen. Monesti on myös vaikea erotella mitä eri affekteja katsoja tuntee Linnan juhliä katsellessaan. Vuosittain Linnan juhlista lehdistön otsikkoihin nousevat kohokohdat saattavat aiheuttaa eri katsojissa monia eri affekteja tai monta affektia yhtä aikaa, jolloin on vaikea eritellä näitä eri tunteita sanoiksi. Linnan juhlat ovat kuitenkin erittäin affektiivinen katselukokemus, josta kertoo siitä aiheutuva keskustelu kotisohvan lisäksi lehdistössä ja sosiaalisessa mediassa. Linnan juhlista nousevan keskustelun perusteella voi myös olettaa, että Linnan juhlat ovat muuttuneet entistä affektiivisemmäksi sosiaalisen median myötä, jolloin oman kokemuksen ja tunteen pystyy jakamaan monen muun kanssa. Tällöin emootiot tulevat jopa intensiivisemmiksi, kun niillä on tarttumapintaa muissa katsojissa. Linnan juhlien katsojakokemus ei siis nykyään rajoitu vain television ääreen, vaan juhlien seuraaminen ja niiden affektit seuraavat katsojaa lehtien ja sosiaalisen median avulla itsenäisyyspäivän jälkeenkin.

5 Loppupäätelmät

Pro gradu -tutkielmassani olen pykinyt pohtimaan Linnan juhlien suomalaisena median rituaalina ja televisioituna seremoniana, Linnan juhlien televisiolähetysten roolia Suomen itsenäisyyspäivän juhlinnassa sekä miten kyseinen median rituaali ja televisiolähetys on muuttunut vuosikymmenten saatossa. Analysoin erilaisia rituaaleja ja ritualistisia käytäntöjä, jotka toistuivat vuosi toisensa jälkeen televisioituissa Linnan juhlissa. Lisäksi pohdin mikä merkitys näillä yksittäisillä rituaaleilla, esimerkiksi kättelyllä, on Linnan juhlien suuremmissa kontekstissa. Pohdin myös, miten Linnan juhlat limittyvät Suomen yhteiskunnalliseen ja historialliseen tilanteeseen ja miten juhlat refleктоivat kutakin tilannetta. Tutkin Linnan juhlia poliittisena seremoniana, ja miten Linnan juhlissa luodaan politiikkaa ja poliitikkojen, sekä muiden kutsuvieraiden, julkisuuskuvia. Lopuksi tutkin Linnan juhlia affektiivisesta näkökulmasta; syitä Linnan juhlien suosioon ja säilymiseen olennaisena osana suomalaista televisio-ohjelmistoa, sekä katsojille Linnan juhlien katsomisesta aiheutuvia affekteja ja emootioita, ja miten kyseiset affektit vaikuttavat Linnan juhlien mielenkiintoon ja katsojamenestykseen.

Tutkielmassani keskityin pääasiassa Linnan juhlien televisiolähetysiin ja pohdin lähinnä niiden merkitystä median rituaalina, suomalaisen yhteisöllisyyden luojana ja mediakuvan rakentajana ja katsojien affektien kohteena. Teknologia on kuitenkin viime vuosina ollut mullistuksessa ja television rooli muiden tietoteknisten laitteiden joukossa on pienentynyt. Sivusin tekstissäni, kuinka tästä huolimatta Linnan juhlat on pystynyt säilyttämään yli miljoonayleisön joidenkin muiden televisio-ohjelmien menettäessä katsojia. Kuitenkin vääjäämättä internet ja internetin välityksellä toimivat suoratoistopalvelut syrjäyttävät televisiota katsojakunnassa, varsinkin nuoremman sukupolven keskuudessa. Linnan juhlatkin ovat parina viime vuosikymmenenä siirtyneet myös internetiin. Juhlien televisiolähetys näkyy Yle Arenassa sekä suorana, että myöhemmin koosteena. Yleisradio ja Linnan juhlien televisiolähetysten tuottajat ovat myös heränneet internetin, ja sitä kautta sosiaalisen median vaikutukseen mediankulutuksessa ja tuoneet Linnan juhlia esille yhä suuremmissa määrin myös sosiaalisessa mediassa.

Yleisradio nostaa Linnan juhlien yhteydessä esille mahdolliset hashtagit, joita katsoja voi käyttää esimerkiksi Twitterissä keskustellessaan Linnan juhlista. Tämä mainostaa Linnan juhlia suuremmalle katsojakunnalle, ja juhlien televisioinnin tarkoitus onkin saada

mahdollisimman moni suomalainen katsomaan. Itse en tässä tutkielmassani pohtinut Linnan juhlien ja sosiaalisen median suhdetta kovin syvällisesti, sillä aiheesta saisi kirjoitettua kokonaisen oman tutkielmansa. On itseasiassa erittäin mielenkiintoista seurata miten sosiaalinen media vaikuttaa Linnan juhliin pitkällä tähtäimellä, koska televisiomedian väistyttyä internetin sieltä, sosiaalinen media ja siellä käytävä keskustelu voi pelastaa Linnan juhlat suomalaisena instituutiona ja taata niiden suosion tulevaisuudessakin. Olisi mielenkiintoista pohtia esimerkiksi nuorison ja uuden sukupolven suhdetta Linnan juhliin, sillä hekin ovat osa juhlien katsojakuntaa, mutta pääasiassa vain internetin välityksellä, eli heitä ei enää välttämättä näy katsojaluvuissa. Sosiaalisen median aineistoa voisi käyttää myös tutkiessa Linnan juhlien seuraamisesta kumpuavia affekteja. Itsekin selailin läpi Linnan juhlien hashtagia, jota olen seurannut myös aiempien vuosien itsenäisyyspäivinä, mutta aineisto, jota esimerkiksi vain Twitteristä saisi on niin laaja, että tarvitsisi oman tutkimuksen itsessään.

Mielestäni on mielenkiintoista seurata, miten Linnan juhlat median rituaalina muovautuu teknoloisen mullistuksen myötä. Ainakin tähän asti juhlat ovat pystyneet kulkemaan ajan mukana ja saavuttamaan katsojakunnan, oli se sitten television tai internetin välityksellä. Linnan juhliin voi vaikuttaa merkittävästi myös parin vuoden tauko, joka on jouduttu pitämään koronaepidemian vuoksi. Presidentinkanslia vahvisti aiemmin tänä syksynä, että tänä vuonna juhlat taas pidetään kahden vuoden tauon jälkeen. Lehdistö on innostunut jo kirjoittamaan juhlista entiseen malliin ja mitä lähemmäs itsenäisyyspäivää on tultu, sitä enemmän artikkeleja kutsuvieraiden asuista ja Linnan juhlien teemasta on alkanut vuotaa Iltapäivälehtien sivuille. Yleisradiokin on alkanut valmistella ihmisiä juhlahumuun näyttämällä vanhoja Linnan juhlien tallenteita esimerkiksi Kekkonen presidenttikausilta. En muista itse, että vanhoja Linnan juhliä olisi aiemmin näytetty televisiosta, vaikka ne Yle Areenan kautta ovatkin aina saatavilla. Voi olettaa, että Yleisradio yrittää kahden vuoden tauon jälkeen markkinoida Linnan juhliä historiallisena ja traditionaalisen mediatapahtumana, jotta ihmiset, jotka olisivat saattaneet unohtaa Linnan juhlat kahden vuoden aikana palaisivat takaisin ruudun ääreen tänäkin itsenäisyyspäivänä. Voi myös olla, että Yleisradio on huomannut ne katsontamäärät mitä minä itse olen jättänyt Yle Areenan vanhojen Linnan juhlien tallenteisiin ja luulleet, että tallenteille on nyt kysyntää.

Saa nähdä miten katsojat vastaanottavat Linnan juhlat tauon jälkeen, onko kiinnostus parin vuoden aikana laantunut vai lisääntynyt, vai onko paluu entiseen hyvin saumaton ja Linnan

juhlia seurataan samaan tapaan kuin aiemminkin. Vaikka tänä vuonna katsojat palaisivatkin ruudun ääreen edellisvuosien tapaan, on mielenkiintoista nähdä lopahtaako suomalaisten kiinnostus Linnan juhlia kohtaan koskaan. Linnan juhlien traditio on pysynyt vahvana jo muutaman vuosikymmenen, mutta miten jatkossa? Juhlistetaanko itsenäisyyspäivää samalla tavalla vuosien kuluttua ja onko Linnan juhlat vielä osa tätä juhlintaa vai kääntyykö trendi siihen, ettei Linnan juhlien kaltaisia suurjuhlia pidetä enää arvossaan. Muuttuuko itsenäisyyspäivänkin arvostus vuosien kuluttua, kun toinen maailmansota jää yhä enemmän historian havinaksi, vai säilyttääkö itsenäisyyspäivä ja suomalaisuudesta ylpeänä oleminen asemansa nykypäivän maailmanpoliittisessa tilanteessa, varsinkin kun ottaa huomioon viimeaikaiset maailmantapahtumat ja Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan.

Linnan juhlien merkitys suomalaisena median rituaalina ja itsenäisyyspäivän seremoniana saattaa muuttua tulevina vuosikymmeninä, ja luultavasti muuttuukin jonkin verran. Lisäksi Linnan juhlien merkitys yksittäiselle suomalaiselle vaihtelee myös paljon. Monelle Linnan juhlat voi olla itsestäänselvyys, itsenäisyyspäivän traditio ja tapa, joka toistuu vuosi vuodelta. Linnan juhlat itsessään eivät ole monelle kovin merkittävä juhla, mutta juhlien rituaaliin kytkeytyy selvä sanoma suomalaisuudesta, itsenäisyydestä ja kansallisylypeydestä, josta monet voivat olla montaa eri mieltä. Tämä taas reflektoituu mielipiteisiin Linnan juhlista. On mielenkiintoista, miten mielipiteet suomalaisuudesta ja kansallisylypeydestä muuttuvat seuraavien vuosien, ehkä vuosikymmenten kuluessa maailmanpolitiikan myrskyissä ja kansan moninaistumisen rinnalla. Myös median antama kuva suomalaisuudesta voi muuttua. Tosin Yleisradio Suomen valtion omistamana yhtiönä luultavasti pitää linjansa pyrkimyksissään yhdistää katsojiaan ja luoda yhteisöllisyyttä suomalaisten kesken.

Vaikka Linnan juhlien ja itsenäisyyspäivän vieton merkitys muuttuisi tulevina vuosikymmeninä, on tänä vuonna selvästi palattu samaan aiemmilta vuosilta tuttuun itsenäisyyspäivän traditioon ja rituaaliin. Temaattisesti ja hieman ironisesti kirjoitan graduani loppuun juuri itsenäisyyspäivänä. Itsenäisyyspäivääni on kuulunut hyvin tavanomaiseen tapaan muun muassa *Tuntemattoman sotilaan* katselua ja piparien leipomista. Nyt kello alkaakin lähestyä jo seitsemää, joten voi olla, että päädyn vielä katselemaan Linnan juhlia.

Kirjalliset lähteet

Ahmed, Sara (2004) *Cultural Politics of Emotions*. New York: Routledge.

Anttila, Jorma (2007) Kansallinen identiteetti ja suomalaiseksi samastuminen. *Sosiaalipsykologisia tutkimuksia 14*. Helsinki: Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian laitos.

Aslama, Minna, Hellmann, Heikki, Lehtinen, Pauliina & Sauri, Tuomo (2007) Niukkuuden aikakaudesta kanavapaljouteen – Television ohjelmisto ja monipuolisuus 1960–2004. Teoksessa Juhani Wiio (toim.) *Television viisi vuosikymmentä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 58–77.

Bell, Catherine (1992) *Ritual Theory, Ritual Practice*. Oxford: Oxford University Press.

Berger, Peter & Luckmann, Thomas (1966) *The Social Construction of Reality*. London: Penguin Books.

Billig, Michael (1995) *Banal Nationalism*. London: SAGE Publications.

Carey, James W. (1989) *Communication as Culture: Essays on Media and Society*. New York: Routledge.

Chapman, Jane (2005) *Comparative Media History: An Introduction: 1789 to the present*. Cambridge: Polity Press.

Couldry, Nick (2003) *Media Rituals: A Critical Approach*. London: Taylor & Francis Group.

Couldry, Nick (2005) Media rituals: beyond functionalism. Teoksessa Eric W. Rothenbuhler & Mihai Coman (toim.) *Media anthropology*. Thousand Oaks: Sage Publications, 59-69

Dayan, Daniel & Katz, Elihu (1994) *Media Events: The Live Broadcasting History*. Harvard: Harvard University Press.

Elonet (2022) *Tuntematon sotilas 1955*. elonet.finna.fi, https://elonet.finna.fi/Record/kavi.elonet_elokuva_113528, (viitattu 1.10.2022).

Elonet (2022) *Tuntematon sotilas 1985*. elonet.finna.fi, https://elonet.finna.fi/Record/kavi.elonet_elokuva_110974, (viitattu 1.10.2022).

Elonet (2022) *Tuntematon sotilas 2017*. elonet.finna.fi, https://elonet.finna.fi/Record/kavi.elonet_elokuva_1563440. (viitattu 1.10.2022).

Finnpanel (2021) *Vuoden katsotuimmat lähetykset kanavittain: Yle TV1 vuosi 2021*. finnpanel.fi. <https://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/topv/2021/yle1.html>. (viitattu 2.10.2022).

Haapsaari, Mona (2014) Kaatoiko Rehnin presidenttihaaveen Tuttu Juttu, Jeesus vai Väyrynen? *MTV Uutiset* 15.10.2014. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/soiko-rehnin-presidenttihaaveen-tuttu-juttu-jeesus-vai-vayrynen/4409316#gs.hza8wm>. (viitattu 12.11.2022).

Habermans, Jurgen (1985) Julkisuus. *Media ja Viestintä*. vol. 8 nro. 3. 17–22.

Hassinen Henrietta, Parkkinen Pia (2019) Katsotko Linnan juhlat vuodesta toiseen? Kokosimme 100 vuotta täyttäneen vastaanoton historiasta 10 pointtia, joita et tiennyt. *Yle Uutiset* 6.12.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-11076287>. (viitattu 10.2.2022).

Heikkinen, Vesa & al. (2017) Sanoin saavutettu: 1970-luku. *kotus.fi*. https://www.kotus.fi/nyt/teemakoosteet/sanoin_saavutettu_satavuotias_suomi/sanoin_saavutettu_1970-luku. (viitattu 6.10.2022).

Heikkinen, Vesa & al. (2017) Sanoin saavutettu: 1980-luku. *kotus.fi*. https://www.kotus.fi/nyt/teemakoosteet/sanoin_saavutettu_satavuotias_suomi/sanoin_saavutettu_1980-luku. (viitattu 6.10.2022).

Helsingin Sanomat (2010) Torsti tietää -palsta. *Helsingin Sanomat* 5.12.2010.

Herman-Kinney, Nancy & Reynolds, Larry (2003) *Handbook of Symbolic Interactionism*.
Walnut Creek: Altamira Press.

Hiiri, Miia (2014) Näin Linnan juhlat ovat muuttuneet – katso kuvat vuosien varrelta. *Ilta-Sanomat* 6.12.2014. <https://www.is.fi/linnanjuhlat/art-2000000844672.html>. (viitattu 15.2.2022).

Hirvikorpi, Helinä (2006) *Linnan juhlat kautta aikojen*. Helsinki: Teos.

Hobsbawm, Eric & Ranger, Terence ed. (1983) *The Invention of Tradition*. Cambridge:
Cambridge University Press.

Iltapulu.fi (2021) *Tv-ohjelmat 6.12.2021*. <https://www.iltapulu.fi/2021-12-06>. (viitattu 1.10.2022).

Juntto, Hanna (2014) Se linnareissu ei unohdu: Ben Zyskowicz tanssi tiputanssia Assi Koiviston kanssa! *Seiska* 1.12.2014. <https://www.seiska.fi/Uutiset/Se-linnareissu-ei-unohdu-Ben-Zyskowicz-tanssi-tiputanssia-Assi-Koiviston-kanssa/1060113>. (viitattu 1.4.2022).

Kantola, Iida & Makkonen, Nita (2019) Omituinen valkoinen pötkylä tallentui kuviin Linnan juhlissa – mutta mikä se oikein oli? *Ilta-Sanomat* 7.12.2019.
<https://www.is.fi/linnanjuhlat/art-2000006336092.html>. (viitattu 27.11.2022).

Kantola, Iida (2019) Selvisikö Linnan juhlien punaiselle matolle putkahtaneen pötkylän mysteeri? Kutsuvieras paljastaa, mistä oli kyse. *Ilta-Sanomat* 12.12.2019.
<https://www.is.fi/linnanjuhlat/art-2000006340977.html>. (viitattu 27.11.2022).

Karvonen, Erkki (1999) *Elämää mielikuvayhteiskunnassa*. Helsinki: Yliopistokustannus oy

- Kellner, Douglas (2009) *Media Spectacle and Media Events: Some Critical Reflections*.
[https://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/essays/2009KellnerMediaEventsJulyFINA
L.pdf](https://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/essays/2009KellnerMediaEventsJulyFINA%20L.pdf). (viitattu 8.8.2021).
- Kemppi, Emilia & Lindfors, Jukka (2010) Tuttu juttu: presidenttipeliä vuonna 1994, *yle.fi*
29.1.2010. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/01/29/tuttu-juttu-presidenttipelia>. (viitattu
12.11.2022).
- Korhonen, Teppo (1996) *Tervehdys ja hyvästely*. Helsinki: Suomen antropologinen seura
- Koski, Anne (2007) Siirtoja kuvaruudulla – Television poliittisten ohjelmien poliittisuus
1960-luvulta nykypäivään. Teoksessa Juhani Wiio (toim.) *Television viisi
vuosikymmentä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 202–217.
- Kupiainen, Jari (2006) Linnan ”skandaalit”. *Iltalehti* 5.12.2006.
<https://www.iltalehti.fi/viihde/a/200612055422694>. (viitattu 1.4.2022).
- Laukka, Petri & Kannisto, Maiju (2016) Kamppailu mediakulttuurista. Teoksessa Marjo
Kaarinen, Hannu Salmi, Marja Tuominen (toim.) *Maamme – itsenäisen Suomen
kulttuurihistoria*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 371–394.
- Lounasmeri, Lotta (2016) Tietäjän näytökset. Teoksessa Lotta Lounasmeri & tutkijaryhmä
(toim.) *Vallan ihmeellinen Kekkonen – katseita erääseen presidenttiin*. Helsinki: Into
Kustannus Oy, 137–171.
- Lukes, Steven (1975) Political Ritual and Social Inergration. *Sociology* Vol. 9 nro.2, 289–308.
- Lumiaro, Riku (2020) Suomalaiset ovat luontokansaa. *luonnonkirjo.fi* 18.8.2020.
[https://www.luonnonkirjo.fi/fi-
FI/Artikkelit/2020/32020/Suomalaiset_ovat_luontokansaa\(58253\)](https://www.luonnonkirjo.fi/fi-FI/Artikkelit/2020/32020/Suomalaiset_ovat_luontokansaa(58253)). (viitattu
23.10.2022).

- Manninen, Tuomas (2013) Itsenäisyyspäivä: Näin myöhään Tuntematonta sotilasta ei ole koskaan lähetetty. *Ilta-Sanomat* 3.12.2013. <https://www.is.fi/tv-ja-elokuvat/art-2000000688048.html>. (viitattu 1.10.2022).
- Markkola, Matti (2015) ”Torilla tavataan” on hoettu lähes 20 vuotta – näin sanonta vakiintui suomalaisten sydämiin. *Ilta-Sanomat* 7.5.2015. <https://www.is.fi/mmkiekko/art-2000000921684.html>. (viitattu 21.10.2022).
- Martiskainen, Seppo (2017) Urheilu on erottamaton osa Suomen satavuotiasta identiteettiä. *yleisurheilu.fi* 6.12.2017. <https://www.yleisurheilu.fi/uutinen/urheilu-on-erottamaton-osa-suomen-satavuotiasta-identiteettia/>. (viitattu 23.10.2022)
- Massey, Doreen (2008) *Samanaikainen tila*. Tampere: Vastapaino
- Merlchers, Martin. Markett, Sebastian & al. (2015) Reality TV and vicarious embarrassment: an fMRI study. *Neuroimage* Apr 1;109, 109-117
- Merriam-Webster dictionary (2022) “hate-watch”. *merriam-webster.com*. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/hate-watch>. (viitattu 17.11.2022).
- MTV uutiset (2022) Linnassa juhlietaan tänä vuonna pienemmällä vierasmäärällä – Helsingin keskustassa useita kulkueita ja mielenosoituksia. *mtvuutiset.fi* 5.12.2022. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/linnassa-juhlietaan-tana-vuonna-pienemmalla-vierasmaaralla-helsingin-keskustassa-useita-kulkueita-ja-mielenosoituksia/8585284#gs.k2atx4>. (viitattu 5.12.2022).
- Mällinen, Janne (2012) Tuntemattoman sotilaan esitystä myöhäistetään. *yle.fi* 5.12.2012. <https://yle.fi/uutiset/3-6403889>. (viitattu 1.10.2022).
- Nurmio, Sari (5.12.2014) Tuntematonta sotilas palaa itsenäisyyspäivän paraatipaikalle. *yle.fi* 5.12.2014. <https://yle.fi/uutiset/3-7671560>. (viitattu 1.10.2022).

- Nykänen, Riika & Holopainen, Simo (2017) Sotaveteraani Armas Ilvo on kuollut. *Ilta-Sanomat* 11.1.2017. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000005040670.html>. (viitattu 27.11.2022).
- Oinonen, Eriikka, Blom, Raimo & Melin, Harri (2005) Onni on olla suomalainen? Kansallinen identiteetti ja kansalaisuus - Raportti ISSP 2003 ja 2004 Suomen aineistoista. *Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston julkaisuja 1*. Tampere: Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/julkaisusarja/fsdjs01_onni.pdf. (viitattu 23.10.2022).
- Paakkanen, Mikko. Salomaa, Marja & Soininen Ville (2020) Viimeinen elossa ollut Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdt on kuollut. *Helsingin Sanomat* 1.11.2020. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006707623.html>. (viitattu 29.10.2022).
- Paasonen, Susanna (2014) Juhannustanssien nopea roihu ja Facebook-keskustelun tunneintensiteetit. *Media & viestintä* vol. 37:4, 22–39.
- Pajala Mari (2006) Erot järjestykseen! Eurovision laulukilpailu, kansallisuus ja televisiohistoria. *Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 88*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Pajala, Mari (2012) Televisio kulttuurisen muistin mediana. Teoksessa Paavo Oinonen, Erkkä Railo (toim.) *Media Historiassa*. Turku: Turun historiallinen yhdistys, 127–150.
- Palokangas, Teemu (2007) Vain asiallista viihdettä, kiitos! Viihde osana julkista televisiopalvelua. Teoksessa Juhani Wiio (toim.) *Television viisi vuosikymmentä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 339–353.
- Pesonen, Mikko (2017) Ylen ensimmäisestä tv-lähetyksestä tänään 60 vuotta – Kekkonen ymmärsi heti television mahdin. *yle.fi* 14.3.2017. <https://yle.fi/a/3-9507190>. (viitattu 6.12.2022).

Rantasila, Anna (2018) Tahmaiset affektit - Fukushima Daiichin ydinonnettomuus YLE:n uutisoinnin verkkokommenteissa. *Lähikuva* vol. 31 3/2018, 30–45.

Rinne, Jenni. Kajander, Anna & Haanpää, Riina (2020) Johdanto: affektit ja tunteet kulttuurien tutkimuksessa. Teoksessa Rinne, Jenni. Kajander Anna & Haanpää, Riina (toim.) *Affektit ja tunteet kulttuurien tutkimuksessa*. Helsinki: Ethnos ry, 5–30.

RITVA-tietokanta (2022) Haku: itsenäisyyspäivä.

https://rtva.kavi.fi/program/searchAjax/?seriesSearch=&search=itsen%C3%A4isyysp%C3%A4iv%C3%A4&sort=broadcast_asc. (viitattu 1.10.2022)

Rothenbuhler, Eric (1998) *Ritual Communication: From Everyday Conversation to Mediated Ceremony*. Thousand Oaks: Sage.

Ruoho, Iris (2007) Suomalaisen television arvot – Julkisen palvelun televisio vastaan mainostelevision. Teoksessa Juhani Wiio (toim.) *Television viisi vuosikymmentä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 122–134.

Ruokolainen, Olli. Luonila, Mervi. Renko, Vappu. Ruusuvirta, Minna. Toivanen, Mia. Haila, Katri. Korhonen, Satu & Ahvonen, Kati (2021) Suomi 100 -juhlavuoden vaikutukset: osa 3. Teema: Identiteetit ja imago. *Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2021:9*. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.

Salokangas, Raimo (2007) Suomalainen televisiojärjestelmä – Julkisen palvelun ja kaupallisen television liitto. Teoksessa Juhani Wiio (toim.) *Television viisi vuosikymmentä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 33–57.

Salokangas, Raimo (1996) *Yleisradion historia. 2. osa, 1949–1996: aikansa oloinen*. Helsinki: Yleisradio oy.

Sipinen, Hanna (2019) Linnan juhlien vieras paljastaa valkoisen pötkylän arvoituksen: ”Ajattelin, että monet ihmettelevät, mikä se on”. *Iltalehti* 12.12.2019.
<https://www.iltalehti.fi/linnan-juhlat-2019/a/3ad1d79c-1260-40f5-a0c0-c32e8a39be90>. (viitattu 27.11.2022).

Sumiala, Johanna (2013) *Media and Ritual: Death, Community and Everyday Life*. Oxford: Taylor & Francis Group.

Sumiala, Johanna (2010) *Median Rituaalit*. Tampere: Vastapaino.

Sundqvist, Janne (2012) Yle-vero voimaan 2013. *yle.fi* 20.6.2012. <https://yle.fi/uutiset/3-6189266>. (viitattu 16.10.2022).

Suomen kulttuurirahasto (2018) Suomalaisten identiteetit. *skr.fi*.
<https://skr.fi/hankkeet/suomalaisten-identiteetit>. (viitattu 21.10.2022).

Suominen, Annakaisa (2017) *Miksi kätelemme? Tervehtimisen ja tapojen historiaa*. Turku: Areopagus.

Säilynoja, Juhana (2015) Linnan juhlista tuli Suomen tärkein mediatapahtuma, *Yle uutiset* 3.12.2015. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/12/03/linnan-juhlista-tuli-suomen-tarkein-mediatapahtuma> (viitattu 10.2.2022).

Tieteen termipankki (2022) Filosofia: affekti.
<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:affekti>. (viitattu 6.11.2022).

Tieteen termipankki (2022) *Filosofia: konstruktivismi*.
<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:konstruktivismi>. (viitattu 19.9.2022).

Tieteen termipankki (2022) *Kirjallisuudentutkimus: affekti*.
<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:affekti>. (viitattu 6.4.2022).

Tomkins, Silvan (1995) Shame-Humiliation and Contempt-Disgust. Teoksessa Eve Kasofsky Sedgwick & Adam Frank (toim.) *Shame and its sisters. A Silvan Tomkins reader*. Durham & London: Duke University Press, 133-178.

Uusi Suomi (1919) no. 283, 7.12.1919

- Voltti, Sanna (2019) Mitä on jo kliseeksi muodostunut talvisodan henki? Näin kokemusta rakennettiin kotirintamalla – sotilaille kokemus oli "pahempaa kuin helvetti". *MTV uutiset* 30.11.2019. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mita-on-jo-kliseeksi-muodostunut-talvisodan-henki-nain-kokemusta-rakennettiin-kotirintamalla-sotilaille-kokemus-oli-pahempaa-kuin-helvetti/7641148#gs.fpyzea>. (viitattu 21.10.2022).
- Wetherell, Margareth (2012) *Affect and Emotions. A new social science understanding*. Croydon: SAGE.
- Wiio, Juhani (toim.) (2007) *Television viisi vuosikymmentä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Wong, Brittany (2021) The Psychology Behind Why We Hate-Watch. *Huffington Post* 22.12.2021. https://www.huffpost.com/entry/the-psychology-behind-why-we-hate-watch_1_61bcecede4b04b42ab5fa761. (viitattu 28.11.2022).
- Wuthnow, Robert (1989) *Meaning and moral order. Explorations in Cultural Analysis*. Berkley: Univ. of California Press.
- Yle Areena (2022) Linnan juhlat 2021. *Yle Areena*. <https://areena.yle.fi/tv/ohjelmat/57-d9N7Bon47>. (viitattu 1.10.2022).
- Yle (2009) 1970-luku: poliittisen tasapainoilun vuosikymmen. *yle.fi* 17.8.2009. <https://yle.fi/uutiset/3-5863767>. (viitattu 6.10.2022).
- Yle (2010) Nokia pysyy osana suomalaista identiteettiä. *Yle.fi* 10.9.2010. <https://yle.fi/uutiset/3-5630266>. (viitattu 23.10.2022).
- Yle (2020) Näin itsenäisyyspäivää juhlitaan Ylen kanavilla tänä vuonna! *yle.fi* 17.11.2020, <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/11/17/nain-itsenaisyySPAivaa-juhliitaan-ylen-kanavilla-tana-vuonna>, (viitattu 1.10.2022).
- Yle Savo (2011) Suomalaiset eivät myönnä onnellisuuttaan. *yle.fi* 26.9.2011. <https://yle.fi/uutiset/3-5428611>. (viitattu 23.10.2022).

Audiovisuaaliset lähteet

- Ensimmäiset radioidut Linnan juhlat 1949 (1949) Radio-ohjelma 6.12.1949, julkaistu 6.9.2011. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-50413038>. (viitattu 6.12.2022).
- Haastatteluita ja juhlatunnelmaa (2011) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2011, julkaistu 29.11.2012. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50146752>. (viitattu 6.12.2022).
- Hjallis astuu Leenan helmalle (2000) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2000, julkaistu 4.12.2015. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50187711>. (viitattu 6.12.2022).
- Itsenäisyyspäivän juhlavastaanotto 2018 osa ½ (2018) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2018. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-4586244?autoplay=true>. (viitattu 6.12.2022).
- Itsenäisyyspäivän juhlavastaanotto 2018 osa 2/2 (2018) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2018. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-4586247?autoplay=true>. (viitattu 6.12.2022).
- Juicen haastattelu linnassa (1986) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.1986, julkaistu 24.10.2011. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50098124>. (viitattu 6.12.2022).
- Katsaus Linnan juhliin 1956 (1956) Televisio-ohjelma 14.12.1956, julkaistu 24.10.2011. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50124370>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 1959 (1959) Linnan juhlien kuvareportaasi 6.12.1959, julkaistu 14.9.2011. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50174633>. (viitattu 6.12.2022).

- Linnan juhlat 1967 osa I (1967) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.1967, julkaistu 26.10.2011. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50088922>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 1967 osa II (1967) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.1967, julkaistu 26.10.2011. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50088919>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 1986 (1986) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.1986, julkaistu 24.10.2011. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50242288>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 2012: Ensimmäinen kättely (2012) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2012, julkaistu 4.9.2013. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50234607>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 2012: Toinen kättely (2012) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2012, julkaistu 4.9.2013. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50122418>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 2017 Itsenäisyyspäivä: Linnan juhlat (2017) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2017. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-4256820>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 2019 koko lähetys (2019) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2019. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50354716>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 2020 ½ (2020) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2020. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50659911>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 2020 2/2 (2020) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2020. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50659910>. (viitattu 6.12.2022).
- Linnan juhlat 2021 (2021) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.2021. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50991863>. (viitattu 6.12.2022).

Marskin ritarit 1994 (1994) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.1994, julkaistu 30.8.2011.
Yle Areena verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50127188>. (viitattu 6.12.2022).

Tanja Karpela linnassa 1999 (1999) Linnan juhlien televisiolähetys 6.12.1999, julkaistu
27.10.2011. Yle Areena -verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50134172>. (viitattu
6.12.2022).

Uutiset 6.12.1967 (1967) Televisiouutiset 6.12.1967, julkaistu 4.10.2011. Yle Areena -
verkkopalvelu. <https://areena.yle.fi/1-50114675>. (viitattu 6.12.2022).

Viimeisellä rannalla (1967) Ohjaus Reino Paasilinna. Televisiodokumentti 3.12.1967,
julkaistu 26.8.2011. Yle Areena -verkkopalvelu, <https://areena.yle.fi/1-50134110>.
(viitattu 6.12.2022).